

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Po Sanjurjevi pomilostitvi

Generalov dan med življenjem in smrtjo — Po pomilostitvi so ga odpeljali v kaznilnico na nekem otoku

Madrid, 26. avgusta. d. V zgodnjih jutranjih urah je bil davi na smrt obsodeni in nato na dosmrtno ga pomiloščeni general Sanjurjo prepeljan iz vojaških zaporov na vojno ladjo, s katero bo prepeljan v vojaško ječo v Mahonu na Balearskem otočju.

Za sodbo je javnost izvedela šele včeraj popoldne, ker je bila objavljena šele potem, ko je vlada že zavzela svoje stališče. Na seji ministrskega sveta, ki je zasedal skoro vse popoldne, ni prišlo do sporazuma glede sodbe. Tudi poznejši razgovor med ministrskim predsednikom in predsednikom republike je ostal brezuspešen. Predsednik republike je samo podpisal dekret, s katerim se odvzamejo generalu Sanjurju vse vojaške časti. Popoldne se je ponovno sestal ministrski svet, ki je zasedal vse do pol 8. zvečer, nakar je predsednik vlade predložil predsedniku republike predlog za pomilostitev. Ves dan je torej bil general Sanjurjo med življenjem in smrtjo.

V teku dneva je sprejela vlada celo vrsto prošelj za pomilostitev. Tudi vse politične stranke so se zedinile za skupno prošnjo, naj se general Sanjurjo, ki je bil še do nedavna eden najbolj popularnih ljudi na španskem, pomilosti. Tudi vsi listi so se zavzemali za pomilostitev, češ da je republika dovolj močna, da more biti tudi veliki kodaš. Ekstremni elementi pa so priredili pred vojaškim zaporom, kjer je bil zaprt general Sanjurjo, demonstracije in zahtevali njegovo justifikacijo. Tudi v vladi sta dva člana kabineta zahtevala izvršitve smrtne kazni, zaradi česar se je popoldne celo govorilo o možnosti vladne krize.

General Sanjurjo je prebil ves dan v družbi svojega oproščenega sina in ostalih svojih rodbinskih članov popolnoma mirno. Popoldne so bili pri njem trije njegovi prijatelji, eden od teh je izjavil novinarjem, da je general Sanjurjo nenavadno miren, ter da ne kaže niti najmanjše potrtosti ali strahu. S svojimi prijatelji se je veselo razgovarjal, se z njimi šel in igral karte, ter jim med drugim dejal, da je doživel že vse, le tega še ne, da bi stal pred puškami. Pozno zvečer je prišel v zapor predsednik sodišča in sporočil generalu Sanjurju

pomilostitev. General je baš večerjal s svojim sinom. Mirno je vstal, voščil svojemu sinu dober tek, nato poslušal sodne uradnike in se jim zahvalil ter zopet v največjem miru sedel k mizi ter nadaljeval z večerjo.

Pomilostitev Sanjurja smatrajo v španski javnosti za dokaz, da ni več pričakovati v procesu proti zarotnikom novih smrtnih obsodb. Če je bil pomiloščen glavni voditelj upora, tudi njegovih pomočnikov ne more zadeti strožja kazen.

Nove aretacije

Madrid, 26. avgusta. AA. V zvezi z uporom z dne 8. avgusta je policija tudi zadnje dni aretirala po raznih krajih Španije mnoge osebe, o katerih sodi, da spadajo med reakcionarne elemente. Razna znamenja kažejo, da so ti elementi pripravljali nov upor.

Demonstracije

Saint Sebastian, 26. avgusta. AA. Ko so listi naznanili, da je bil general Sanjurjo pomiloščen, so se po ulicah zbirale grude ljudi s protestnimi klici proti vladi. Dva mlada aristokrata sta na ves glas zakričala »Naj živi Sanjurjo!« Množica se je vrgla na aristokrata in ju pobila na tla. Množica je postajala čimdalje večja. Zato je morala straža oddati par strelcev v zrak, da je vzpostavila red. Več komunistov je bilo aretiranih.

Madrid, 26. avgusta. g. Poziv delavskih organizacij za proglasitev splošne stavke v znak protesta proti pomilostitvi generala Sanjurja, je bil po posredovanju osrednje zveze španskih delavskih organizacij zopet preklizan. Tudi situacija vlade se je znatno izboljšala, ker so se radikalni socialisti po daljših posvetovanjih z ministrskim predsednikom Azano odrekli zahtevi, naj se general Sanjurjo usmrti, in pustili oba svoja ministra Domíngua in Albanosa v vladi.

Japonska politika v Mandžuriji

Pomen borbenega ekspozija japonskega zunanjega ministra — Društvo narodov ima le moralno silo — Neodločnost Anglije

London, 26. avgusta. AA. Manchester Guardian priobčuje uvodnik o ekspoziciji zunanjega ministra Ušide v japonskem parlamentu. Uvodničar pravi, da ta ekspozicija ne more nikogar iznenaditi. Izvajanja zunanjega ministra Ušide so le olikan in olepšan izraz za politiko, ki jo je doslej Japonska vodila napram Mandžuriji. Cilj te politike je osvojitve Mandžurije. Po mnenju tega liberalnega lista, je namen govora ta, da že vnaprej izpodbije morebitne predloge Lyttonovega poročila o japonsko-kitajskem sporu. Nauk o nepriznanju nove mandžurske države, kakor ga je raztolmačil Stimson in kakor ga podpira Društvo

narodov, je dokaj reven napram dolžnosti, ki bi jo imela ženevska institucija, če bo hotela izsiliti od Japonske svojega člana, da spoštuje teritorialno integralnost druge države in razveljavi svoje dosedanje vojaško prodiranje. S praktičnega stališča je Stimsonova akcija, čeprav podprta od Društva narodov, medla, navzlic temu pa je z moralnega vidika pomembna, ker bo združila proti Japonski ne le kitajsko, marveč javno mnenje vsega sveta. List se nadeja, da bodo predlogi Lyttonovega poročila prisilili angleško vlado, da bo stopila iz svoje dosedanje rezerve in se očitno postavila na Stimsonovo stran.

Razkrita tajna princa Bourbonškega

Po informacijah vodilnega milanskega lista je domnevni princ mednarodnega pustolovec, po rodu Italijan — S policijami je imel opravka že prav pogosto

Pariz, 26. avgusta. AA. Po vesteh iz Milana objavlja »Corriere della Sera« obširen članek, v katerem trdi, da je tako znan princ Edgar Bourbonški, ki ga je nedavno ubila njegova prijateljica v Parizu, v resnici italijanski pustolovec po imenu Carlo Lorioi. Ta Lorioi je sin trgovskega agenta iz Milana in je rojen l. 1862. Pozneje se je zelo bogato oženil, pa je kmalu zapravljal vso doto. Ko je dobil sina, je odšel v Švico, l. 1911 pa se je vrnil v Milano. Ob začetku svetovne vojne se je pojavil v Benetkah v družbi dveh žensk, potem pa je zapustil Italijo, ne da bi bil povrnal hotelske račune, zaradi česar ga je sodišče v odsotnosti obsodilo na tri leta ječe.

Lorioi je nato odšel v Grčijo, kjer se je začel predstavljati kot princ Edgar Bourbonški. Toda leta 1916 so ga v Pireju aretirali ter ga odvedli v Rim, kjer bi bil moral biti obsodjen zaradi špijonaže v korist Nemčije in Avstrije. Nekdanji njegov odvetnik Venanti je sedaj po sliki, ki so jo prinesli listi, spoznal svojega bivšega klijenta. Lorioija so pozneje izročili sodišču v Benetkah, ki ga je ponovno sodilo zaradi neporavnanih računov, tokrat pa je bil obsodjen vsega skupaj samo na nekaj mesecev zapor.

Kakor hitro je bil Lorioi izpuščen na svobodo, je se spet pojavil v Milanu ter si od svojega odvetnika izposodil dloč lir, češ da bi rad odpotoval v Španijo. Samo ob sebi se razume, da denarja nikoli ni vrnil, niti ni odvetnik od takrat dalje ničesar več žul o njem. Odvetnik Venanti, ki je dal vse te podatke, poudarja, da je Lorioi v času, ko je bil zaprt v Milanu, prejel ogromne vsote denarja od neke žene iz Amerike. Na podlagi dokumentov, ki so se našli pri njegovi materi, je razvidno, da je Lorioi bil špijon za Nemčijo in Avstrijo. »Corriere della Sera« pravi na koncu, da policija še nadalje raziskuje identičnost tega princa Bourbonškega.

To odkritje milanskega lista potrjuje tudi pariška policija. Tako se je iz kartoteka na policiji moglo dognati, da je mati Lorioija bila pred svojo poroko prijateljica

avstrijskega generala Alberta Bourbonškega. V francoskem policijskem arhivu so tudi ugotovili, da je bil Lorioi leta 1902 v Franciji kaznovan zaradi nekega izgrede. Angleški policiji, ki ga je za časa vojne aretirala v Pireji, je Lorioi izjavil, da je rojen kot nezakonski sin Franca Jožefa v Milanu. Pri angleški policiji je zabeležena tudi Lorioijeva izjava, da je kot sin generala Bourbonškega leta 1895 dobil ameriško državljanstvo, da se je v Ameriki oženil in da je v tem zakonu dobil sina, ki se zdaj nosi njegovo ime. Preiskovalni sodnik v Parizu zaslusuje zdaj morilko Bransolera v zvezi z vsemi temi novimi odkritji.

Konec

italijanskih manevrov

Parugia, 26. avgusta. Z. Manevri italijanske vojske so stopili v zaključno fazo. Včeraj je uspelo defenzivni »modri« stranki docela zaustaviti ofenzivni »rdečec« nasprotnika. Modri so celo prešli v protiofenzivo in predrl rdečo fronto. S tem so se velike vojne operacije zaključile. Danes so se vršile na vsej fronti strelske vaje, jutri pa bo okrog Gubbija velika vojna parada, ki ji bosta prisostvovala bržkone tudi kralj in Mussolini.

Potres na Koroškem

Celovec, 26. avgusta. s. Danes ob 11.02 so čutili v Celovcu precej močan potres, sličen kot je bil l. januarja 1926. Potres, se je pojavil iz severne smeri in izginil proti jugu z vzhodnim bobnenjem in lahkim gibanjem zemeljske površine. Potres ni povzročil stvarne škoda.

Zares vztrajna plavalka

Dortmund, 26. avgusta. s. Danes popoldne je plavalka Ruth Litzig zrušila svetovni rekord v vztrajnem plavanju s tem, da je bila v vodi 73 ur in 47 minut neprekinjeno. Ta rekord je dosedaj branila Angležinja Mercedes Gleitze, ki je plavala neprestano 72 ur in 9 minut.

HITLER V UMOBOLNICI?

Senzacionalne informacije pariških in nekaterih nemških listov — V vodstvu stranke mu bo sledil Gregor Strasser

Pariz, 26. avgusta. d. Nekateri današnji listi poročajo, da je bil vodja nemških narodnih socialistov Adolf Hitler včeraj prepeljan v sanatorij za živčno bole. »Journal« trdi, da so Hitlerju popolnoma odpovedali živci ter da so ga prepeljali v sanatorij, ki ni nič drugega, kakor privatna umobolnica. »Matin« pripisuje velik politični pomen dejstvu, da je postal naslednik Hitlerja Gregor Strasser, o katerem je znano, da je eden glavnih »neprijateljev« Hitlerja.

Berlin, 26. avgusta. g. Državni kancelar von Papen bo odpotoval v ponedeljek zvečer v Vzhodno Prusijo na grad Neudeck, kjer bo poročal državnemu predsedniku o trenutnem političnem položaju. Glavni namen njegovega potovanja pa je, da bi pri tej priliki dobil od predsednika podpis na dekret o razpustu državnega zbora. Ker se bo državni zbor sestal v torek popoldne, je dvomljivo, ali bo državni kancelar že prisostvoval njegovi otvoritveni seji. Kakor znano, sta prvi dve seji novoizvoljenega državnega zbora določeni za konstituiranje. Razen tega se bo prišel dne 1. septembra katoliški dan v Essen in je zaradi tega centrum želel, da se pogajanja v državnem zboru odgodijo preko tega roka. Tako bo vlada podala svojo izjavo v državnem zboru šele 5. septembra in se bo tudi udeležila novega državnega zbora po vsej priliki odločila šele v drugem septemborskem tednu. Pogajanja za sestavo črno-rjave koalicije se med tem nadaljujejo s čudovito gorečnostjo. Glasila obeh strank zatrjujejo neprestano, da je sestava parlamentarne večine v državnem zboru potrebna in izvedljiva, o kakšnem rezultatu v tej smeri pri pogajanjih pa dosedaj ne vedo ničesar poročati.

V levicarskem tisku so se danes pojavile vesti, da se je moral Hitler zaradi hudih razburjenj zadnjega časa podati v neki sanatorij. Komunistični listi pristavljajo tej informaciji, da Hitler tega ni storil prostovoljno. Vodstvo narodno socialistične stranke, tako zatrjujejo komunistični listi, bo prevzel poslanec Gregor Strasser, ki vodi vsa pogajanja s centrom. Zato

glasila namigujejo dalje, da s Hitlerjem že nekaj časa ni vse v redu, posebno od kar je po beuthenski sodbi tako brezobzirno sestavljal znani proglas, da ga je moral cenzurirati celo Göbbelsov »Angriff«. Pri vseh teh ugotovitvah je treba seveda vpoštevati, da skušajo komunisti napeti vse sile, da bi Hitlerja po možnosti diskreditirali. Z narodno socialistične strani se seveda zatrjuje, da Hitler ni niti obolel in ni niti v sanatoriju, temveč biva v svojem stalnem bivališču v Berchtesgadem. Vsekakor pa je dejstvo, da se že nad teden dni ni nikjer javno pokazal.

Politika centra

Berlin, 26. avgusta. d. Postopanje katoliškega centra, ki se je za časa vlade dr. Brüninga deklariral za najostrejšega in najbolj odločnega nasprotnika Hitlerjevega fašizma, je naletelo v vseh političnih krogih, pa tudi v enem delu lastne stranke na ostro obsodbo. Zaradi tega pokušajo v centumskih krogih zatajiti porajanja, ki so se vršila te dni deloma v Berlinu, deloma v Hamburgu, deloma pa v Konstanci ob Bodenskem jezeru. Po zanesljivih informacijah pa je ugotovljeno, da se je pretekli terek zares vršil sestanek med dr. Brüningom in zastopnikom narodnih socialistov Strassenjem.

Centumski listi slikajo v svojih današnjih političnih člankih postopanje centra kot akcijo za zaščito ustave. Pri tem se opirajo na vesti, ki krožijo zadnje dni, da namerava Papenova vlada državni zbor znova razpustiti in brez parlamenta izvesti ustavne reforme.

Berlinski organ centra »Germania« označuje v svojem uvodniku »napovedane nevarne machiavelistične eksperimente« za »amoralčno nemožnost« in svari državno vlado pred kršitvijo ustave. Med drugim pravi: »Četudi bi navedli korak v tem pogledu služil zaželenemu cilju, ima pod silo razmer tendenco, ki bi izvala neizbežno nadaljnje ilegalne korake. Kljub in klje bi se to nehalo, ne ve danes nihče, in če je ustava enkrat načeta potem bo tudi na drugi strani izvenila volja do spoštovanja ustave. Tako bi nastala popolna labilnost pravnih odnosov. Velika večina nemškega naroda nikakor ne odobanja re-

form, želi pa, da se izvedejo po legalni poti. Centrum in mnoge druge politične skupine se bodo protustavnim reformam najodločnejše uprle in se ne bodo ustrašile nobene poti, ki se jim bo zdela primerna, da to preprečijo.

Schleicher noče parlamentarne vlade

Pariz, 26. avgusta. AA. Havas poroča iz Berlina, da je general v. Schleicher po mnenju dobro informiranih krogov formalno odklonil koalicio med centrom in nacionalnimi socialisti. General je izjavil, da je proti taki koaliciji in da osebno ne bi v njej sodeloval. Po njegovem mnenju je predseminski kabinet edina rešitev za sedanje Nemčijo.

To stališče obrambnega ministra je tembol pomembno, ker general v. Schleicher dozdaj ni hotel odkriti svojih namenov. S tem je odpadla kombinacija, ki je spravišla generala Schleicherja na čelo vladne koalicije med centrom in skrajno desno.

Prisilno posojilo?

Berlin, 26. avgusta. d. »Börsenkurier« poroča iz bančnih krogov, ki so, kakor zatrjuje, precej dobro poučeni o namerah vlade, da namerava Papenova vlada v okviru svojega gospodarskega programa izvesti tudi večje prisilno posojilo. Predviden je davek na premoženje v višini 3 do 4 odstotkov. Donos tega davka je določen za financiranje raznih javnih del v svrhu zaposlitve brezposelnih. V vladnih krogih te vesti ne zanikajo, vendar pa odklanjajo vsake podrobnosti o gospodarskem programu vlade.

Isti list poroča, da se bo Papen v svojem nedeljskem govoru v Münstru dotaknil tudi vseh aktualnih notranje-političnih vprašanj ter da bo naznačil tudi svoje smernice na polju mednarodne politike, zlasti pa stališče vlade glede pogajanj s Francijo o enakopravnosti Nemčije v vprašanju razorožitve. Govor kancelarja Papena bo do prenašale vse večje nemške radio postaje.

Stiki med francosko in nemško vlado

Berlinska konferenca odličnega francoskega politika — Uvod v službena pogajanja

Pariz, 26. avgusta. d. V tujakšnih političnih krogih pripisujejo potovanju podpredsednika zunanjega odbora poslanske zbornice Andree Fribourga v Berlin izredno važnost. Fribourg, ki je na glasu kot eden najbolj izkušenih francoskih politikov, je bil v Berlinu sprejet od državnega kancelarja Papena, od vojnega ministra generala Schleicherja in državnega podtajnika v zunanjem ministertvu Büllowa.

Z vodilnimi nemškimi državljani Fribourg ni razpravljajl samo o splošnih evropskih vprašanjih ter o problemu gospodarske in finančne obnove srednje in južnovzhodne Evrope — Fribourg bo na konferenci v Stresi eden glavnih sodrušnikov predsednika te konference, Bonmeta — marveč, kakor zatrjujejo tudi poluradne vesti, tudi o vprašanju enakopravnosti Nemčije glede oboroževanja. Po francoskih vesteh je bil razgovor zelo prijateljski in vsa poročila o teh razgovorih vzbujajo vtis, da niso izključena neposredna pogajanja med Francijo in Nemčijo glede znanih nemških zahtev v vprašanju oboroževanja.

Nova nemška akcija

Pariz, 26. avgusta. AA. »Europe nouvelle« priobčuje uvodnik v katerem pravi, da stojimo v mednarodni politiki pred novo ofenzivo Nemčije. Nemška vlada bo zahtevala odgovor ostalih vlad o svojem predlogu glede enakosti v oboroževanju, še preden se zopet sestane urad razorožitvene konference proti koncu septembra. Podlaga za pogajanja bodo izjave, ki jih je dal v Ženevi nemški delegat Nodolny. Nemški zunanji minister Neurath je že povprašal v

v Londonu in v Rimu za mnemja angleške in italijanske vlade. Jasno je, da mu je vsaj Rim že odgovoril pritrdilno. Stališče berlinske vlade je že znano. Nemčija zahteva predvsem splošno razorožitve. Berlinska vlada je izjavila, da ne namerava oborožiti Nemčije do stopnje drugih držav, pač pa želi že sedaj imeti zagotovilo, da bo njen pristop k sklepni konvenciji razorožitvene konference imel ta učinek, da bo ta konvencija stopila na mesto podobnih določb versajske mirovne pogodbe. S tem naj bi bila po mnenju nemške vlade odstranjena dosedanja moralna neenakost Nemčije. List zaključuje: »Če zahtevae nemške vlade ne bodo večje, bo nova akcija nemške politike našla prijazem odziv. Vse pa kaže, da bo nemška vlada postavila pretirane zahteve in da bo zahtevala formalno dovoljenje za reorganizacijo svoje vojske. To vojsko namerava izpopolniti s milico in jo opremiti s najmodernejšim orožjem.

Angleško stališče

Pariz, 26. avgusta. AA. Havas poroča iz Berlina: Angleška vlada je v načelu pripravljena priznati Nemčiji njeno pravico do enakosti v oboroževanju. Tako vsaj poroča neka nemška informacijska agencija iz Londona. Tako izjavo je dal poročevalcu te agencije visok angleški uradnik po podrobnem razgovoru o tem vprašanju, da je nemška zahteva pravno utemeljena. Po drugi strani pa pričakujejo v Londonu, da bo nemška politika računala s sedanjim mednarodnim položajem in da ne bo izgubila potrpečljivosti. Na mestu bi bilo, da Nemčija predloži te svoje zahteve s taktom in v primerni obliki in da prilagodi svojo politiko poteku pogajanj na razorožitveni konferenci.

Prepiri med avstrijskimi hitlerjevci

Dunaj, 26. avgusta. g. Kakor poroča pozni večerni dunajski list, je izbruhnil med avstrijskimi narodnimi socialisti hud spor za vodstvo. Vodja avstrijskih narodnih socialistov Frauenfeld se namreč vna za ustvaritev samostojne narodne socialistične stranke v Avstriji, pri čemer naglašja, da je tudi narodno socialistično gibanje na Češkoslovaškem precej neodvisno od nemškega in se ravno zaradi te neodvisnosti ne samo dobro drži, temveč celo zelo ugodno razvija. List pravi, da je pretežna večina avstrijskih narodnih socialistov Frauenfeldovega mnenja in želi, da bi se dosleda večja neodvisnost stranke od Münchena.

Novi Zeppelinovi ameriški poleti

Friedrichshafen, 26. avgusta. AA. Zrakoplov »Groß Zeppelin« bo v prihodnjih tednih napravil več poletov v Južno Ameriko. Pred svojim prvim poletom bo zrakoplov odplul v Frankfurt, da se udeležil Goethejeve proslave.

Madžari računajo na črtanje svojih reparacij

Dunaj, 26. avgusta. s. Kakor poroča iz Budimpešte, so tamkaj pričakuje, da bodo madžarski zastopniki na gospodarski konferenci v Stresi izposlovali črtanje madžarskih reparacij. Po tem črtanju je pričakovati tudi ureditev valorizacijskega vprašanja madžarskega vojnega posojila.

Hud potres na Filipinih

Newyork, 26. avgusta. d. Iz filipinske prestolnice Manile poročajo o hudi potresi na katastrofi, kakršne v teh krajih ni bilo že od katastrofalnega potresa leta 1880. Skupno je bilo zabeleženih 19 močnih potresnih sunkov. Po dosedaj prispelih vesteh, ki pa so še zelo pomanjkljive, je najbolj prizadeto mesto San Fernando. Več cerkev, samostan in na stotine stanovanjskih hiš se je porušilo. Prebivalstvo zapušča v paničnem begu svoje domove. Ker so prekinjene skoro vse vezi s potresnim ozemljem, podrobnosti za enkrat še niso znane.

Krst sinčka princese Ileana

Dunaj, 26. avgusta. M. Krst sinca princee Ileana, soproge Antona Habsburškega, se bo vršil 31. avgusta na Dunaju. Svečanosti bosta prisostvovali med drugimi odličnimi gosti rumunska kraljica mati Marija in jugoslovenska kraljica, ki se mudita sedaj na Dunaju, ter bivša grška kraljica. Pri krstu bo kumoval bivši španski kralj Alfonz, ki biva sedaj na Češkoslovaškem, od koder se bo pripeljal z avtomobilom na Dunaj.

Pogajanja med Francijo in Sovjetsko Rusijo

Moskva, 26. avgusta. AA. Sovjetska vlada je pooblastila svojega poslanika v Parizu, da se službeno pogaja s francosko vlado o političnem in gospodarskem sporazumu med Francijo in sovjetsko Rusijo.

Italija ponudila Franciji carinsko unijo?

Pariz, 26. avgusta. g. Po »ECHO de Paris« sta bila v zadnjih mesecih dva važna diplomatska dogodka, ki sta ostala za široo javnost popolnoma neznana. Tako je italijanski ministri predsednik Mussolini nekako pred devetimi meseci ponudil francoski vladi popolno carinsko unijo, kateri predlog pa se je razbil ob odporu francoskih poljedelskih krogov. Dalje je pred približno poldrugim mesecem italijanski poslanik v Berlinu resno ugovarjal proti deviznim omejitvam in zagrozil z odpuščanjem italijansko-nemške trgovinske pogodbe, če se ne bo njena kršitev končala z vladno odločbo. Ta spor je bil baže med tem poravnani. Kakor pripominja list, kazeta ta dva dogodka, da je Italija vsaj pred nekaj tedni še oklevala, kam naj se obrne.

Madžari so hudi na Rothermera

Budimpešta, 26. avgusta. AA. Krona sv. Stefana je sedaj predmet kolportaje, ki razburja legitimističen madžarske kroge. Lord Rothermere je v svojem listu »Daily Mail« potrdil, da mu je pred leti madžarski rodoljub Rakoczy ponudil v imenu legitimistične skupine madžarsko krono. Javnost in del legitimističnih krogov sedaj vprašuje, kdo je smel tedaj ponujati madžarsko krono.

Jutri se bo sestala krščansko-socialna stranka, ki se je svojčas priključila legitimističnemu pokretu. Stranka bo protestirala proti takemu omalovaževanju madžarske krone.

Politični krogi priznavajo, da ta odkritje angleškega lorda ne bodo povečala njegove popularnosti na Madžarskem. Kakor je znano, je lord Rothermere užival na Madžarskem brezmejno zaupanje in so lorda madžarski legitimisti vprav oboževali.

Odgovor rumunskega senata na prestolno besedo

Bukarešta, 26. avgusta. s. Senat je sprejel odgovor na prestolni govor.

Britski imperij in Evropa

Tik pred nemškimi volitvami, ki so absorbirale pozornost vse evropske javnosti, se je v daljni kanadski Ottawi sestala konferenca članic mogočnega britskega imperija. Zaradi te časovne coincidence se je zgodilo, da zanimanje za imperijsko konferenco v Evropi ni bilo tako veliko kakor po ostalem svetu, pred vsem seveda v Ameriki. Sele sedaj, ko je bila po štirideskem delu konferenca zaključena in so se angleški ministri že vrnili domov, so priložnosti in postali pozorni vsi. Zavedli so se, da je v Ottawi zboroval nekak svetovni parlament, ki se po svoji važnosti skoro lahko vzporedi z Društvom narodov.

Uspeh konference ni jasen in sodbe o njem so zelo, zelo različne. Ako so bili doseženi le sporazumi, ki so bili objavljeni, in ni poleg njih še dalekosežnejših tajnih sklepov, konferenca ni rodila sadu, ki so se ga nadejali v Angliji in ponekod v dominionih in ki so se ga bale mnoge države izven imperija. Sicer pa ni znano niti to, kaj si je Anglija prav za prav želela od sestanka s svojimi dominionimi in kolonijami. Malo je verjetno, da bi tudi službeni in drugi resni angleški krogi gojili pretirane nade, ki so se ob sestanku in ob prvih dneh konference pojavile v nekaterih listih in ki so od Ottawe pričakovale ustvaritev trdne gospodarske skupnosti vseh držav imperija, nekatere gospodarsko-politične tvorbe, ki bi lahko živele kot svet zase. Vsekakor pa je tudi službena Anglija želela, da bi se dominioni in kolonije gospodarsko čim tesneje navezali na njo in s tem pomagali omiliti krizo angleškega gospodarstva. Pred vsem je šlo londonsko stremeljenje za tem, da bi kolonije in dominioni bolj odprli svoja vrata izdelkom angleške industrije ne glede na to, da imajo mnogi svojo lastno industrijo, skoro vsi pa lahko dobe industrijske izdelke iz raznih drugih držav ceneje kakor iz Anglije.

Ako bi se uresničili načrti imperijskih avtoritov bi se ves britski imperij, torej četrtina sveta, skoro docela izločila iz svetovnega gospodarskega organizma. To bi imelo brez dvoma katastrofalne posledice za vse ostale države, zlasti pa za Evropo, a bi uprlo tudi imperij sam, ker danes pač noben civiliziran del sveta ne more več živeti samo zase. Zato seveda načrti angleške vlade in drugih krogov niso šli tako daleč. Pa tudi, ako bi se ti izvršili, kakor so bili zamišljeni, bi bil to neizbežljiv udarec za Evropo in precejšen del Amerike. Dalekosežne preference za izmenjavo blaga med posameznimi članicami imperija, pred vsem seveda v prometu z Anglijo, bi

praktično zelo iztisnile evropsko in ameriško trgovino iz dominionov in angleških kolonij. Zato je umerno, da so odgovorni gospodarski in vladni činitelji v raznih državah z mnogo večjo nestrpnostjo pričakovali in z mnogo večjo pozornostjo študirali vesti iz Ottawe kakor pa široka javnost.

Rezultati imperijske konference niso tako dalekosežni, pa čeprav so bili sprejeti poleg objavljenih morda še kakšni tajni sklepi. Na se posebej doseči splošne imperijske konvencije, ki bi enotno urejala gospodarske odnose med vsemi članicami britskega imperija. Sklenjeni so bili le bilateralni sporazumi, a še ti le v mejah že od sedaj v okviru imperija običajnih preferenc in kontingentov. Ta sporazumi torej ne bodo bistveno spremenili slike svetovnega gospodarstva, kljub temu pa bi bilo zelo napačno, ako bi jih omalovaževali.

Evropo seveda najbolj interesirajo pogodbe, ki jih je z nekaterimi dominionimi in kolonijami sklenila Anglija. Najvažnejši med njimi sta kontingentni in preferenčni pogodbi s Kanado in Avstralijo, s katerima si je Anglija zagotovila ugodnosti za plasiranje nekaterih svojih industrijskih proizvodov. V zameno za to koncesijo pa je morala tudi sama, čeprav s težkim srcem pristati na znane olajšave za uvoz nekaterih surovin, lesa in agrarnih pridelkov iz Kanade in Avstralije. Kolikor se bo ta uvoz povečal, za toliko se bo seveda zmanjšal uvoz iz drugih, predvsem evropskih držav, ki so torej več ali manj direktno prizadete.

Po angleških in kanadskih komentarjih o ottawskem sporazumu bo v prvi vrsti prizadeta Rusija, ki je zlasti v lesni trgovini skoro docela izrinila Kanado z angleških tržišč. Aranzman z Avstralijo bo neposredno udaril Nizozemsko in Dansko, ki sta imeli v Angliji glavnega odjemalca za svojo živino in za mlečne izdelke. Vse te države so se tudi takoj oglasile, čim so prispele iz Ottawe prve konkretne vesti. Jasno pa je, da niso udarjene samo one. Vsaka sprememba v gospodarskem krogoženju sga danes daleč preko meje. Ruski les, ki ne bo mogel več v Anglijo, si bo za vsako kodo iskal drugih tržišč, enako pa bodo tudi Nizozemci in Danci prišli, da si ustvarijo nove kanale za odtok svojih odvisnih pridelkov. Tako se bodo možnosti za plasiranje evropskega lesa in evropskih agrarnih pridelkov zopet skrčile in valovi iz Ottawe bodo polagoma dosegli tudi države, ki morda niti z Anglijo niti z njenimi dominionimi nimajo nikakih gospodarskih stikov.

Zakon o gasilcih

Bled, 26. avgusta. v. Danes dopoldne je prišel na Bled iz Kranjske gore, kjer je že del časa na odmoru, minister za telesno vzgojo g. dr. Dragan Kraljevič. G. minister je izjavil vašemu poročevalcu, da je eden najvažnejših zakonov, ki jih sedaj sestavlja ministrstvo za telesno vzgojo, zakon o gasilcih. S tem zakonom bo izvedena unifikacija vseh gasilskih organizacij in tako ustvarjena močna in enotna organizacija, ki bo mogla uspešno delati na povzdigu te prevažne humanitarne in nacionalne ustanove.

Nove italijanske izmišljotine

Beograd, 26. avgusta. AA. Pobjeljeni smo demantirali vest agencije »Stefania«, objavljeno dne 26. avgusta v italijanskih listih, da sta »Jadransko-Podunavska banka« in »Jugoslovenska banka« zahtevali zaščito po zakonu za varstvo kmetov. Prav tako je netočna vest agencije »Stefania«, da je »Jugoslovenska Unia banka« zahtevala moratorij. Res pa je le to, da je ta banka zahtevala olajšave po § 5 zakona o zaščiti kmetovalcev, o čemer so jugoslovski listi že poročali.

»Jadransko-Podunavska banka« in »Jugoslovenska banka« opravljata svoje posle povsem normalno.

Te in slične italijanske izmišljotine spadajo v program fašistične propagande proti Jugoslaviji, ki smo o njej že ponovno razpravljali. Namem vseh teh izmišljenih vesti, ki se naravno istočasno pojavljajo tudi v madžarskih in nekaterih nemških listih, je vedno isti. Ustvariti hočejo v inozemstvu neznanje do našega gospodarstva, zlasti sedaj, ko se bliža doba glavne jugoslovanske izvozne kampanje. Značilno in zabeležbe potrebno pa je dejstvo, da se je v službo grde propagande proti naši državi odkrito postavila z gori omenjeno vestjo tudi uradna poročevalska agencija Stefania.

Velika tatvina v Beogradu

Beograd, 26. avgusta. p. V pretekli noči je bila izvršena v pisarni gradbenega podjetja Batignol, ki izvršuje osuševalna dela ob Savi in Dunavu, velika tatvina. Iz blagajne je izginilo 254.000 Din. Blagajnik je večeraj opoldne, ko je zapustil pisarno, pozabil zapreti blagajno in je pustil ključ v vratih. To priliko je izkoristil dosedaj še neznan storilec in pobral vsa gotovina. Na blagajnika ne pade nikak sum, ker je že dolgo let v službi podjetja, vrh tega pa je moral zaloziti kavejico, ki je mnogo večja od ukradenih vsote.

Snubca svoje sestre ustrelil

Kostajnica, 26. avgusta. ž. V selu Slabinja je ubil 23letni Trifun Karan 20letnega Neva Vujanovića. Vujanović je snubil Karanovo sestro Stano, ki pa mu ljubezni ni vračala. marveč se je skrivaj zarobil z nekim Marjanovičem. Vujanović je hotel zaradi tega po starem običaju izvesti takozvano črnico in s silo odvzeti svojo izvoljenko na svoj dom. Zvečer okrog 21. se je skril v bližini hiše svoje izvoljenke Opazil pa ga je njen brat Trifun, ki je vzel puško in ustrelil proti Karanu in njegovim tovarišem. Zadel je Karana v čelo, tako da se je zrušil na mesto mrtve, nato pa se je sam javil orožnikom.

Beuthenska obsodba

Berlin, 24. avgusta

Strastna borba v nemški politiki ni več osredotočena na kombinacije, za katere so med sabo barantali razni politični voditelji. Vsa pozornost politične in nepolitične Nemčije je sedaj uperjena na smrtno obsodbo, ki so bile izrečene pred izrednim sodiščem v Beuthenu nad petimi narodni-socialisti zaradi umora nekakega komunističnega delavca. Zaslina uredba predsednika nemške republike, na podlagi katere je sodišče obsodilo krivce, določa, da proti sodbi ni priziva. Smrtno kazen je mogoče preprečiti samo s pomilostitvijo, ki jo lahko izreče za svoje področje vladni predsednik vsake države, v beuthenskem primeru torej Papen kot državni komisar za Prusko. Tako je naključje usode dalo naekkrat navidezno Papenu v roke možnost, da si izbere smer, v katero naj se v prihodnjih dneh zasuka nemška notranja politika.

Naravno je, da je Papen sprčo odločitve, od katere je odvisna mogoče vsa njegova politična bodočnost, prišel v hudo dilemo. Če se še vedno vdaja nadi da bo Hitlerja in njegove pristaje uklonil in pridobil za neke vrste sodelovanje pod patronatom konzervativne desnice, za kar se je zadnje tedne s tako vneto trudil, potem bo spremenil obsodbo in pomilostil na smrt obsodjene teroriste. Če se pa ima za tako mogočnega, da na Hitlerjeve ne računa več, potem bo lahko pustil, naj gre dogodi kaj svoj pot, seveda mora pa v tem slučaju računati z najhujšim odporom celokupne narodnosocialistične stranke in morda celo z odkritimi državljansko vojno. Vendar je malo verjetno, da bi Papen in Schleicher poznala svojo Reichswehr v naskok na Hitlerjeve napadalne oddelke, katerih podpori se ima v veliki meri zahvaliti, da je prišel na oblast. Zato je skoraj gotovo, da bo kot dober diplomat, kakršnega se je dosedaj že prkar pokazal, pomilostil obsodjene nacionaliste.

Kljub temu pa je nastal zaradi teh dogodkov med obema kriloma nemške desnice, revolucionarnim in konzervativnim, tako globok prepad, da bo ostal za dolgo časa nepremosten, tudi če bodo barantanju rjave hiše za glave svojih petih smučnikov uspele. Ljudje, ki stoji danes na čelu Nemčije, imajo kljub svojim dvomljivim metodam in reakcionarnim nagibom brez dvoma voljo, da vzdrže red. Divji izbruh sovražstva v Hitlerjevem taboru jih je sedaj potil, da so vsi njihovi poskusi, napraviti tudi iz Hitlerjeve stranke stranko reda, sedaj in v bodoče breuspešni.

Skrivnostna pogajanja med Papenom in Schleicherjem ter nacionalno-socialistično stranko niso nikdar bila po okusu mase strankinih pristajev. Parlamentarna taktika in parlamentarni način govornosti, ki so ga zadnje tedne uporabljali voditelji nacionalno-socialistične stranke, so bili tuji duhu desničarskih revolucionarnih množic in njihovega čustvenemu pojmovanju politike, na katerem je Hitler zgradil svojo moč. Ti milijoni se ne zadovoljujejo s samim prepletkanjem nemške politične hiše, oni zahtevajo korenitih sprememb. Predvsem pa zahtevajo popolno oblast za sebe, neomejeno diktaturo svoje stranke. Indirektni stiki s Papenom ter neprestane govorice o zakuljanih pogajanjih s Schleicherjem in centrom so oslabilе ves oni močni vtis, ki ga je na te množice napravilo nepopustljivo stališče Hitlerja proti Hindenburgu. Zaradi tega za mase neumljivega političnega manevriranja se je že vidno zrahljala ona intima vez, ki je poprej vezala Hitlerja in njegov vrhovni štab z njihovimi množicami.

To spoznanje je bilo glavni vzrok, da je Hitler na tako demagoški način proglasil svojo solidarnost z obsojenci in njihovo zavedo proglasil za svojo zadevo. Zmota bi bilo misliti, da bo Hitler s takim dušenjem z običajnimi zločinci kaj izgubil na svojem vplivu. Njegov pokret je v Nemčiji ustvaril neke vrste vero, ki kot vsaka vera živi od fanatizma in mistike; politični zločini je ne morejo okrstiti, pač pa bi jo ubili kompromisi in sporazumi s komurkoli, ki ne bi dal pokretu samemu absolutne moči. Zato so v teh dneh v nacionalno-socialistični stranki odzive vse one stare strasti, ki nočejo ničesar šteti o kekem kompromisu ter kriče zahtevajo oni stari nemški »durchhalten«, ki naj vodi do definitivne zmage.

Sprito tega nepriznane razvoja mora nemški kancelar Papen kljub svojemu na zunanji mirnem optimizmu le pomisliti, kako bo 30. avgusta nastopil v Reichstagu. Za seboj razen nacionalcev za enkrat nima nobene parlamentarne opore; nacionalni socialisti, svoje večerajšnje zavestne, je odbil, da iz njih napravijo celo nepomirne sovražnike. Ali se bo kancelar rešil krivize poti, ki ga kaže prihodnji tork, s tem, da bo pridobil predsednika Hindenburga za razpust parlamenta, še predno se ta sestane, ali pa bo računajoč na nov položaj, samo preosnoval svojo vlogo, kjer bi general Schleicher prevzel predsedstvo? Ni izključeno, da je beuthenska obsodba dovedla bivšo črno-rdečo koalicijo do tega, da bi tako predsedniško vladlo tudi ona, podpirala ali vsaj tolerirala. Sicer vidi centrum v Papenu svojega odpadnika, socialisti pa nosilca socialne reakcije, toda sprito sedanjih besnih izbruhov nacionalnih socialistov je mogoče, da si bodo raje izbral manjšo zlo in vsaj začasno poskušali rešiti Papena, da s tem preprečijo kaos in državljansko vojno.

Vsekakor je položaj danes v Nemčiji tako zamotan, da ni mogoče niti najmanjša prognoza. Novi državni zbor, ki ne daje nikakega izgleda za kako vladno večino, a še manj za delavno sposobnost, bo izgubil še zadnjo senco vpliva, ki bi ga moral imeti kot najvažnejši ustavni faktor. Oblast je skoraj popolnoma prešla v roke drugega ustavnega činitelja, predsednika Hindenburga, zato je potreben še samo prav majhen korak, da se podere še na zunanji fasadi parlamentarizma in Nemčija preide odkrito na pot diktature.

Nemčija se bo š bolj zaprla

Berlin, 26. avgusta. AA. Gospodarski program sedanje nemške vlade, ki ga bo razvil državni kancelar v Papen v nedeljo, bo uvedel uvozne kontingente za razne proizvode in živila. Posebno važnost bo vlada polagala na kontingente za jajca, žito, meso, živino in maslo.

Ti nemški ukrepi bodo izzvali ostre proteste v agrarnih državah, zlasti na Nizozemskem, na Danskem in v nekaterih vzhodno-evropskih državah.

Silajen razmah JRKD v Prekmurju

Samo domnevlendavski srez šteje že 37 krajevnih organizacij s 3500 člani — Uspešni shodi narodnega poslanca Hajdinjaka — 4. septembra bo v Beltinčih veliko manifestacijsko zborovanje

Dolnja Lendava, 25. avgusta

Organizacijski pokret JRKD v dolnolendavskem srezu se razvija vedno lepše. Do sedaj je ustanovljenih 37 krajevnih organizacij, v katerih je organiziranih od 43 občin, kolikor jih ima naš srez, še 43 občin. Neorganiziranih je torej le še pet občin, a tudi od teh je v dveh že vse pripravljeno, da se organizacija čim prej lahko ustanovi. Pa tudi iz ostalih, ki so stale nekako pasivno do sedaj, prihajajo glasovi, da hočejo ustanoviti svoje krajevne organizacije. Vedno večji razmah in uspehi, ki se dosežejo, kakor tudi ogromno delo, ki ga vrši g. poslanec Hajdinjak s podporo sreskega in krajevnih odborov JRKD, odpirajo oči tudi tistim, ki so stali ob strani. Članstvo pri vseh organizacijah stalno narašča in je že do sedaj vključenih v vseh krajevnih organizacijah okrog 3500 članov. To število se bo pa še povečalo, tako da bo do konca leta organiziranih nad 4000 volilcev. To je vsekakor lep uspeh, ki je plod neumorne dela domačega poslanca, sreskega odbora in tudi krajevnih odborov. Strankina organizacija predstavlja v našem srezu tako disciplinirano in zavestno politično grupacijo, da je danes edina predstavateljica in zastopnica našega ljudstva. V našem srezu še nismo imeli nobene organizacije, ki bi po številu članstva in po moralni vrednosti predstavljala to, kar predstavlja politična organizacija vsedržavne stranke.

Narodni poslanec g. Hajdinjak je stalno med narodom. Zadnje tedne je imel 10 shodov v raznih občinah. Vsi shodi so bili izredno dobro obiskani. Ponekod je bila vsa občina komoratno na zboru. Odlični so bili zlasti shodi v Kobilju, Mali Polani in pod Lipo. V Mali Polani je tamonjski šolski upravitelj zelo priščno pozdravil g. poslanca in poudarjal, da je ta obisk za občino velik dogodek, saj doslej še nikoli ni noben poslanec obiskal te občine. Pod Lipo je domači župan v toplih besedah izrazil vdanost in pripravnost vse občine h konstruktivni, čisti jugoslovanski politiki. Pri tej priliki je bilo do lenih manifestacij za kraljevski dom in Jugoslavijo. Tudi povsod drugod je narod manifestiral svoje jugoslovansko čustvovanje in odobroval današnje politično stanje.

Na shodi je g. poslanec podal izjavo na moralo o politični in gospodarski situaciji v državi in orisal delo vlade in parlamenta ter skrb, ki jo izkazuje vlada kmetu, etebru naše države. Povsod sta govorila

Lepa manifestacija v konjiškem srezu

Poljčane, 25. avgusta.

Sokol v St. Jerneju je imel v nedeljo svoj drugi telovadni nastop. Istočasno je sklical velik manifestacijski shod sreske organizacije JRKD iz Konjic. Prijazna vasica St. Jernej še nikoli ni bila tako slavnostno razpoložena.

Že pred napovedanim časom je bil bogato okrašen telovadni prostor pred šolo natpan domačinov in okoličanov. Na sokojsko prireditve so prišli v velikem številu tudi Sokoli iz Kobilja, Oplomice, Zreča, Konjic, Loč in Poljčana s svojim slavnim pevskim odsekom. Vsi so se udeležili tudi manifestacijskega shoda JRKD.

Tik pred pričetkom shoda so prispele v St. Jernej narodni poslanec dr. Auer iz Siska, domači poslanec Karl Gajšek, banški svetnik notar Jereb in župni zastopnik dr. Mejak iz Konjic. Domačini so jim priredili pred slavalokom svečan sprejem. Drage goste je pozdravil šol. upravitelj Fridl, poljičanski pevci pa so zapeli pod vodstvom šol. upravitelja Živka iz Studenice krepko dobrodošlico. Odgovoril jim je in se zahvalil poslanec Gajšek.

Pod vodstvom načelnika Zagažema je bil sokojski telovadni nastop, ki je prav dobro uspel. Šentjernejski Sokol beleži od lanskega leta velik napredek. Nabavil si je že v prvem letu obstoja iz lastnih sredstev vse potrebno telovadno orodje, ki je na nedeljskem nastopu doživelo tudi javno kresno uporabo. Telovadni nastop je zaključil z lepim nagovorom načelnik Zagažen, nakar se je vršilo politično zborovanje.

Velikosten zbor je otvoril predsednik sreske organizacije v Konjicah, notar Rado Jereb, ki je pozdravil vse navzoče. Narodni poslanec dr. Auer iz Siska je opozoril, da je tako hrvaško ljudstvo kakor srbsko in slovensko vse za sedanjio zdravo jugoslovansko politiko; nerisnečne so govorice onih, ki trdijo nasprotno. Ne mrznja, temveč bratska ljubazen in jačanje jugoslovenske misli nam bosta prinesli rešitev in blagostanje države.

Znani organizator in ljudski voditelj dr. Mejak je orisal težaven svetovni gospodarski položaj. Amerika, kjer je najprej izbruhnila kriza, lo že na potu izboljšanja in tudi nam je pričakovati boljših časov. Edini lek je za enkrat potrpljenje in delo. Pozval je kmeti, naj vstopijo v vsedrjavno

tudi predsednik in tajnik sreskega odbora g. dr. Pikuš in g. Horvat. Prvi je orisal delo odbora in program, ki si ga je postavil odbor za bodoče delo, drugi pa je razpravljaj o pomenu in veliki potrebi organizacije, ki je že v tem kratkem času pokazala lepe uspehe za naše kraje. Ponekod so zborovanja trajala po dve in celo tri ure. To niso shodi, kakršni so bili v prejšnjih časih, ko se je uganjale strankarska demagogija, to so prava ljudska zborovanja, na katerih se razpravlja strogo stvarno in popolnoma odkrito o vseh perečih gospodarskih vprašanjih. To uganja našemu kmet in zato se oklepa današnje politike s popolnim zaupanjem in zato raste dan na dan število političnih javnih delavcev po vsem srezu.

Sedaj je končana nekako druga etapa razvoja pokreta JRKD. Prva so bile volitve, druga pa je obsegala organizacijsko delo. To razvojno dobo zaključijo veliki shodi, ki ga prirediteljska organizacija dne 4. septembra v Beltinčih. Ta shod naj pokaže, kako silo predstavlja politična organizacija. Vse je na delu, da bo to res veličastna manifestacija Prekmurja za državno in narodno edinstvo in jugoslovansko politiko. Ta shod naj bo krona vsega dela za državo in narod, ki ga je doslej izvršila naša organizacija.

Nova krajevna organizacija v ptujskem srezu

Majšperk, 24. avgusta.

V nedeljo se je vršil tukaj izredno lepo obiskani shod pod mlhim nebom. Shod je sklical in vodil župan in nadučitelj v p. g. I. Zunkovič, kot predsednik pripravljalega odbora za krajevno organizacijo JRKD. Uvodoma je v lepih besedah priporočil vsem, da se oklenejo nove stranke, v kateri se po celi državi organizirajo vsi, ki hočejo naši prelepi domovini dobro. Pozdravil je nato navzočega poslanca ptujskega sresa g. Petovarja, ki je potem obširno razložil gospodarsko in politično situacijo in orisal zakonodajno delo. Težko gospodarsko krizo moremo premagati le v složenem delu vseh.

Poslanec je žel za svoje poročilo obilo priznanja. Sklenjena je bila soglasna resolucija, s katero se izraza poslanec popolno zaupanje. H krajevni organizaciji JRKD je pristopilo že preko 100 članov, organizacija se bo čez 14 dni konstituirala.

stranko, kjer bodo s pametnim nasvetom in delom pripomogli do končne konsolidacije v državi. Samo hujšanje ni le brezplodno, ampak škodljivo.

Domači poslanec Gajšek je obravnaval izvršeno delo v parlamentu; poudarjal je pri tem korist in potrebo trajnega stika poslancev z ljudstvom.

Zaključni govor je imel notar Jereb, ki je razpravljaj o finančnem položaju v državi. Kljub vsem težkostem se je v proračunu doseglo ravnotežje, tako da se nam ni treba bati inflacije, ki bi trenutno morda navidez pomagala, a nas v najkrajšem času pahnila še v hujšo zagato.

Vse govore so številni navzoči sprejeli z zanimanjem in dolgotrajnim odobravanjem. Ko je bilo to veličastno zborovanje zaključeno, se je razvila narodna veselica, pri kateri je neumorno vžigal za narodno pesmijo poljičanski pevski zbor, ki zasluži kot edini pevski zbor Dravinjske doline, ki sodeluje pri vseh narodnih prireditvah, vsestransko priznanje.

V Gorici oproščen slovenski župnik

Gorica, 26. avgusta. ž. Pred goriskim sodiščem se je vršil večeraj proces, v katerem je bil obtožen 37letni župnik Franjo Čemažar iz Opatjega sela, češ da je prodajal vernikom slovenske molitvenike in druge knjižice, ki so bile zaplenjene po odredbi goriskih oblasti. Sodnik je na osnovi izpovedi obtoženega župnika in raznih priče razsodil, da obtožene ni zakrivil nikakega kazniviga prestopka, in ga je zaradi tega oprostil.

Ugodnosti za izvoz žita

Beograd, 26. avgusta. AA. Prometni minister je dovolil, naj se tarifa za izvoz pšenice, rži, ječmena, z ržjo pomešane pšenice in moke, ki velja od 1. avgusta t. l., razširi tudi na ostale mlinske proizvode. Izjema so otrobi, za katere velja posebna izvozna olajšava.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno vedro in toplejšo. — Situacija večerajšnje dne: Razmeroma visok tlak nad severozapadnim delom naše države. V ostalih delih pada tlak od severa proti jugu. Pri tlak je povsod narasel za 1 do 3 mm, temperature so ostale v glavnem nespremenjene, le ponekod so neznatno narasle.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Še bolj toplo in pretežno jasno vreme; na zapadu morda majhne motnje.

Zrebanje v drž. raz. loteriji

V. razred.

Dne 24. avgusta 1932 so bili izrebrani naslednji dobitki:

Din 10.000 št. 42.527.

Din 1.000 št. 4.433, 10.879, 10.899, 13.013, 13.031, 19.598, 22.714, 22.742, 22.772, 23.403, 23.488, 35.567, 37.009, 42.543, 42.561, 42.566, 45.723, 45.769, 54.221, 54.233, 54.241, 58.366, 58.377, 65.319, 65.338, 65.371, 69.452, 73.328, 75.639, 81.718, 86.617, 86.670, 93.071, 98.607, 98.651, 98.658, 98.655, 98.678, 98.687, 98.699.

Zrebanje se bo vršilo do 1. septembra.

Izrebrane srečke zamenjamo za nove, tako da ima vsak igralec priloiko igrati do krona, to je na največje dobitke.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje

Plastično okrasje nebotičnika

Nebotičnik in njegovi sosedni trakti, ki bodo v kratkem najimpozantnejša arhitektonska skupina v Ljubljani, ne bodo brez plastičnega okrasja. Za pročelje nebotičnika je namenjena pet metrov visoka bronasta figura, ki jo je izdelal kipar Dolinar, v bron pa jo je vlija znana zagrebška ličarna Oblak. Kip bo stal ob stiku nebo-

čelnika in palače Ljubljanske kreditne banke nekako v višini šestega nadstropja. Ker dela na pročelju še niso toliko napredovala, da bi ga že namestili na določeno mesto, so ga začasno postavili spodaj na pločnik, kjer orjaško figuro občudujejo mimoidoči.

Vrh sosednjega šestnadstropnega stanovanjskega trakta pa dela kipar Boris Kalin na 10 m dolgem relifu, ki v arhaičnih oblikah predstavlja dobrotelost pokojniške ustanove. Ta relief, šest nadstropij vi-

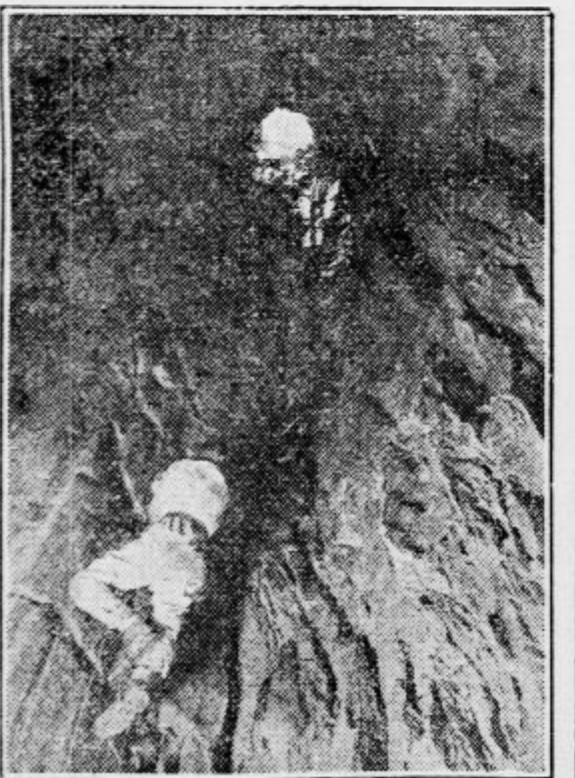

soko nad prehodom, ki bo spajal Aleksandrovo in Gajevu ulico, bo šele dobro viden, ko bodo podrti stare hiše ob Gajevi ulici in se bo tod odprla široka, moderna ulica. — Na slikah je videti bronasto figuro za pročelje in pa delo na velikem relifu.

Ko se začne cevi poapnjivati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice za redno izpraznenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefova« grenčice, ker odpravi zastajanje v žilodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pohodi v podzemski svet

Kadar gredo jamarji na delo, so obloženi z vrvmi, žičnimi lestvicami, cepini, mešlinimi in fotografirskimi pripravami. V naravnih jamah so poleg hrane, ki jo jamar porabi, kadar je ravno čas in prilika (nič posebnega ni kosilo opolnoči in večerja v jutranji urah) časih prav nenavadne in zagonečne drobnarije, ki jih potrebuje jamar pri svojem delu. Težka oprema, vitel in čoln, so že pri vstopu v globoko, še neznan brezno.

Nepopisno lepe so čisto slike, ki se odpro jamarjevemu očesu v luči acetilene in novih jamah. Ni mogoče pokazati v fotografiji čarobne poluteme in čudovite igre begajočih senc stoječih in visečih kapnikov, zastorov, drobnih tvorbo sige na stevah in pa fantastičnih oblik, ki jih je iz-

klesala tekoča in kapajoča voda v živo kraško skalo. Zdi se ti, da si prodrl v tajno svetlobo. Monotonno kapanje vode s stropa te zaziblje v pričakovanje, da zdaj pa zdaj pride v dolgi vrsti procesija kraških podzemskih duhov, ki vrše svojo tajinstvene obrede v tisočletnih temnih podzemskih dvoranah.

Navzgor! Delo je dovršeno, jama izmerjena, narisana, fotografirana, opisana, za beleženi so mnogovrstni podatki, ki so potrebni meteorologu, biologu, geologu. Po gugajoči se lestvi stopa noga varno, roki se dvigata s podprijemom ritmično od kli-

na do klina. Novinec tej pripravi ne zupa, izkušnemu jamarju pa je lestevica ljubša od komodnega vitla, tam je prepričan previdnosti in dobri volji drugih, tu pa more svobodno izrabiti lastne sile. V neznanih in nevarnih brezni, kjer groze prožno nastavljenе skale, je pri plezanju še posebej zavarovan z vrvmi. Pričujoča slika je iz Oveje jame na Kališah: pogled z dna 30 m globokega brezna navzgor k izhodu. Del tega čudovitega sveta si bodo lahko ogledali udeleženci jutrišnje zabavne prireditve naših jamarjev na Kališah pri Logatcu, kjer so našli okostje nosoroga.

Letošnji tujski promet

Bilanca bo v danih razmerah kar zadovoljiva

Ljubljana, 26. avgusta. Za naša letovišča in zdravilišča je velikega pomena nedavno med našo kraljevino in Madžarsko sklenjeni tujsko-prometni sporazum, ki je 13. t. m. stopil v veljavo. S tem je Madžarom omogočen normalni prihod v našo državo, daljše bivanje v letoviških in dosežena je hitrejša in lažja nabava vseh potrebnih denarnih sredstev. Madžarski gostje so prejšnja leta najraje posekali Bled, Dobro in Rogaško Slatino. Lani je prišlo na Bled 514, v Celje (Dobro) 119, v Ljubljano 508 in v Rogaško Slatino 825 madžarskih gostov. V dravsko banovino je lani pripotovalo 2132, predlanski 2361 in letos do konca julija le 463! Pač drastična slika gospodarskih in drugih težav!

V dravski banovini je 48 letovišč in zdravilišč oziroma drugih mest, ki pošiljajo Zvezi za tujski promet redne podatke o gibanju tujcev. Zal, da notranjski kraji omalovažujejo to stran tuiskoprometne propagande in ne pošiljajo Zvezi nikakih poročil, čeprav se je lani ustanovilo v Cerklji tuiskoprometno društvo za Notranjsko. Kako velike praktične važnosti je sistematična propaganda za naravne lepote naših krajev, osvetljuje prav točno propaganda za Dolenjsko, ki je v nekaj mesecih dvignila dotok tujcev v dolenjske kraje, kar je razvidno že iz dosedanjih statističnih podatkov.

Do konca julija je prispelo letos v razne kraje dravske banovine 49.788 tujcev. Po narodnosti se razdele: 32.507 jugoslovenskih državljanov, 4290 Avstrijcev, 2013 Čehoslovakov, 1519 Italijanov, 1971 Nemcev in 463 Madžarov. Ostali tujci se raz-

dele razmeroma na druge evropske in izvenevropske države. Zanimivo je dejstvo, da se je tujski promet na Gorenjskem dvignil osebno v krajih, kjer se je gojil zimski sport. Zanimiva je primerjava. Na Bledu je bilo n. pr. letos do 31. julija 6671 tujcev, lani v istem času 9988. Nočnin je bilo 42.344, lani 92.507. Zlasti zadnji dve številki nazorno osvetljujejo, kakšna je prava slika tujkega gibanja na Bledu. Če računamo, da vsak tujec pusti na Bledu najmanj 100 Din, dobimo pri nočninah lani 9.250.700 Din, letos 4.234.400 Din, za polovico manj! V Bohinjski Bistrici je bilo lani do 31. julija 976, letos 764 tujcev, v Celju lani 6533, letos 5164, v Kočevju lani 2605, letos 826, v Kranjski gori lani 2774, letos 1998, v Laškem lani 579, letos 499, Rateče-Planica lani 1340, letos 279, Rimske toplice lani 625, letos 64. Iz Rogaške Slatine in drugih krajev še ni točnejših podatkov.

Uspeh živahne tujske prometne propagande kaže zlasti Novo mesto. Lani je bilo do 31. julija 1080 tujcev, letos že 1889. Po zimskem sportu se je osebno dvignila Mojstrana-Dovje. Lani je bilo do tega časa le 538, a letos že 1282 tujcev. Jesenice izkazujejo lani 268, letos 307 tujcev. Nekateri gorenjski kraji, kakor Kranj, Radovljica, Jezersko, Gorje-Pokljuka in Kamnik so začeli še le letos vršiti sistematično statistiko o tujkem prometu.

To je približna slika, kakšen je letos tujski promet v naših krajih. Optimisti zatrjujejo, da ne bomo tako slabo odrezali in da sta baš julij in avgust pokazala zadovoljive uspehe.

Gospodarska pridobitev gorenjskega kota

Gospodarska zajednica Dovje-Mojstrana je že dolgo let stremela za tem, da se na planinskih pašnikih postavijo primerni živinski hlevi za obilno živino, ki prebije cele tri mesece v gorskem svetu. Z delavnostjo sedanega odbora, ki mu načeluje Janez Rabič iz Mojstrane, je bil letos dograjen planšarski stan na planini pod Vrtaškim vrhom, kjer se pase vsako leto nad sto glav živine in so tu sploh najboljši sočni pašniki.

Načrt za zgradbo planšarskega stana je napravila agrarna operacija kr. banske uprave, ki je tudi z denarno podporo mnogo pripomogla do tako važne gospodarske naprave. Zgradba, ki stoji v višini 1300 m, je solidno zgrajena v velikosti 22 X 12 m.

Planšarska staja je spodaj obzidana s kamnom, zgornji del je lesen, streha pa pokrita s salomitom. Kapnica je speljana po ceveh v cisterno, ki drži 300 hl in služi za napajališče živine in za pitno vodo. Celotna zgradba je predeljena v prostorno stajo in planšarsko bivališče s sobo in kuhinjo.

Izdatki znašajo doslej 110.000 Din. Otvoritev se je vršila ob navzočnosti komisarja agrarne operacije Pokorna, inspektorja Pirca, banovinskega zastopnika g. Jana, odbora zemljiške zajednice in občine. Načelnik Rabič se je zahvalil za denarno pomoč kr. banski upravi. Za bodoče se predvideva še zgraditev podobnega planšarskega stana na Rožici, kjer je neobhodno potreben.

Neprijetno izpolnjene pustolovčeve sanje

Mednarodni urad javne varnosti na Dunaju išče s tirafico po vseh evropskih državah zagrebškega pustolovca Branka Weinbergerja

Zagreb, 28. avgusta.

Povojna literatura je obogatena z raznimi razpravami o tipu pustolovca, kar je gotovo najbolj zanesljiv znak, da je s takimi tipi obogatela tudi povojna doba. Naše ime ali pojem pustolovca ne pove dosti in se je zato tudi pri nas, kakor tudi splošno po svetu, bolj udomačilo nemško ime »Hochstapler«, ker pove precej več. »Hochstapler« je tip, ki se hoče soljudem predstavljati preko svojih umstvenih in telesnih kakovosti in ki s tem, kar je že samo po sebi večje ali manjše varanje, združuje tudi prevare, ki spadajo večkrat pod kriminal. Borba za obstanek je po vojni precej spremenila svoje načine in tudi oblike in je že zaradi tega hochstaplerstvo izroček te dobe. Novejša doba je podrla tudi razne privilegije, ki so bili prej nekdanji združeni z bogastvom in imamo tako tudi precejšnje krdo pustolovcev, ki svoje pustolovščine gradijo samo še na že davno izpodreznih predsodkih. Ta pustolovska vrsta je za skupnost gotovo najbolj nevarna, kajti mnogi njeni reprezentanti so si s pomočjo nekdanjih veljavnih nimbusov kar pod roko pridobili važna mesta, kamor po svojih kvalifikacijah nikakor ne spadajo, in ko enkrat vidijo, da se jim tla majo pod nogami, se še prej, predno so definitivno odzagnani, z vsem tem, kar jim daje na odzlaganje karijera, zatečejo na zločinska, splošnosti zelo nevarna pota.

Izrazit tip takega hochstaplerja je gotovo mladi Branko Weinberger, ki je bil odgojen po najslabših metodah tako zvane visoke družbe in je potem prišel na visoko mesto uglednega denarnega zavoda, kar so privilegiji njegove rodbine, bogastva in vse, kar je s tem v zvezi, izpodrinili vse zelo potrebne pomisleke, da ne kaže nezrelih in slabo vzgojenih ljudi uvajati v bančni manipulacije, ker je prav lahko mogoče, da bodo tam pridobljeno znanje

danes ali jutri zlorabili v umazane svrhe.

Kar naenkrat smo dobili veliko senzacijo z razkrinkanjem velikih sleparij, pomisliti pa je treba pri tem, da vsebuje vsa ta senzacija tudi precej slabih izpričeval. Razkrinkanje namreč ni bilo izvedeno na torišču tolikih škandalov tega pustolovca, temveč tirafico za njim je izdalo šele državno tožilstvo v daljnem Bazlu in sedaj tudi mednarodni urad za javno varnost na Dunaju, ki je nevarnega pustolovca priporočil policijam vseh evropskih držav. Skozi par let je mladi Weinberger, sin generalnega ravnatelja, sam po prokuristu banke, uprizarjal vsakovrstne skandale, ki so mu pridobili veliko, v resnici žalostno, za njegov puhli kriterij pa najbrž laskavo popularnost. Najdražji lokali so ga poznali kot gosta, ki živi v tem, če lahko razmetava denar in če se najde kdo, ki se smeji njegovim plehkim šalām. Mladenič je zvest svojji vzgoji smatral, da je denar vse, da je vse na prodaj in da se človeško vrednost ceni po vsotah, ki se lahko potrošijo tja v en dan. V domišljiji, da je vse na prodaj, se je v raznih lokalih večkrat lotil tudi poštenih žen, pri vseh teh nesramnostih pa je izkupil samo hude klofute in so se razne njegove pustolovščine brez vsakih posledic odigravale tudi preko skrajnih meja kriminala. Onim, ki so z obilno piščajo na njegov račun požirali tudi vse njegove nadutosti in neslačnosti, je ob raznih prilikah širokoustno zatrjeval, da ima človek z denarjem vse svet okrog sebe. Nu, nadutemu pustolovcu so se sedaj te sanje izpolnile, kajti po zadnji tirafici je za njim policija vseh evropskih držav...

Naglo živimo, marsikaj se je izpremenilo, ostalo pa je vendarle še pri tem, da ljudje v prvi vrsti po svojih lastnih moralnih kvalifikacijah presojujejo svet in člove-

SCHICHTOV

RADION

pere sam

in-hitrejše

in-belejšše

in preprosto kakor A-B-C

RAZTOPI
Radion v mrzli vodi

KUHAJ
v raztopini perilo 20-30 minut

IZPIRAJ
perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi

sko družbo. Še vedno je mnogo ljudi, ki živijo v trdnem prepričanju, da imata poštenost in sposobnost najvišjo ceno, ki se mora prej ali slej uveljaviti. Če pa tak človek v tej svoji veri doživi mnogo razočaran in potem sreča pustolovca a la Weinberger ali, kakor so ga mnogi njegovi znanci posmehljivo nazvali, »Dudič«, potem bo njegovo prepričanje dobilo gotovo zelo nevaren sunek, ali pa se bo takoj razbilo. Hochstaplerji takega tipa so gotovo zelo nevarni že zaradi tega, ker delujejo na ideale kakor žveplena kislina na plemenite kovine. Ko je Branko Weinberger-Dudič s kakim pijano družbo tolikokrat drvel in tulil po zagrebških ulicah, so se gotovo budili iz sladkega sna najuglednejši meščani ter so najbrž pri tem godrnjali o kakih »pijanjih delavcih« in ni niti enemu prišlo na misel nekažnovano divjanje gospoda prokurista, sina generalnega ravnatelja, milijonarja itd.

Vso pozornost zaslužita naslednja dva uradna spisa: V »Službenem Listu« je pod datumom 8. t. m. izšla naslednja kratka vest: Kr. sodni stol kot trgovsko sodišče v Zagrebu daje na znanje, da je danes odrejen v tusodnem trgovskem registru za društvene tvrdke pri tvrdki Opšte jugoslovensko bankarstvo a. d. v Zagrebu vpis črtanja prokure Weinbergerja Branka.

Akt državnega odvetaštva za mesto Bazel pa ima št. 2747-32 in datum od 9. t. m. Idealisti, ki so v veliki nevarnosti, da se razočarajo samo zaradi karijer in privilegijev raznih hochstaplerjev, gotovo niso brali teh dveh uradnih spisov in so ravno zaradi Weinbergerja-Dudiča že prej vrgli svoj idealizem med staro šaro, češ, za veljavo našega prepričanja ni dokaza, za nasprotno pa imamo dovolj dokaza že s takim človeško smetjo, kakršen je ta nadutež...

Danes ob 4., 1/8 in 1/10 zvečer
Saloira po oderskem komadu
»Kontox«

Pisarniški ravnatelj

V glavnih vlogah

Feliks Bressart, Hermann Thimig, Julia Serda, Alfred Abel
Najnovejši Paramountov zvočni
tednik

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Mladino žene v široki svet

Avantura malega Francka, ki bi rad z avtom neznano kam

Ljubljana, 26. avgusta

Nekaj čudnega je to, kako pogosto se dandanes že v čisto majhnih otrokih javlja tisto bolešno hrepenenje po velikem, neznanem svetu in kako pogosto ti otroci za klicem tega hrepenenja tudi gredo. Včasih jim je v šoli kaj narobe, včasih pa doma. Vsak dan najbrž policaji na vseh križiščih sveta zaustavljajo majhne otroke in jih vprašujejo, kam in po kaj, ti otroci pa samo gledajo v tla in ne morejo povedati resnice — saj je pogosto niti sami ne vedo — nazadnje pa priromajo strti in razočarani domov, počenejo v kot in tuhtajo, kako bi se našel nov izhod.

Zadnjič se je mali, devetletni Franček, tam nekje od Device Marije v Polju, postavil na cesto in prežal, kdaj pride mimo prijazen avtomobil, ki bi ga maral vzeti s seboj v široki svet. Z dvignjeno roko je kakor že star izkušen popotnik zaustavljal avtomobile in prosil, naj ga vzamejo s seboj do Ljubljane, kamor mora iti v nekih važnih družinskih zadevah, in dober voznik se ga je res usmili in ga vzel s seboj. Čili Frančkove poti na ni bil Ljubljana, in komaj je tukaj dobro izstopil, se je že spet postavil ob cesto in avtomobilom signaliziral z roko in tako je po sre-

Suša traja dalje

Ljubljana, 26. avgusta.

Ta teden smo pričakovali, da pade vendarle toliko dežja, da reši polja in travnike hude suše, ki nam z dneva v dan uničuje letino. Ljudje tarnajo. Živina in drugo, kar spravljajo na trg, nima nobene prave cene, časi so slabi, zdaj pa pritiska že tri tedne solnce in žge, da bo od obilnega truda kmetskih rok ostalo bore malo. Kakor drugi kraji, sta zaradi suše prizadeta zlasti tudi škofjelovski in radovljiški okraj. Temperatura ima danes še do 33 stop. C, ljudje še hitijo v vode. Poljanska Sora ima redno okoli 25 stop. C. in ni čudno, da je od jutra do večera polna kopalec. Izredno škodo bomo trpeli na sadju. Leži ga toliko po tleh, kakor bi bila drevesa okleščena. In ravno sadna letina je letos prav dobro kazala.

Ajda se čemerno in leno dviga, fižol in korusa veneta in se sušita, krompir, repa, korenje kličejo po moči. Majhna bo košnja otave, travniki so posebno na prisojnih legah kar rumeno-rjavi. Ista pesem povsod... Par kapelj smo pretekli dni dobili, toda vse premalo, da bi si rastline res s pridom pomagale. Le komaj tla... se razmočila. Ako ne bo čimprej izdatnega dežja, bodo posledice zelo, zelo hude. Edino iz Tržica smo prejeli poročilo o blagodejnim dežju. Dolgo se je pripravljalo, da bo začel padati, nazadnje pa se je v sredo le odločil in je po 32 solčnih in vročih dneh napojil žejno in lačno zemljo. Jesenski priidelki, pred vsem pa ajda, si bodo tod še znatno opomogli.

Smrt v vinjenosti

Sv. Bolfenk v Halozah, 26. avgusta.

Dne 21. t. m. je šel posestnik Gaiser Lovrenc iz Jelovca, občina Sv. Bolfenk v Halozah, okoli 13. ure zdoma k posestniku Kešpertu Francu pri Sv. Bolfenku, ki ga je povabil k sebi v klet. Med potjo pa se je ustavil v kleti posestnika Planinca Janeza, kjer se je zadržal kake tri ure in se tudi precej opijani. Nato je nadaljeval svojo pot k Kešpertu. Ko je stopil k temu v klet, so bili že navzoči gospodar, njegov sin Franc in neki Galun Simon iz Budine pri Prtuju. V kleti so se zadržali do kake 20. nato pa so se odpravili domov.

Ker je Gaiser popil precej vina in bil tako pijan, da ni mogel nikamor, je poprosil gospodarja, da sme nad kletjo na senu prenočiti. Kešpert mlajši in Galun sta ga res odpravila na podstrešje in ga položila na seno, nato pa sta za seboj zaprla podstrešna vrata in odšla proti domu.

Naslednjega dne zgodaj zjutraj se je odpravila Kešpertova hči Antonija na božjo pot v Zetale. Ko je šla mimo kleti, je našla na zemlji Gaiserja, ležečega na obrazu in mrtvega. Gaiserja, ki je bil zelo vdan pijaci, so prepeljali v majšpersko mrtvašnico, kjer je poklicani zdravnik g. dr. Peče iz Ptujke gore ugotovil, da je Gaiserja pri padcu ali pa po padcu zadela srčna kap. Ker je padel komaj 80 cm globoko, se zaradi padca samega ni poškodoval. Gaiser se je najbrže ponoči prebudit in hotel oditi domov, pa ga je med tem zadela kap.

Razstavljalci velesojma!

Storite vse, da bo vaša udeležba na velesojmu tudi uspešna! Predvsem zainteresirajte javnost za svoje izložbe na velesojmu. — Opozorjajte z oglasi v „Jutru“ na paviljon in na kojoj, v kateri razstavlja.

Domače vesti

• Kraljeva zahvala slovenjgraškim gasilcem. Na vdanostno brzojavko, ki je bila ob priliki proslave 60 letnice slovenjgraškega gasilnega društva in zletu JGZ od poslana N. Vel. kralju, je prejel župni načelnik školski upravitelj g. Leopold Kopač od maršala dvora naslednje zahvalo. »Go spodine načelnice! Njegovo Veličanstvo kralj blagovolelo je primiti telegrafsko izjavo odanosti i podaniške vernosti sa pokrajinskog sleta jugoslovenske gasilske zveze u Slovenjgradu na dan 14. o. m. i narediti mi, da Vama i svima učesnicima na sletu izjavim njegovu zahvalnost Maršal dvora generalstabni brigadni general Aca Dimitrijević.

• Odlikovanje. S kolajnama in diplomama častnega članstva češkoslovaške gasilske zveze sta bila odlikovana školski upravitelj g. Leopold Kopač, župni in društveni načelnik slovenjgraškega gasilnega društva, in g. dr. Alojzij Bratkovič, tajnik istega gasilnega društva.

• Nova uprava Jugoslovenske treznostne zveze v Zagrebu. Deseta redna letna skupščina Jugoslovenske treznostne zveze, ki se je vršila julija na Cetinju, je izvolila novo zvezno upravo, ki se je 9. t. m. konstituirala takole: predsednik generalni inspektor higijene v pokroju dr. Andrija Stampar, podpredsednik: upokojeni uni. profesor dr. Drago Perović in namestnik generalnega direktorja Jugobanke Edo Marković, generalni tajnik zdravnik dr. Alfred Nick, prvi tajnik zdravnik dr. Vuk Vrhovac, drugi tajnik diplomirani pravnik Ivan Marinković, blaginjak zdravnik dr. Fedor Mikšić, člani upravnega odbora Aleksander Andrejević (Skoplje), Angelo Cerkevnik (Ljubljana), dr. Ilija Gjuričić (Bograd), Muhamed Kantaridžić (Sarajevo), Derviš Korkut (Cetinje), dr. Leopold Kranas (Osijek), dr. Pero Stjepanović (Prnjavor), dr. Antonije Vuković (Sarajevo); nadzorni odbor: predsednik dr. Payas Fröhlich (Zagreb), člani: Fran Lesjak (Rajhenburg) dr. Desanka Ristić (Zagreb) namestnik: Jelisava Ravna, Marija Stampar (Kamlovac); razsodišče: Momčilo Janković (Bozgrad), dr. Milan Kostić (Zemun), Ivan Krznarić (Zagreb), dr. Dane Trbojević (Zagreb), Arsenije Škarić (Zagreb).

• Angleške šole v Jugoslaviji. V Beogradu izhajajoči angleški polmeseničnik »South Slav Herald« je objavil vest, da se v bližnjem času otvorijo v Jugoslaviji prve angleške šole in sicer v Beogradu, Zagrebu, v Novem Sadu in v Ljubljani.

• Nov šef personalnega oddelka v prosvetnem ministru. Z odlokom ministra prosvete je za šefa personalnega oddelka osnovnoškolskega pouka v ministru prosvete imenovan Vasilje Gjurđić.

• Prva veterinarska fakulteta v Zagrebu. Pripravlja doktorsko disertacijo prva veterinarska v Jugoslaviji Jelka Bojković.

• Ostavka na državno službo. Profesor dr. Stanko Lehen, ki je po službeni potrebi iz Ljubljane bil premešten v Čuprijo, je podal ostavko na državno službo.

• Spremembe v sodnijski službi. Oficijski Ivan Rancić je iz Višnje gore premešten v Novo mesto. Narodnik Anton Šorec je postavljen za kancelista v Kranjski gori ne na Vranskem. Narodnik Fran Šifer in dnevničar Miroslav Rebec sta postavljeni za kancelista na Vranskem, za kancelista v Višnji gori pa narodnik Martin Cetin. Imenovana sta za kancelista zvanik Ferdinand Jeteš za Dolno Lendavo in narodnik Benjamin Cimperman za Mursko Soboto.

• Jamarj vabilo na Kalife. Jamarsko društvo, sekcija Logatec, priredi jutri popoldne v Kalifah pri Logatcu ob vhodu v nove odkrite jame veliko godno zabavo. Sviral bo orkester jamaških škarov. Stregle bodo godne vije iz raznih mrzljivih jedil, sladkarij in ambrozijevih pijač. V kraljevstvu Nosoroga pa bodo pekli praška na raznju.

• Pozor šahisti! Namesto običajnega šahovskega predavanja g. B. Pleničarja bo predaval v nedeljo ob 10.30 v radiju šahovski mojster g. dr. Anž. Milan Vidmar o šahovski situaciji od lanskega blejskega turnirja do danes. Ker bo predavanje zelo zanimljivo, naj ga nihče ne zamudi.

• Dijaški dom Kočevje sporoča, da je kr. banska uprava odločila, da vstopijo lahko v njegov internat srednješkolski dijak tudi iz tujih školskih okolišev, torej lahko iz cele države. Nekaj mest je še prostih. Celotna šolskoletna oskrbnina 6000 Din.

• Jamarj vabilo na Kalife. Jamarsko društvo, sekcija Logatec, priredi jutri popoldne v Kalifah pri Logatcu ob vhodu v nove odkrite jame veliko godno zabavo. Sviral bo orkester jamaških škarov. Stregle bodo godne vije iz raznih mrzljivih jedil, sladkarij in ambrozijevih pijač. V kraljevstvu Nosoroga pa bodo pekli praška na raznju.

• Pozor šahisti! Namesto običajnega šahovskega predavanja g. B. Pleničarja bo predaval v nedeljo ob 10.30 v radiju šahovski mojster g. dr. Anž. Milan Vidmar o šahovski situaciji od lanskega blejskega turnirja do danes. Ker bo predavanje zelo zanimljivo, naj ga nihče ne zamudi.

• Dijaški dom Kočevje sporoča, da je kr. banska uprava odločila, da vstopijo lahko v njegov internat srednješkolski dijak tudi iz tujih školskih okolišev, torej lahko iz cele države. Nekaj mest je še prostih. Celotna šolskoletna oskrbnina 6000 Din.

• Jamarj vabilo na Kalife. Jamarsko društvo, sekcija Logatec, priredi jutri popoldne v Kalifah pri Logatcu ob vhodu v nove odkrite jame veliko godno zabavo. Sviral bo orkester jamaških škarov. Stregle bodo godne vije iz raznih mrzljivih jedil, sladkarij in ambrozijevih pijač. V kraljevstvu Nosoroga pa bodo pekli praška na raznju.

• Pozor šahisti! Namesto običajnega šahovskega predavanja g. B. Pleničarja bo predaval v nedeljo ob 10.30 v radiju šahovski mojster g. dr. Anž. Milan Vidmar o šahovski situaciji od lanskega blejskega turnirja do danes. Ker bo predavanje zelo zanimljivo, naj ga nihče ne zamudi.

• Dijaški dom Kočevje sporoča, da je kr. banska uprava odločila, da vstopijo lahko v njegov internat srednješkolski dijak tudi iz tujih školskih okolišev, torej lahko iz cele države. Nekaj mest je še prostih. Celotna šolskoletna oskrbnina 6000 Din.

• Jamarj vabilo na Kalife. Jamarsko društvo, sekcija Logatec, priredi jutri popoldne v Kalifah pri Logatcu ob vhodu v nove odkrite jame veliko godno zabavo. Sviral bo orkester jamaških škarov. Stregle bodo godne vije iz raznih mrzljivih jedil, sladkarij in ambrozijevih pijač. V kraljevstvu Nosoroga pa bodo pekli praška na raznju.

• Pozor šahisti! Namesto običajnega šahovskega predavanja g. B. Pleničarja bo predaval v nedeljo ob 10.30 v radiju šahovski mojster g. dr. Anž. Milan Vidmar o šahovski situaciji od lanskega blejskega turnirja do danes. Ker bo predavanje zelo zanimljivo, naj ga nihče ne zamudi.

• Dijaški dom Kočevje sporoča, da je kr. banska uprava odločila, da vstopijo lahko v njegov internat srednješkolski dijak tudi iz tujih školskih okolišev, torej lahko iz cele države. Nekaj mest je še prostih. Celotna šolskoletna oskrbnina 6000 Din.

• Jamarj vabilo na Kalife. Jamarsko društvo, sekcija Logatec, priredi jutri popoldne v Kalifah pri Logatcu ob vhodu v nove odkrite jame veliko godno zabavo. Sviral bo orkester jamaških škarov. Stregle bodo godne vije iz raznih mrzljivih jedil, sladkarij in ambrozijevih pijač. V kraljevstvu Nosoroga pa bodo pekli praška na raznju.

• Pozor šahisti! Namesto običajnega šahovskega predavanja g. B. Pleničarja bo predaval v nedeljo ob 10.30 v radiju šahovski mojster g. dr. Anž. Milan Vidmar o šahovski situaciji od lanskega blejskega turnirja do danes. Ker bo predavanje zelo zanimljivo, naj ga nihče ne zamudi.

• Dijaški dom Kočevje sporoča, da je kr. banska uprava odločila, da vstopijo lahko v njegov internat srednješkolski dijak tudi iz tujih školskih okolišev, torej lahko iz cele države. Nekaj mest je še prostih. Celotna šolskoletna oskrbnina 6000 Din.

• Zveza gospodinj je v preteklem letu na jesenskem velesojmu s svojo I. razstavo »Novodobno gospodinjstvo« prikazala svoj splošni delovni program. Letos je temeljito in podrobno izdelala eno točko tega programa, gospodinjstvo v kuhinji in vse kar je s tem v zvezi. Razstava je v teku dela dobila ime »Domače ognjišče«, saj se je od vsega začetka sukal program okoli tega najvažnejšega domačega središča. Pod imenom »Domače ognjišče« bo torej priredena II. velika razstava Zveze gospodinj na jesenskem velesojmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra.

• Državna taksa na avtomobile. V smislu zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, § 28, pripombe 9, se bo plačevala letna taksa na avtomobile (osebne, tovorne in avtobuse) od 1. januarja 1933. po teži vozila na podlagi uradnega tehtanja in prometne knjižice. Zaradi tega se priporoča, da pustijo lastniki v pošto prihajajoča vozila že sedaj uradno pretehtati ter jih opremijo s predpisanimi prometnimi knjižicami, ki jih dobe pri davčni upravi. Pregled in registracija motornih vozil se bosta izvršila takoj po novem letu 1933. na podlagi gornjega postopka.

REX steklenice in aparati za vkuhanje sadja. Zaloga: Julij Klein, Ljubljana, Wolfova 4.

V vročih dneh občutimo izplakovanje ust z aromatično Chlorodont vodo za usta posebno prijetno. Steklenica za večtedensko uporabo Din 16.—

• Naseljevanje slavčkov na našem Primorju. Kakor poročajo iz Splita je Zveza za osmoševanje turizma sklenila, da bo v naših krajih ob morju naselila znatno število slavčkov. Naročila jih je že znatno število in jih bo razdelila med privatnike, da jih naselijo v svojih vrtovih in parkih.

• Svarilo delavcem, naj ne potujejo v Turčijo. V Avdmu v turški Mali Aziji najema podjetje Zynad tudi po naših krajih delavce ter jim obljublja kot dnevno mezdo 1 dolar. Podjetje sklepa tudi individualne pogodbe, a delavci so hudo razočarani, ko pridejo v Turčijo, ker je hrana tamkaj zelo draga, delovni pogoji pa nepoizvolni. Naše poslanstvo v Carigradu je interveniralo, a brez uspeha. Delavske organizacije opozarjajo delavce, naj ne hodijo v Turčijo na gozno delo.

• Tragična smrt otroka. Dne 24. t. m. sta se napotila posestnika Pernek Ivan in Roza iz Nove vasi pri Rogoznici k posestniku Horvatu Francu, kjer sta stiskala sadje za mošt. S seboj sta vzela tudi 15 mesecev starega sinčka Alojza, ker ga brez varstva nista hotela pustiti doma. Po končanem delu so se skupno napotili domov in jabolčniki spravili v klet, sinčka pa so takčas pustili pri kleti, kjer se je igral. Ko pa je šla gospodinja kmalu nato kmit spavje, je zapazila svojega otroka ležečega v gnojnici. Hitro ga je dvignila in ker je še kazal znake življenja, ga je zanesla v sobo ter poklicala na pomoč sosedo Lucka Jožeta, ki je skušal otroka spraviti z umetnim dihanjem k sebi. Vsaka pomoč pa je bila zaman. Starši so vedno skrbno nazili na svojega otroka in je žalostni dogodek pripisali zgolj naključju.

• Očeta je ustrelil. V Stari Reki v Slavoniji je posestnik sin Mile Pintar v prepiru ustrelil svojega očeta, ki je izjavil, da ne bo njemu izročil posestva.

• Neznano krm je izginil v noči od 15. na 16. t. m. Franc Nered, čevljarški pomočnik, rojen leta 1913. v Prilešu. Kdor bi kaj vedel o njem naj sporoči očetu Francu Neredu, Prilešje št. 7, pošta Velike Lašče.

• Zaradi vročine stekli psi. Iz Splita poročajo, da je v zadnjem času zaradi vročine steklo več psov. Zaradi tega je određen 40 dnevni nasti kontumak. Psi, ki bi brez gosposdarja klatili po mestu, bo konjedec dovolil in pokončal.

• Obilen lov tunov. V Bakarskem zalivu so ribiči v zadnjih dneh ulovili okoli 800 tunov v skupni teži 4000 kilogramov. Tuni so bili prodani na Sušaku, Reki in v Trstu po 7 Din kg. Sezona za tune traja navadno ves september in oktober.

• Nočni požar. Poročali smo že o požaru v gosposdarskem poslopiju posestnika Ivana Golčarja po domače Pongreta pri Sv. Florjanu v bližini Mokronoga. Gosposdar je zbudil in v zli slutnji spričo močnega svetilkjanja skozi okno hitro stopil iz hiše. Nudila se mu je žalostna slika. Skednji, ki se nahaja v bližini hiše, je bil v plamenih. V silni paniki so na pomoč prihitali ljudje začeli nato reševati, kar jim je prišlo pod roko. Ogenj se je med tem razširil s neverjetno naglico po vsem gosposdarskem poslopiju ki je bilo napolnjeno s krmom. Na pomoč so prihitali mokronoški gasilci s svojo motorno brigadno in preprečili, da se ogenj ni razširil na hišo in svinjake. Obeh zgradb se je že oprileklo ogenj. Gasilce Vrhovščak pa je med požarom skočil v živinski hlev po komate. Pri tem nevarnem potkusnu se mu je posrečilo prilečiti iz hleva konjsko opremo, a dobil je tako hude opekline, da se je ko je stopil iz goreče zgradbe, nezavestem zgrudil. Poleg skednja so zgoreli živinski hlev, žitnica, vozovi, vse kmetiško orodje, velika množina sena, štirje teči ki vozovi detelje in slamozemica. Škoda je ogromna, vendar se sedaj še ne da točno ugotoviti. Posestnik Golčar je bil sicer zavarovan, a škoda ne bo polkrita z zavarovalnico. Kako je prišlo do nesreče, se ne ve, vendar pa je splošno mnenje, da je ogenj podtaknila maščevalna roka.

• Razstava lepih perzijskih preprog po starih perzijskih originalih priredi Državni osrednji zavod za ženske domače obrate v Ljubljani, Turjaški trg 4 die 4. septembra t. l. v svojih prostorih. Razstava bo pokazala, kaj se dela pri nas in kako so napredovali posamezni ljubitelji lepe tekstilne umetnosti v tej stroki. Razstavljena bo

pročnem oblačna zbirka preprog s. dr. Musteria in gospe Krmelja in dr. na razstavi bo ga. dr. Musterjeva pojasnjevala posamezne vzorce in tehnične podrobnosti. Kdor hoče razstaviti svoja dela (manjše komade) naj javi takoj zavodu in naznači ime vzorca in velikost, ker je prostor omejen. Posebno dobrodošli so oni, ki so izdelali preproge iz domače volne. Prijave do 3. septembra.

• Franz-Josef grenčica poživl izmenjavo snovi in osevi um. • Tajna Sex-apela Lysoform. • Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

u. Narodno gledališče bo sodelovalo v času pokrajinske razstave in kongresa narodnih noš z naslednjimi predstavami, ki se bodo vršile vse na prostem. Drams uprizar Hoffmannstahl-Zupancičevega »Sleherik« v soboto 3. septembra in v nedeljo 11. septembra. Shakespearejev »Sen kresne noči« se uprizar v torek 6. septembra in soboto 10. septembra. Vse dramske predstave se pričnajo ob pol 20. in sicer »Sleherik« na Kongresnem trgu, »Sen kresne noči« pa na igrišču za tivolskim gradom. Opera uprizar v nedeljo 4. sept. Smetanovo »Pročano nevesto«, 8. septembra in 11. septembra pa opero »Masco« Operne predstave se pričnajo ob pol 16. in se vrše na igrišču za tivolskim gradom. Predprijaja vstopnice se prične 1. septembra v dnevni blaginji v operi. Zunanje občinstvo naroča lahko vstopnice pisмено. Na dan predstave se bo vršila na licu mesta predprijaja eno uro pred začetkom predstave. Vse predstave bodo podane le v primeru ugodnega vremena.

u. Prijetno jesensko letovanje ob morju naš s prvim septembrom posameznim osebam, tudi materam z otroki. Kolo jugoslovenskih sester v svojem krasnem Dejem domu Franje Tavcarjeve tik ob morju v Kraljevici. Morska kopel doma, stanovanja z vsi oskrbo po nizki cen. Pismene pozvedbe na naslov: Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani, Rimska cesta 9, pritišlje Ustne istotam v soboto 26. t. m. od 16. do 18. v društveni pisarni.

u. Počitniška kolonija ljubljanske mestne občine. Mednem se vrne v Ljubljano danes z vlakom ob 16.30. Starši pridajo po svoje otroke na glavni kolodvor.

u. Ob priliki velikega shoda kmečkih fantov in deklet v črnem potoku bo imel prvi vlak 1. ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. v nedeljo 28. t. m. točno ob 9. izkramno postanek 1 minute v Litiji. Viak prispe v Litijo ob 9.31.

u. Pogreb maleda Toplikarjevega Marjana, ki se je bil smrtno onesrečil na letovanju v Kraljevici, se je vršil na pokopališču Sv. Križa ob zelo veliki udeležbi zlasti mladine in je bil glavnio lep. V sprejodu je bilo dvajset kolo obloženih otrok, krsta je bila vsa zasuta s cvetjem. Z nesrečno materjo, ki je hudo jokala za ljubim otrokom, so vsi sočustvovali. — Pogreba so se udeležili tudi zastopniki mestnega magistrata in socialnega urada.

u. Pregledi motornih vozil. Uprava počinje v Ljubljani poziva vse imetnike avtomobilov in avtobusov iz Ljubljane in okolice, naj pripeljejo motor. vozila, ki jim služijo za obrtno prevažanje oseb, na pregled 2. in 3. septembra od 9. do 12. in od 15. do 18. v garažo podjetja Triumph-ant. d. z. o. z. v Ljubljani, Celovška 38, sicer se jim bo prepovedalo obratovati z nepregledanimi motornimi vozili. S seboj je potrebno: izpričevalo o preizkušnji vozila, obrtni in voznik list, takso za pregled 60 Din v gotovini. Obenem se bodo vršili istotam tudi pregledi novih še nepreizkušenih motornih vozil zaradi izdaje, odnosno izpopolnitve prometne knjižice, na kar se opozarjajo oni lastniki motornih vozil, ki so nabavili vozilo po 1. aprilu t. l., a si niso še pridobili prometne knjižice. Brez prometne knjižice je obratovanje z novimi motornimi vozili strogo kaznivo.

Za fotografiranje

prihajajo najlepši dnevi — zato izrabite priliko in kupite filme pri

Foto-Tourist, Ljubljana

Šelenburgova ulica šte. 6

katero dobite za engro ceno 10 kom vel. 6 X 9 cm 230 Sch. z 8 snimki za Din 190.—

u. Skrivnost pokončevalec galjeviških kuric. Med gosposdijami delavske kolonije Galjeviča je zadnji čas zavladalo razburjenje, ker se je lotila kokiš neka prav čudna bolezen. Ko so se na prostem pasle okrog gotovega prostora, so kar zlepa začele silno »kikati«, kakor označujejo Belokranjci pri kokiških pojavi, če se jim zavda. Več kokiš je trpelo, tudi lep pisan petelin je »kikail. Njega so še rešili. Žrtve bolezni pa so postale tri lepe purke. Pri razselejenju so dogmali, da je meso žitno, a veterinar je ugotovil, da jim je moral zlobneč nastaviti mišnico ali najbrž karbid, pomešan med krušne drobtine. O skrivnostnem pokončevalcu mnogo govore, vsa Galjeviča pa upa, da ga bodo le razkrinkali, kajti galjeviški tajni Sherlock-Holmes so vtrgano na delu.

u. Mož z raznim poklic. Varnostna oblastva zasleduje 1890 v Trstu rojenega in na Vrhniko pristojnega Karla Umeka. Mož ima za seboj prav pisano karijero. Služboval je že križem dežele kot natak, trgovski potnik in strojni asistent in opravlja še nebroj drugih poklicev. Izvršil je v Ljubljani že več različnih sleparij in je bil že večkrat kaznovan. Tudi te dni je na zvit način izvalil od Vekoslava Dolničarja vojaško blizo, vredno 300 Din. Kar hitro jo je prodal in spet izginil.

u. Z nožem se je sunil. Predsnočnim okrog 22.30 je stopil v gostilno v Askerčevi kleti neznan mlajši človek, ki mu je vrela kri iz leve strani prsi. Neznane je izpovedal, da se je pravkar sunil na ulici z nožem v prsi, in sicer v samomirlem namenu. V obupanu so spoznali 32 letnega trgovca Ernesta C., ki je bil videti popolnoma zmeden. Gostilniški gost Ignacij je o zadnji takoj obvestil stražnika, nakar so telefonirali po reševalni avto, ki ga je na Ernest odklonil in ni hotel v bolnico. Ranjenca je pozneje nekdo spremil na Stari trg, kjer je lekal v hiši št. 6, zatočeni pa pri nekih sorodnikih. Č. je izvršil dejanje v popolni duševni zmedenosti in je znano, da bolega na maliniji ter na hudi živčni bolezni.

u. Dolgi proti povsod. Iz stanovanja Franciške Sajevece v Perunovi ulici 10 je te dni izmaknil neznan tat okrog 500 Din gotovine. žnj. Vladimir Remec je prijavil,

VSE MADEŽE na oblekah kakor tudi na svili, posebno pa na barvastem usnju Vam očisti

CISTEN

(ni vnetljivo).

Zalogo ima staroznana

Drogerija Kanc, Židovska 1

da mu je 21. t. m. nekdo ukradel iz kabine v kamniškem kopačiču denarnico, obito s kovinskimi ploščicami. V predalu denarnice je imel Remec tudi kratkavolno izlo s platnasto okroglo serpentinu na vrhu in z majhnim diamantom. Iglja je vredna okrog 2000 Din. Tat pa mu je odnesel tudi tekstilni drobnogled, ki ga je imel v žepu obleke, in pa nekaj gotovine v kovnem novcu, Mihaelu Pečkarju je ukradel nekdo z ograje nasproti Javornikove trgovine na Glinceh 200 Din vreden jopič zelene barve z lovskimi gumbi.

u. Okraden na Savi. Trgovec Ivan Sribar z Gosposvetske ceste je odšel predvečernjim z avtomobilom na Savo pri Zalogu, da se okopa. Medtem ko se je nahajal v vodi, je izrabil priliko neznan tat, ki se je splazil do avtomobila, kjer je preiskal Sribarjevo obleko ter izmaknil srebrno uro znamke »Omega« in zlato veržico, v vrednosti 1500 Din. Sribar je tatvino srečala pozneje opazil in prijavil zado orožnikom v Vevčah. Ti so ugotovili, da je postal Sribar žrtve oiganov. Okrog avtomobila so se namreč sukali cikan Berger Franjo, njegova žena Marija in hči Rozika, v njihovi družbi pa je bila še neka Marica Levakovčeva. Cizani so po izvršenju tatvine sveda takoj izginili.

u. Pogrešana deklica. 15 letna valenka pri litografu Rafaelu Kršinič, Ana Kavčičeva, se je že pred dnevi odpeljala po opravih s kolesom v mesto, nakar se ni več vrnila domov k staršem v Vodmat. Kam je izginila je zacetkrat popolnoma neznan in so ostala vsa polzvedovanja staršev na tudi počiščkih organov popolnoma zaman.

u. Spremenjen program v cirkusu. Cirkuske predstave v Tivolju še vedno vlečejo in nakleto tam zabavo sleherni večer stotine ljudi. Program je prav zanimiv, čeprav razpolaga cirkus Columbia z majhnim številom artilstov in sloh s skromnim aparatom. Cirkus se bo te dni poslovil od Ljubljane, pred slovesom pa bo dal še nekaj predstav s spreminjenim programom. Nastopili bodo tudi novodošli artilsti.

u. Za komarjevo nedeljo je najbojše, če si kumilo dalmatinska vina in žanje pri tvrdki Brača Lasan, gostilna »Dama« cizaj vulso Anžok, Vodničkova cesta 17. kjer dobimo pristno in zdravo blago. Priporoča se Ivan Lasan

u. Danzig v hotelu Tivolju. Pester program. Jazz. Ples. Pivo 6 Din. Vno 15 do 20 Din.

Iz Maribora

a. Jubilej g. Bureša. Včeraj je obhajal svoj 50. rojstni dan zaslužni javni delavec in zgledni obrtnik g. Franjo Bureš, ki je prišel pred 29 leti kot mlad uruš pomočnik v Maribor iz svoje češke domovine ter se je že 1. 1907. osamosvojil. Bil je prvi v pripravljalnem odboru za ustanovitev sokolskega društva v Mariboru. Dolga leta je stal v ospredju telovadnih vrst in deluje še danes kot podstarosta Sokola-matic. V težkih časih pred in med vojno je bil neustrašen in mnogo se je trudil tudi za češko-slovensko zblizanje. Bil je ustanovitelj češkega kluba v Mariboru, kateremu je še danes predsednik. Bil je tudi med prvimi, ko so ustanovili obrtno društvo in se vsikdar vneto zavzemal za interese obrtnikov. Sedaj je že več let aglini in poštvovalni predsednik Splošne zveze obrtnih združenj v Mariboru, kakor tudi načelnik urarske zadruge. Določen in izbran pa je tudi za predsednika novega okrožnega nadzorstva obrtnih združenj. Dolgo časa je jubila običinski svetnik mariborske občinskega sveta in najboljši zagovornik obrtniških interesov. Zveza obrtnih združenj bo pridelila 17. septembra zvečer v Narodnem domu slavo njegove petdesetletnice, na kateri mu bo izročila album s posvetili in podpis vseh združenj, pri katerih je deloval ali še deluje. Mnogostevilnim čestitkam si pridružujemo tudi mi.

a. Opozorilo obrtnikom. Pri obrtnikih se javljajo osebe, ki skušajo posredovati pri posojilih »Zanatske banke«, ter zahtevajo za posredovanje provizijo. Nadzorni odbor opozarja obrtnike, da »Zanatska banka« ni pooblastilo nobene osebe, ki bi bila opravičena posredovati o zadevi kreditov pri Obrtni banki. Kdor pa želi posojilo, dobi informacije pri nadzornem odboru v Mariboru, Vetrinjska ulica 11-1, ki je edini pooblaščen prevzemati prošnje za posojila.

a. Prosvetni tečaj mariborske sokolske župe. Mariborska sokolska župa je otvorila »včeraj ob 8. v Narodnem domu trdneno prosvetno šolo, katero poseča nad 70 poslušalcev iz vsega župnega področja. Razveseljivo število prosvetnega tečaja je dokaz, da članstvo pravilno razumeva prosvetno sokolsko delo.

a. Propagandna vojnja skozi mesto. Mariborski Moto-klub priredi drevo vožnjo z lampijoni skozi mesto. Start bo ob 20. na Glavnem trgu. Po propagandni vožnji priredi klub izlet v Radvanje, kjer bo razdelitev nagrad in daril za zadnje »Gymkhana« igre ob priliki Mariborskega tedna. Moto-klub vabi vse člane in prijatelje motospota k polnoštevni udeležbi propagandne vožnje in naj prinesejo s seboj vsaj po en lampijoneček.

a. Žalostna smrt. Pretekli četrtek popoldne se je oglašil pri posestniku Lukasu na Meljskem hribu hlapec Valentin Bajer iz Zamakove ter prošil za delo. Ker ga je posestnik odsvolil, je odšel in legel pod drevo blizu hiše. Ko so proti večeru hoteli Lukasovi hlapec prebuditi, je bil mrtev. Domneva se, da se je zastrupil. Včeraj popoldne je odšla tja komisija, ki bo ugotovila vzrok te nenadne smrti.

a. Dva vloma. V noči na petek so neznanji vlomili skušali vromiti v Skuškovu trafiko v Korosčevi ulici. Začeli so vrtati zid, ki pa je bil pretrd za njihovo orodje, in niso ničesar opravili. Več sreče je imel vlomilec, ki je s ponarejenimi ključi odprl dvorišna vrata Križničeve gostilne v Dajnkovici ulici, se splazil v točilnico in pobral iz miznice 350 Din in 5 škatelj »Zeta« cigaret ter izginil brez sledu.

a. Izredni občni zbor gremilja trgovcev. Gremij trgovcev v Mariboru opozarja svoje člane na izredni občni zbor gremilja, ki bo drevi ob 20. pri »Orlu«.

Iz Celja

e. Tekma koscev in kolesarska dirka. Celjski pododbor Zveze društev kmečkih fantov in deklet priredi na praznik 8. septembra na Majdičevem prostoru nasproti Zdravstvenega doma v Gregorčičevi ulici v Celju veliko tekmo koscev, na progi proti Rožni dolini pa kolesarsko dirko. Po tekmi bo veselica. Ker bo ta prireditev velika manifestacija kmečke misli in bode ta dan prispeli v Celje tudi razni odlični gostje, je pričakovati, da bodo tudi Celjani in okoličani v velikem številu obiskali prireditve.

e. Udeleženci celjske skupine, ki se nameravajo udeležiti kongresa narodnih noš v Ljubljani, dobe legitimacije za četrtnsko vožnjo pri gr. Boženi Ozvaldovi v kolodvorskem poslopiju v Celju.

e. Soferski izpiti se bodo pričeli v torek 30. t. m. ob 8. zjutraj pred mestnim načelstvom v Celju. Vsi zamudniki naj vložijo pravilno kolkovane in opremljene prošnje za izpit takoj pri predstojništvu mestne policije.

e. Nagradno streljanje strelske družine v Celju se prične v nedeljo 28. t. m. ob 9. dopoldne na vojaškem strelišču v Pečovniku.

e. Teniški turnir se je vršil v četrtek 25. t. m. popoldne na teniškem igrišču pri evangeliški cerkvi v Celju med SSK Celjem in SK Atletik. Zmagal je SSK Celje v razmerju 4:1. Odigrana sta bila dva singla dam, dva mixed double in en double dam.</

Iz Ptuja

J. Hramarja v Dijaškem domu v Ptuj je znana na letnih 6000 Din. Kuratorji je poleg tega tudi razpisal deset mest v Hramarju po 5000 Din. Ta mesta se bodo podelila v prvi vrsti dijakom višje gimnazije, in sicer do polovice dijakom iz Prekmurja, ostala mesta pa dobe dijaki iz drugih krajev. Prošnje s premoženjskimi podatki in podatki o dosedanjih učnih uspehih se naj predložijo vodstvu Dijaškega doma do konca avgusta.

Kupčija z jabolk se je že pričela in se dnevno dovažajo po več vozov na kolodvor, kjer se sadje tvori v vagonih. Policija posveča tu največjo pozornost tehničarjem, če so žigosani z najnovejšimi žigi. Pri trgovcu Stefanu Sršiju iz Strigove je policija zaplenila decimalno tehtnico z uteži, ki so imele stare žige. Srši je izpovedal da mu je dal za uporabo to tehtnico neki Haberman Anton, ki je tudi priznal, da tehtnice zaradi tega ni dal žigosati, ker jo malo rabi. Tehnica in uteži so se zaplenili in je podana prijava.

Kino Rdeči križ bo predvajal v soboto ob pol 21. in v nedeljo ob 18. in pol 21. zvočni film »Romantična ljubezen«.

Važna konferenca občinskih avtobusnih podjetij

Celje, 26. avgusta. V torek 23. t. m. se je vršila v sejni dvorani Celjske mestne hranilnice konferenca delegatov avtonomnih mest Maribora, Celja in Ptuja in trške občine Vitanja in zastopnikov avtobusnih podjetij teh občin. Na konferenci so razpravljali o novem pravilniku glede obveznega zavarovanja potnikov v rednem avtobusnem prometu. S tem pravilnikom zvezana nova, huda obremenitev avtobusnih podjetij, ki zaradi gospodarske krize ne morejo zvišati voznih cen, da bi krila nove izdatke, ki onemogočajo nadaljnji obstoj avtobusnih podjetij ter bi nevarno ogrozila tujski in ostali promet. Zato je bila poslana ministru za trgovino in industrijo g. Ivanu Mohoriču s te konference naslednja brzojavka:

«Na podlagi soglasnega sklepa konference delegatov avtonomnih mest Maribora, Celja in Ptuja, trške občine Vitanja in zastopnikov avtobusnih podjetij Vas prosimo, da ukinite pravilnik o obveznem zavarovanju pri rednem prevozu potnikov v avtobusnem prometu. Pravilnik je v tehničnem in materialnem pogledu nemogoč in neizvedljiv ter pomeni nujno propast naših avtobusnih podjetij v nedogledno škodo prizadetih občin in tujstva ter ostalega prometa. Podjetja so se sedaj pasivna. Voznih cen obubožanemu narodu ne moremo zvišati. Smo torej prisiljeni, da ostanemo pri dosedanjem, z zakonom o oblihi zaščitenem načinu zavarovanja. Obšerna predstavka sledi.»

To besedilo je bilo poslano tudi banu dravske banovine g. dr. Marušiču s prošnjo za priporočilo.

Pri zapletu, motnjah pri prebavi, gorčici v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefovca grenčice. Po izkušnjah nabranih na klinikah za notranje bolezni je »Franz Josefovca grenčica izvanredno dobrodelno odvajalno sredstvo. »Franz Josefovca« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Starodavna slavnost pri Treh farah

Metlika, 28. avgusta.

Veliko proščenje ali žegnanje pri Treh farah je ena najlepših ljudskih svečanosti ob slovensko-hrvaški meji in se po slovensko lahko vrsti s proščenjem na Trsatu. Proščenje se obhaja vsako leto prvo in drugo nedeljo po Jernejevem in je letos obisk še posebno ugoden, ker imamo izletniški vlak do Metlike. Od te postaje jo lahko mahamo po stezi ob prijaznih njivah do Obrha in od tam se ne bo nihče izgubil, ker vidi vsot pred seboj tri farške cerkve.

Najlepši razgled se nudi človeku, ko se vzpne na vrh Gorjancev in se spušča po beli cesti v belokrajnsko metropolo Metliko, okrog katere so razvrščene vasice z ličnimi hišicami in zidanicami. Ko pride izletnik po stezi na vrh metliškega hriba in nato po prijetni hladovini do par hišic, ki spadajo pod vas Čurle, ima že razgled proti Trem faram, dalje pa proti Božakovemu in Draščem, preko železniškega mostu pa proti Bubbjarcem in ostalim hrvaškim vasičam. Par korakov naprej ga že pozdravljajo staroslovenske lipe pri Treh farah, iznad katerih kipi navzgor ponosen zvonik. Ob strani cerkve sta levo in desno še dve stavbi, ki sta tudi cerkvi, dasi ravno nimata zvonikov. Zaradi teh treh cerkvenih zgradb je ime Treh far. Po drugi verziji pa je povod tega naziva čisto drugo, da so se nekdaj pri Treh farah vršile službe božje po rimsko-katoliškem, grško-katoliškem in pravoslavem obredu in je bila takorekoč že od nekdaj tu združena Jugoslavija ne samo po narodnosti, temveč tudi po veri.

Nedaleč od cerkvenih zgradb stoji nekdanje župnišče, kjer je dandanes nameščena pisarna občine Božakovo. Potem je samo še ena hiša, in sicer Krešičeva gostilna, ki je odprta sicer vse leto, a ima veliko število gostov samo o Jernejevem. Deset minut od Treh far pa je postajica istega imena, kjer se zbira potniki tudi samo ob tej priliki. Tri fare okoli so bile torišče ljutih bojev, kjer je preteklo mnogo krvi v boj proti Turkom v l. 1408. do 1578. Svoj čas so tu bivali stempelarji, a so se izselili zaradi ponovnih turških napadov.

Ob proščenju so utrujeni, lačni in žejni romarji dobro preskrbljeni, kajti že dva ali tri sejne pred proščenjem kupujejo okoliščani v Karlovcu koštrunčke, ki jih potem pečejo lačni romarjem. Poleg jajetke so romarjem na razpolago slastni odjoki. Za zalitje dobre pečenke pa ima Bela Krajina na razpolago prav dobra vina po najzmernejših cenah. Prve grupe romarjev prihajajo že v soboto dopoldne in potem ves dan do pozne noči. Ves trg pred cerkvijo na zasedajo raznovrstni trgovci in krošnjari, tako da dobijo romarji na cilju svojega romanja vse, kar si po-tele. Pred proščenjem prihajajo Metličani

pokušati vino, da ne bi gostje zabavljali čez blago in postrežbo.

Romanje in proščenje samo ima sicer mnogo primerov v naših krajih, prirodne krasote, ki se nudijo izletniku, pa so nekaj posebnega in se vsakdo podvrže njihovemu čaru. Čas, ki je izletnikom na razpolago do odhoda vlaka, lahko uporabijo tudi za kopanje v Kolpi ali pa v potoku Obrhu, ki ima dosti hladnejšo vodo. Tudi do vinogradov se lahko izprehodijo ter pokušajo jagode že zrele portugalk. Vsak izletnik bo ob povratku vesel, da je pohitel k Trem faram.

Žrtev strupenega plina na dnu vodnjaka

Škocijan, 26. avgusta.

Pri posestniku Jerdanu v Prekopi pri Kostanjevici so kopali vodnjak. Delo je bilo zelo naporno, ker je tamošnji teren kamenit. Morali so z eksplozivnimi snovmi razstreljivati skalovje in so izkopali vodnjak že 12 metrov globoko. Ker se je v globini nabralo polno kamenja, so se začeli pripravljati, da ga odstranijo in nadaljujejo kopanje.

Da bi bolje videli, so spustili v vodnjak svetilko. Čim je ta dosegla dno, je nenadno ugasnila. Ker so hoteli delo hitro končati se je spustil gospodar po vrvi v globino. Ker se gospodar iz globine ni oglašil, se je spustil kmalu za njim še eden delavec. Tudi ta se ni več oglašil. Vsem se je to že čudno videlo, vendar pa so spustili v vodnjak še tretjega, ki je tudi umolknil. Šele zdaj se je vsem, ki so bili v bližini, zazdela zadeva sumljiva. Nekaj je bilo treba hitro ukreniti, kajti onim v vodnjaku se je moralo na vsak način zgoditi nekaj zlega.

Po kratkem posvetovanju so se spustili v vodnjak še četrti, ki pa je bil toliko previden, da si je okrog ust in nosu zavezal cunj, namočeno v jesi. Čim je ta dosegel tla, je našel vse tri na dnu vodnjaka v popolni nezvesti zaradi strupenega plina, ki se je nabral na dnu. Takoj je obvestil o nesreči one, ki so bili zunaj, in vsi so se lotili reševanja, ki pa je le počasi napredovalo, ker niso imeli primernih priprav. Reševalci v vodnjaku je vsakega ponesrečenca posebej navel na vrh in dal znok, naj ob vodnjaku stojijo potegnejo. Tako se je posrečilo izveči vse

tri ponesrečenca na svetlo in naspod je prilezel iz globine še reševalec.

Ponesrečenec so bili tri ure v vodnjaku. Eden ponesrečenec, Ignac Rabzelj, doma iz Prekopi pri Kostanjevici, je kmalu po rešitvi podlegel zastrupljenju, čeprav mu je bilo srce, ko ga so potegnili iz vodnjaka. Ostala dva sta bila dolgo časa v nezvesti. Hitro so poklicali zdravnika, ki je nudil ponesrečenca prvo pomoč. Eden od obeh se je zavedel pozno zvečer, drugi pa šele naslednjega dne popoldne.

Terpentinovo

Hubertus

milo

za žehito v avgustu

Krava je ubila posestnika

Poljčane, 26. avgusta.

Ko je prignala te dni hčerka posestnika Hojnika, po domače Fuxsa v Križni vasi, živino s paše domov, je očel opazil, da je eno kravo napelo. Hitro je poslal po soseda, 60letnega Franca Florjančiča, ki je veljal, da se razume na živinogledniški posel, s prošnjo, naj žival zabode v trebuh in ji reši življenje. Florjančič je prispel s svojim instrumentom in se, vaje tega dela, strokovnjaško lotil posla. Pri vstopu pa je kravo najbrž močno zabolelo, kajti z vso močjo je poskočila in sunila z zadnjimi nogami Florjančiča s tako silo v želodec in trebuh, da je siromak na mestu obeležen v hudih bolečinah. Vendar pa se je Florjančič čez nekaj trenutkov zopet dvignil in je šel še sam domov. Nesreči ni pripisoval posebne pozornosti, toda postalo mu je huje in v teku 36 ur je umrl v hudih bolečinah.

Pokojnik, ki zapušča vdovo in 11 otrok, je bil splošno priljubljen in spoštovan kot dober posestnik daleč naokrog. Za tragično preminulim gospodarjem žalujejo vsi, ki so ga poznali.

Gospodarstvo

Dolgovni agrarnih držav in preference

Te dni se je v Varšavi pričela konferenca stalnega odbora agrarnih držav Srednje in Vzhodne Evrope, na kateri so zastopniki delegati Jugoslavije, Češkoslovaške, Rumunije, Madžarske, Bolgarije, Estonske in Litve. Kakor se zdi, bo konferenca energično nastopila proti zapadneevropskim industrijskim in upniškim državam, ki terjajo anuitete za dana posojila, istočasno pa s svojo agrarno - protekcionistično politiko onemogočajo, da bi agrarne države izvažale svoje pridelke in tako izpolnile svoje obveznosti.

K otvoritvi konference je bivši poljski finančni minister in znani narodni ekonom Matuzewski napisal v oficiozni »Gazeti Poljske« članek, v katerem pravi, da preostaja agrarnim državam le eno orožje: Izjavit morajo, da ne bodo v stanju, nadalje plačevati svojih dolgov na sedanji način, če ne bodo na tržiških upniških držav do bili prednostne pogoje za prodajo svojih proizvodov. Zato mora priti do primernega sporazuma med državami upnicami in onimi državami dolžnicami, ki jim je onemogočeno plačevati obveznosti z izvozom lastnih proizvodov.

Gornje stališče, ki ga je zavzel Matuzewski je vzbudilo splošno pozornost in odobravanje. Kakor se zdi, je vprašanje izvoza v zvezi s plačevanjem dolgov glavni predmet razprav na konferenci, kar potrjuje tudi okolnost, da so v delegacijah večinoma zastopani tudi predstavniki novčanih bank in finančnih uprav.

K odločnejšemu nastopu silijo agrarne države tudi sklepi konference članic angleškega imperija v Ottawi, kjer je prišlo do veljave načela, da Anglija prvenstveno krije svojo uvozno potrebo v sirovinah, zlasti pa v agrarnih proizvodih iz držav imperija, kar naj omogoči znatneše preference pri uvozu tega blaga v Anglijo.

V odboru, ki je bil na varšavski konferenci izvoljen za proučevanje gospodarskih razmer v agrarnih državah, je poljska delegacija predložila v pravo 26 dve resoluciji, ki precej sliči stališču Matuzewskega. Predlog poljske delegacije se glasi: 1. Z upniškimi državami je treba skleniti dvostranske ali večstranske pogodbe, v katerih naj se državam dolžnicam priznajo posebni dodatni uvozni kontingenti, katerih vrednost naj ustreza plačilnim obveznostim teh držav za dolgove. Izkupilek od prodaje proizvodov, uvoženih v okviru teh kontingentov, bi lahko služil kot garancija za neposredno izplačilo obresti posojil kreditov, ki so jih dale uvozniske države. 2. V vsaki agrarni državi naj se ustanovi specialni fond, ki naj bi prevzel nelikvidirane kmečke dolgove in kredite ustanov, ki so v zvezi s kmetijstvom, in sicer s sredstvi, ki naj bi se dobila z emisijo obligacij na tržiških upniških držav. Za te obligacije naj bi upniške države prevzele skupno garancijo.

Dve važni publikaciji Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je pravkar izdal dve obsežni in važni gospodarski publikaciji, in sicer »Privredni adresar kraljevine Jugoslavije« in »Poročilo zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za leto 1931.«

Nova izdaja adresarja je mnogo popolnejša kakor prva. Adresarja se je povečal od 440 na 850 strani. Načelno pri razdelitvi gradiva je ostalo v splošnem nespremenjeno, vendar je adresar izpopolnjen z novo obsežno skupino, ki vsebuje trgovske tvrdke po strokah, poleg izvoznih in uvoznih tvrdk. Adresar je razdeljen na naslednje skupine: 1. Industrija in večja obrtna podjetja (17 skupin). 2. Izvozne tvrdke (15 skupin). 3. Uvozne tvrdke (14 skupin). 4. Trgovina (14 skupin). 5. Denarni zavodi. 6. Pomožna trgovska podjetja. 7. Odvetniki. 8. Dodatek (gospodarske organizacije, združenja, gospodarski tisk, diplomatska zastopstva). Adresar vsebuje še na koncu vodič

za kopališča in potovanja. Ta obsežen adresar priročnišek se naroča pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu in stane v Jugoslaviji 250 Din s poštnino vred, v inozemstvu pa 50 švicarskih frankov.

Druga, še važnejša publikacija pa je »Poročilo zavoda za leto 1931.« To poročilo je zelo obsežno strokovno delo, ki bo imelo velik praktičen pomen zlasti za naše izvoznike. Je to prva publikacija te vrste v naši državi, ki obravnava v prvem delu splošen razvoj mednarodne zunanje trgovine, v drugem delu splošni pregled naše zunanje trgovine v času 1925. do 1931. leta, v tretjem delu naš izvoz po skupinah proizvodov, v četrtem delu naš izvoz po skupinah držav, v zadnjem, manjšem delu, pa vsebuje še poročilo zavoda o poslovanju v preteklem letu. Gibanje izvoza posameznih izvoznih predmetov v zadnjih letih je opisano na prav pregleden način in je skoro vsakemu važnejšemu izvoznemu predmetu posvečena posebna razprava s obilnimi statističnimi gradivom in ponazoritvenimi statističnimi slikami. Posebno zanimiv je tudi del knjige, ki opisuje razvoj trgovinskih odnosov s posameznimi državami in možnosti za plasiranje naših proizvodov v teh državah. Delo je sestavljeno predvsem iz praktičnega vidika, zato so pri obravnavanju trgovinskih odnosov s posameznimi državami poleg splošnega pregleda, ki vsebuje informacije glede trgovinske in carinske politike, glede konkurence drugih držav in tudi glede najnovejših uvoznih omejitev ter deviznih predpisov, še posamezne delne razprave o možnostih plasiranja posameznih izvoznih predmetov. Ta del knjige, ki obravnava naš izvoz po skupinah držav, obsega skoro vse evropske države, pa tudi države Blžnjega in Daljnega vzhoda, afriške države in ameriške države. Za ponazoritev gibanja izvoza in konkurenčnih možnosti v zunanji trgovini vsebuje knjiga med tekstem 120 statističnih tabel in 95 ponazoritvenih slik in diagramov. Praktično urejen je tudi in deks, v katerem je za vsako državo navedeno, kje v knjigi so navedene informacije za posamezne izvozne predmete. Glede na velik obseg zbranega informativnega gradiva je moral zavod obseg knjige razširiti na preko 700 strani.

Gospodarske vesti

— Zagreb predlaga pavšaliranje trošarine na porabo električnega toka. Ker bi obratovanje in pobiranje nove državne trošarine na porabo električnega toka povzročilo povečanje rešije, je zagrebška mestna elektrarna predložila finančnemu ministru predlog, da se ji ta trošarina pavšalira. Tako pavšalirano trošarino bi plačala sama elektrarna, ki ne bi zaradi tega podražila cene toka. Na ta način bi bilo pavšaliranje tako v interesu države kakor tudi v interesu prebivalstva.

— Beograjske zbornice prevzemajo svoje novo področje v Banatu. Po sporazumu med beograjskimi tremi gospodarskimi zbornicami in zbornico v Velikem Bečkereku, bo banatsko področje, kolikor pripada sedaj, po uredbi o zbornicah k beograjskim zbornicam, prišlo v pristojnost teh zbornic 1. septembra t. l. Tako bo prišla s tem dnem v področje beograjske Trgovske zbornice trgovina mesta Pančeva in sreza Pančeva, v področje beograjske Industrijske zbornice na industrija mesta in sreza Pančeva. Predvsem pa pride v pristojnost beograjske Obrtniške zbornice vse obrtništvo Banata, ker bo po novi uredbi zbornice v Vel. Bečkereku obsegala le trgovino in industrijo.

— Velika poravnava v Beogradu. Beograjsko trgovsko sodišče je odobrilo poravnano postopanje o imovini Preduzi-mačko-gradjevinke radnje Drag. Sidjanskega in Gradjevinsko-preduziške radnje Huga Kana (lastnik Drag. Sidjanskega pooblaščen inženjer). Lastnik obeh tvrdk novi 50 odst. poravnave pri aktivah od 12,9 in pasivah od 11,2 milijona Din. Kot vzrok za nezmožnost plačila navaja težkoče, ki jih ima zaradi terjatev za gradbena dela pri uradniški koloniji na Voždovcu, kjer zadržniki niso mogli dobiti hipotekarnih kreditov za plačilo gradbenih del.

— Prevozni elafjave za potnike in blago na jeenski ljubljanski velesejem, ki se bo vršil letos od 3. do 12. septembra so dovolile naslednje tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Grčija, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska, Rumunija in Saarsko ozemlje.

— Permanentne legitimacije jeeskega ljubljanskega velesejma. Uprava ljubljanskega velesejma opozarja imetnike permanentnih legitimacij, da veljajo le-te samo za osebo, na katere ime se glasi, in da so neprenosne.

— H konkurzu Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru. Prejeli smo: Glede na poročila o razpustu Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru in o uvedbi konkurznega postopanja o njeni imovini prosim kot zastopnik izvoljene uprave gori navedene zadruge, da objavite jasnosti na ljubo naslednje priobčilo: Res je, da je kr. banska uprava dravske banovine z odločbo od 19. aprila t. l. odredila oblastveni razpust Kmetijske eksportne zadruge ter določila, da se brez odloga vsa preimena imovina in denarna sredstva, poslovne knjige in poslovni pripomočki zadruge dajo pod zaporo in da je določila komisarija v izvršitev te zapore ter v upravo poslov, ki jih zaradi interesov zadružnega članstva ni dopustno odložiti. Kot vzrok za ta postopek je banska uprava navedla v glavnem, da so člani uprave prekoračili štatutarni delokrog zadruge. Zoper ta odlok je zadruza vložila priziv, ki pa še do danes ni rešen. Odlok banske uprave tedaj še ni pravomočen. Kljub temu je predlagal komisar zadruge uvedbo konkurznega postopanja in to zaradi tega, ker je zadruza po njegovem naziranju pasivna. Ta predlog je sicer okrožno sodišče zavrnilo, pač pa je ugodilo temu predlogu višje deželno sodišče. Tudi zoper ta odlok je vložila zadruza rekurz na stol sedmorice, tako da tudi ta odlok še ni pravomočen. Mimo vprašanja legitimacije komisarija k tako dalekosrznemu predlogu, kakor je predlog na izvedbo konkurznega postopanja, spodbija zadruza naziranje komisarija, da bi bila pasivna. Spodbija namreč naziranje, da tvorijo oni zneski, ki so jih vplačali člani zadruzi na račun uprave tudi premoženja zadružnikov, marveč stoji zadruza na stališču, da je to v smislu dogovora njeno premoženje. Do pravomočne rešitve tega vprašanja pa se še o končni likvidaciji Kmetijske eksportne zadruge ne more govoriti. Zahvaljujoč se Vam za sprejem tega poročila beležim z odličnim spoštovanjem, dr. Milan Gorišek, Sv. Lenart.

— Dobave. Direkcija državne železarnice Vareš - Majdan sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 500 komadov vijakov z maticami in 600 kg fasadne barve, do 7. septembra glede dobave 100 komadov lopat za pesek, 800 kg žebeljev, 350 kg podložnic, 300 kilogramov lakov za železo, 1000 kg laka za modele, 50 kg laka za razredčevanje, 50 plošč rebaste pločevine, raznega pribora za pozlačevanje, raznega orodja in 1000 kg karbolineja ter do 14. septembra glede dobave 1 numeratorijskih, raznih usnatih jermen, železa, 20.000 kg ovs, strojnih delov, 1300 kg bakrenih vrvi in zobatih koles. — Direkcija državne rudnika Velenje sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 2400 kilogramov riža, do 5. septembra glede dobave 10.000 komadov krajnikov, do 6. septembra glede dobave 100 m konopnih vrvi, 7000 kg ovs, 20 kg konopljene tesnila, 1 prsnega stroja za vrtnje, 500 komadov električnih varovalk, 5000 kg bukovce ogleja, 60 kg bele kovine, 5 komadov smir-kovih plošč, 30 komadov locenskih žag in 100 kovinastih žag; do 12. septembra pa glede dobave 200 stotov živega apna in 400 kub. metrov jameškega lesa. — Direkcija državne rudnika Kakanj sprejema do 1. septembra ponudbe glede dobave 1000 kg žebeljev, 2500 kg strojne ogleja, 150 komadov lopat, 50 komadov rudarskih želez, 60 komadov kant za vodo, glede dobave vijakov, grafitu in kompozici za ležaje; do 5. septembra glede dobave 1500 m jeklenih vrvi, do 9. septembra glede dobave verig, klobučevine za izolacijo, medenastih cevi, električnega materiala in telefonskega materiala. — Direkcija državne rudnika Banja Luka sprejema do 8. septembra ponudbe glede dobave ognjeznih potrebščin. Direkcija državne rudnika Kreka sprejema do 15. septembra ponudbe glede dobave pocinkanih jeklenih vrvi. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Borze

26. avgusta

Na ljubljanski borzi je danes deviza London ponovno nekoliko ponostila, dočim so se devize New York, Pariz, Praga, Bruselj in Berlin nekoliko dvignile.

Na zagrebškem efektom tržišču je tendenca v Vojni škodi nadalje mirna. Do prometa je prišlo le za kaso po 196 in 197. Od dolarskih papirjev se je trgovalo 7+ Blair-ovo posojilo po 41,625 in 41,75. V ostalem so bili zaključki v Narodni banki po 4250 in v Priv. agrarni banki po 225.

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2294.85 — 2306.21. Berlin 1354.03 — 1364.83, Bruselj 791.63 — 795.57, Curih 1108.35 — 1113.85, London 197.19 — 198.79, New York ček 5680.47 — 5708.73, Pariz 223.63 — 224.75, Praga 168.67 — 169.53, Trst 291.79 — 294.19, Varšava 637.46 — 642.52.

Zagreb. Amsterdam 2294.85 do 2306.21. Berlin 1354.03 do 1364.83, London 197.13 do 198.73, Milan 291.79 do 294.19, New York kabel 5702.47 do 5730.73, New York ček 5680.47 do 5708.73, Pariz 223.63 do 224.75, Praga 168.67 do 169.53, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.1750, London 17.8250, New York 514.50, Bruselj 714.250, Milan 26.37 Madrid 41.40, Amsterdam 207.15, Berlin 122.35, Stockholm 91.30, Oslo 89.30, København 94.90, Sofija 3.72, Praga 15.22, Varšava 57.60, Bukarešta 3.05.

Effekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 196—197, za avgust 195—196, za oktober 194 do 198, za december 193—196, 7% investicijske 51—54, 4% agrarne 25—27, 6% beguške 34—34.50, 7% Blair 41.375 do 41.75, 8% Blair 44 do 45.50; bančne vrednote: Narodna banka 4250 do 4400, Priv. agrarna banka 225—227.

Beograd. Vojna škoda 196—198, 7% investicijske 51.50 zaklj., 6% beguške 35.25, 35.75 zaklj., 8% Blair 45 zaklj., 7% Blair 41.25, 41 zaklj., 7% Drž. hip. banka 44 zaklj., 44 zaklj., Narodna banka 4400 zaklj., Priv. agrarna banka 224 zaklj.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadrn 14.50, Staats-eisenbahngesell. 16, Ruše 11.25, Trbovlje 19.05, Alpina - Montan 10.35, Sečera 28.25.

Blagovna tržišča

HMELJ

+ Zalec, 26. avgusta. Živahno povpraševanje za nemški račun traja dalje. Kupčije se sklepajo le za male količine do največ 3 met. stotov po 13.50 do 14 Din, dočim za

Sestra,

kako slabi ste videti! Kaj vam pa je? — O, mene že dolgo mučijo hemoroidi, opravičati pa moram pri tem tako težko službo.

— Reva, pojdite h gospodu primariju, naj vam predpiše Posterisan in videli boste, kako izvrstno deluje to sredstvo. Bolnico s številke 17 je rešilo celo operacije.

Posterisan mazilo stane 31 Din, škatlica začepkov pa 39 Din in dobe se v vsaki lekarni.

Odobreno od min. soc. pol. in nar. zdravja s. št. 936 od 10. maja 1932.

večje partije zamenj nudijo 14, 14.50 in izjemno tudi 15 Din. Nekateri manjši mešetarji so ponujali samo 12 Din, seveda brez uspeha. S nerazveljavljeno predprodao je prešlo v druge roke okrog 500 met. stotov. Jutri odide prvi vagon hmelja v Nemčijo. Obiranje je že v glavnem končano. Hmeljari in trgovina pričakujejo napeto dogodok prihodnjega tedna.

+ Celje, 26. avgusta. Za hmelj vlada živahno zanimanje, ker je savinjsko blago lepe barve v nasprotju s češkim hmeljem, ki je ves rdečkast. Glavni kupci so nemški trdnice, pač pa ne toliko za Nemčijo, temveč za svetovni trg. Anglija še ne kupuje, ker je baje tam obilna letina. Cene so čvrste in se splošno plačuje 13 Din za kg, za prvovrstno blago tudi več.

2170.

+ Chicago, 26. avgusta. Začetni točaji: Pšenica: za september 52.625, za december 56, za mare 60.625; koruza: za september 32.50, za december 36, za mare 37.625; oves: za september 21, za december 16.875, za mare 18.375; riž: za september 31.25, za december 31.25, za mare 34.

+ Ljubljanska borza (26. t. m.). Tendence za žito mirna. — Zaključki n. b. Nudi se pšenica (slov. post., po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneih): slavonska, okoliška Sombor, 79 kg po 200—205, potiska, 80 kg po 210 — 212.50; moka: baška, franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneih po 310 — 315, banatska, po 330 — 340; koruza (slovenska postaja, plačljivo v 30 dneih): baška, po mlevski voznini po 165 do 167.50, pri navadni voznini po 170 do 172.50.

+ Novosadska blagovna borza (26. t. m.). Tendence nespremenjena. Promet 83 vag. Pšenica: baška, okoliška Novi Sad, srednje-baška, 79 kg in baška, okol. Sombor, 78 kg 142.50 — 145; baška potiska, 79 kg 145 do 147.50; baška, ladja Tisa, 79 kg 147.50 do 150; gornjebanatska, 79 kg 140 — 142.50; banatska, pariteta Vršac, 78 kg 137.50 do 140; baška, sremska, nova, 76 kg 132.50 do 135; banatska, 76 kg 130 — 132.50; baška, ladja Tisa, 76 kg težka 137.50 do 140. Kuruza: baška 108 — 110; okoliška Sombor 110 — 112; banatska 105 — 107; srem. 110—112; okol. Sid 112—114. Oves: baški, srem. novi 105 — 110. Moka: baška, banatska 200g in 200g 230 — 245; 220 — 240; 220 195 — 200; 220 175 — 180; 220 140—145; 220 90—95. Otrobi: 55 do 57.50. — Fižol: baški, sremski beli, novi 102.50 do 107.50. Jermen: baški, sremski novi 64—65 kg

KULTURNI PREGLED

Razmah slovenske dramatike

Pet domačih premier v novi sezoni — 45 slovenskih dramatičnih novosti v zadnjem desetletju v ljubljanski drami — Repertoarni načrt ljubljanske drame za sezono 1932/33. — Iz razgovora z ravnateljem Paulom Golio

Končani so lepi poletni dnevi. V poplavi naše drame je živahno, ljudje prihajajo in odhajajo, neke loputajo z vrati, z druge strani sliši krič in vik, tam zgoraj govori nekdo v telefon. Sezona je na pragu. Igralci so se že vrnili; nekaj elegičnega napolnjuje vzdušje »tam za kulisami«. Tudi po teh temnih kuluarjih se spreha Gospa Skrb. Toda — umetnost se ne sme vdati. Celjski grof Herman ne neke zadaj pusti svoje podložnike, Razkolnikov se v strahu opoteka pred senco svojega zločina, literatje iz daljnih Baske se lasajo med seboj, iz megle bližnje prihodnosti se izmotavajo kakor spiritistični duhovi novi Hamlet, Tartuffe, revizor iz Sankt-Peterburga in še mnogi znani in neznanji liki, ki bodo letos čakali tu za kulisami, da jih vtelesijo naši vrli umetniki. — Gledališče je in ostane svet vere, upanja in ljubezni.

G. ravnatelj drame Pavel Golia ima polne roke dela, vzlic temu ne sprejme s široko slovensko gesto, kakor je to zdaj že tradicija med nama. Sezona je na pragu, občinstvo čaka, za gledališče vneti Baski se zanimajo za Vaše načrte: Kaj nam boste dali v novi sezoni, g. ravnatelj?

Pred ravnateljem drame je velika polja s nekimi številkami. Brž najde pravilno in učinkovito izhodišče. Tako-le začnimo:

— Ne dvomim, da Vas bo zanimalo malo statistike, ki je za najin gledališki razgovor prav tečen aperitif: Glejte, šestel se za deset let nazaj in dognal, da je ljubljanska drama uprizorila v tem času 45 izvirnih slovenskih del in 21 srbohrvaških del. Izmed slovenskih dramatičnih del kažejo največ uspeha Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Sentflorjanske« in »Hlapci«, Milčinskega »Mogočni prstani«, Medvedovo »Za pravo in srec«, Zupančičeva »Veronika Deseniška«, Golarjeva »Vdova Rošlin«, Novčanov »Herman Celjski« in moj »Peteček« poslednje sanje. Izmed srbohrvaških — v retrospektivnem pogledu — predvsem Krleževi »Glembajevci«, ki sploh pomenijo enega največjih gledaliških uspehov v zadnjem času, potem vse komedije Branislava Nušića, kar smo jih uprizorili v zadnjem desetletju, osebno še »Gospa ministrica«, dalje Ogrizovičeva »Hasanaginica« in Vojnovičeva »Smrt majke Jugovica«.

— V tem, kar sem Vam pravkar povedal, — vidim zlasti glede slovenske drame rastjoče zanimanje našega književnika za odo. Skoraj vsi slovenski pisatelji se ukvarja z zapeljivo mislijo, ustvariti kaj lepega za naš dramski odo. Kakor raste pomen in umetnostna višina naše drame in dosega nivo odrov v velikih kulturnih središčih, tako dobiva tudi naše dramsko ustvarjanje vse večji razmah in sega vedno globlje. Z veseljem lahko ugotovim, da dobivamo čedalje bolj dovršena dela. Uprizorjanje teh novosti ni več samo neka »rodoljubna« dolžnost ali usluga slovenski književnosti, marveč jih gledališče uprizarja tako kot katerikoli tuje delo, ki ima neko literarno višino. V prihodnji sezoni bomo igrali kar pet slovenskih dramatičnih del. Tudi glede teh pričakujem, da naše gledališče ne bo z njimi izvršilo samo svoje dolžnosti do slovenske književnosti in vzpodbujalo piscev v veri vase in v literarni stremiljenji, marveč da bo z njimi dalo drame, ki utegnejo vzbuditi splošno zanimanje.

— Kdaj in kako nameravate otvoriti letošjo sezono?

— Po sedanjih dispozicijah bo otvoritvena predstava redne sezone dne 17. septembra. Uprizorili bomo *Kreftovo dramo o celjskih grofih*. Mladi dramatik se je polotil snovi, ki je pri nas že močno obdelana, priznati pa moram, da jo je obdelal z docela nove plat. Poglavitna značilnost Kreftovih »Celjskih grofov« je to, da dajejo sliko tedanjega časa. Osebe, ki nastopajo v tej drami, jarko osvetlujejo razmere tedanje dobe. Od svojih predhodnic se Kreftova drama razlikuje tudi v tem, da je zaporednost dogodkov res zgodovinska: pisec je natanko in kritično proučil vse razpoložljive vire. Posebna močna oseba v tej novi drami je Praveda, ki sicer ni zgodovinska, vendar je obstoj take osebe naveden v zgodovini. Iz Praveda je naš dramatik izoblikoval krepko figuro svobodnega meščanskega borca zoper fevdalizem. »Celjske grofe« bo režiral profesor Šest, ki je režiral tudi Zupančičevo in Novčanovo »Celjce«: on je potemtakem že nekaj specialist za ta naš »celjski problem«.

— In nadaljnje domače novosti?

— To bo *Vladimirja Bartola »Lopez«*. So-dobna drama, ki se dogaja med Baski; očito pa je, da je to satira na neke razmere med ljubljanskimi književniki, zlasti med mlajšo skupino. Če pojde vse po sreči, bo premiera 5. oktobra. O uspehu tega komada sem prepričan. O tretjem ko-

madu »Voda«, ki ga je spisal Jožko Vombberger, Vam še ne morem dati podrobnih informacij. Poleg tega so objubili svoja dela tudi nekateri drugi slovenski književniki.

— Nikar ne pozabite na se, g. ravnatelj. Če sem prav poučen, niste samo objubili, marveč že pišete dve novi igri.

— Prav imate. Ze v septembru bom predložil upravi odsko pravljico »Srce igrače«, januarja pa komedijo, ki ima za sedaj dva naslova: »Kulturna prireditve v Črni mla-ki« ali »Priatelj našega naroda«. Prva bo namenjena mladini in vsem, ki so čistega srca; to bo nekaka variacija na stari tema, da obleka ne delaj človeka; pravljica s pisanimi dogodki, ki, upam, ne bodo zgrešili socialnega in etičnega učinka. Drugo delo bo komedija iz našega podeželskega življenja. V ospredju dejanja bo »priatelj našega naroda«, ki pride v podeželsko mesto in nehoti sproži niz zapletljiv in zmešnjav, ki bodo humorno pokazale marsikaj v naši kulturni ali tako zvani »kulturni« sodobnosti. Komedija pa se ne bo dotikala nobenega živečega kulturnega delavca ali današnjega dogodka; to povem iz previdnosti že vnaprej. Sicer pa se bodeva o stvari še pomenila, ko bo dovršena, kaj ne?

— Nadalje bomo v tej sezoni ponovili Cankarjevo »Hlapce«. Ne glede na to, da Zagreb in Beograd v repertoarju dosledno izpuščata slovenska dela, bomo slej ko prej uprizorili tudi v novi sezoni vsaj po eno delo s srbske in hrvaške strani. Tako mislimo na Krležovo »Galicijo«, Milošević nam je objubil svoj novi komad »Avtomat«, zanimamo se za Nušićovo novost »Mister Dolan«. — Ali hočete odto po širokem slovenskem svetu? Pravkar studiram izborno dramatično izdanje Dostojevskoga: »Zločin in kaznen«. Dramatizacija je delo dr. Pavla Križanovskega in sem jo dobil iz Prage; močno slutim, da je to psevdonim žagne igralko iz hudožestveniske skupine. Ta »Zločin in kaznen« obsega tri dele v 9 slikah. Ponavljam: izborno delo, spretno narejeno, z očitno pieteto do Dostojevskoga. Besedilo je povsod iz romana, takisto karakterizacija oseb. V Ljubljani bo verjetno druga premiera; prva je bila z velikim uspehom v Sofiji. Nadalje pripravljamo »Carjeviča Alekseja«, delo D. S. Merežkovskega in »Carja Fjodora« od Aleksija Tolstega (star.). Iz ruske literature mislimo še na Gogoljevo »Revizorja« in Gorkovo »Na dnju«. Iz češke prihajata v postev Langerjevo »Spreobrnjeni Ferdje Pistoria« in Dykovo »Zmou-deni done Quijota«. Sedaj pa iz tujih slovstev: Močna novost bo drama O' Neila »Strast pod breskvi«, veliko smeja utegne prinesiti krepka, zdrava Zuckmayerjeva komedija »Veseli vinogradi« (nagrajena s Kleistovo nagrado). Nadalje je pripravljajo: Pagnol »Marius«, »Tartuffe«, »Wallenstein« in »Hamlet«, slednji v prevodu O. Zupančiča, a »Tartuffe« in »Wallenstein« v režiji dr. Branka Gavelle, potem Shavova »Sveta Ivana«, Brucknerjeva »Elizabeta Angleska« in O' Caseya močno delo iz irskega življenja »Plug in zvezde«. Iz prejšnjih sezon bomo ponovili »Sen kresne noči«. Vmes med temi stebri našega repertoarnega načrta bo kakšna komedija, ki je v načrtu ne omenjam posebej.

— Ali bo pri vas kaj osebnih sprememb?

— Ne bo. Ansambel ostane neokrnjen, režiserji bodo Šest, Kreft, Debevec, kot gost dr. Gavelle in po potrebi še ostali naši režiserji.

— Kaj pa sodite o gostovanjih?

— Osebnost gostovanja se mi ne zdijo važna, zelo dragocena bi bila ansambelska, toda ta so hudo draga.

— Ali finančno res zaostajate, kakor smo nedavno čitali v neki izjavi?

— Po izjavi blagajnika in pričevanju knjig smo v minuli sezoni finančno zaostali in v drami i v operi. Optimizem g. direktorja opere je očito osnovan na res malo večjih inkasih, ki jih povzročijo kdaj pa kdaj ta ali oni izmed mnogostevilnih gostov. Obupno pa je dejstvo, da ti visoki inkasi prav pogosto ne zadoščajo niti za honorar teh gostov.

— Naposled se to, g. ravnatelj: Kakšne želje imate glede gledališča in občinstva?

— Želim, da bi obisk ostal isti kot lani, odnosno se po možnosti še povečal. Menim, da je repertoar srečno izbran, čaka nas ogromno dela; stroški pa, ki jih imajo ljudje z gledališčem, so sorazmerno nizki. Pomislite: pri nas dobiš popolen abonement (40 gledaliških predstav, povprečno štiri na mesec, dve v drami, dve v operi) že proti mesečnemu odplačilu 23 dinarjev (a samo skozi osem mesecev). Potemtakem stane takega abonenta vsaka predstava okrog 6 Din. Ali ni to nizka cena? Mar ne nudi gledališče še vedno in vzlic vsemu najcenejši in hkrati res umetniški užitek?

Maeterlincku je ostala zvesta ne baš številna in raztresena občina čestitcev njegove umetnosti. Knjige, ki jih izdaja v zadnjih letih, pomnožujejo zlasti v inozemstvu vrste njegovih čitateljev. Da bi se rešil s potapljanje se lajke dekadentne književnosti, se je veliki Flamec zasliral prav na meji lepe literature in znanosti in za-jema z obeh področij. Tako nadaljuje delo pesnika-misleca, ki ga je bil začel že zgodaj, še v svoji pretežno leposlovni dobi, ko je spisal knjigo o inteligenci cvetlice. Slavno »Življenje čebela«, ki nam ga je Jos. Westor skrbno prevel v slovenščino (žal v nepopolni izdaji), je Maeterlinckov po vjni nadaljeval z »Življenjem termite« in »Življenjem mravelj«; tako je ustvaril trilogijo prirodoopisno-pripovednega značaja, ki sodi med najzanimivejše, kar je kdaj napisalo človeško pero o življenju žuželk. V knjigi »La grande fée« je obdelal skrivnostni vsemirja, razgrnil in s svojega zornega kota premočil najsrajnejše probleme sodobne astronomije. V knjigi »Cetra dimenzij« je skušal združiti mistiko s prirodoslovnim spoznanjem; poskus, ki se je do-lej vedno ponavljal. Ti spisi imajo predhodnike v nekaterih prejšnjih Maeterlinckovih knjigah, med katerimi omenjam

njegov spis o smrti (La Mort), dalje knjigi simbolično spisanih razmišljanj »La Sagessse et la Destinée« in »Tresor des Humbles«.

Maeterlinck je prinesel iz svoje starodavne in slikovite Flamske, ki je dala Rubensa in množico drugih mojstrov, mistične nagibe, ki so se močno prilagajali okusu zahajajočega 19. stoletja. S svojim tankim čutom za jezikovne odtenke je ogrnil to mistiko s pisanim in vihrajočim plaščem »moderne« književnosti in vzbudil pozornost po vsej mladi Evropi, tja do novomeškega študenta in lirika Dragotina Ketteja, ki je pridno prebiral Maeterlinckovo, po Mallarmeu ne baš izvorno liriko. Bolj kot lirika pa je Maeterlinck zaslovel kot dramatik. Iskal je mračnih motivov, odkrival je področje vizij, slutenj in strahu. Ne bom pozabil, kako zavzeto mi je pripovedovala danes že mrtva vaška učiteljica, s kakšnim strahom je čitala neko noč njegovega »Vsiljivca« (L' Intruse) in kolikšna groza je na mah napolnila tiho solsko poslopje blizu pokopališča; da, to je bila nova romantika, polna helnejsko-slikovitih mističnih prividov. »Der bleiche, herbstliche Habmond...« Podoban vtisk zapuščajo tudi »Slepici«. Realističen sujet obravnava »Monna Vanna«, medtem ko je nežna pravljica »Pelleas in Melisande« prešla preko Debussyja v operni repertoar. Med vojno je Maeterlinck izrazil boleš teptane Belgije in dramo »Le Bourgmestre de Stillemonde«, ki smo jo videli tudi v Ljubljani: drama je dokument, ne testament; je bolj pričevanje o groznih dneih nego izpoved pesnika in misleca. Za mladino je Maeterlinck spisal več dobrih iger; med njimi se je najbolj priljubila »Modra ptica« (prevredna tudi v slovenščino), ki je sploh postala za novo romantiko tako značilen kakor nekoč Novalisov »modri cvet« za romantizem. Vzlic temu, da je simbolizem izhajal iz naturalizma in pomenil njegovo starostno umiranje, je vendar Maeterlinckovo delo vsaj z eno polovico v romantiki.

V liriki je Maeterlinck zastopil malo klenega, vendar antologija francoskega pesništva tudi v bodoče ne bo mogla brez njegovih verzov. V pripovedni prozi se je uveljavil samo z dvema novelama. Prvo »La Massacre des Innocents« (Pokolje nedolžnih), pretresljivo sliko herodeškega pokolja v flamski vasi, inspirirano po starem barbarskem moštvi, je prevzel pisec teh vrstic in pred leti objavil za božič v »Jutru«. O Maeterlincku je pisal pri nas pokojni dr. Vinko Zupan v »Slovane« in v »Literarni praksi«, v slednji je obdelal slednje Maeterlinckove filozofske pri Ketteju. Največjo studijo o Maeterlincku je spisal še pred vojno čeh dr. V. Tille. —o.

Oris novega programa Tiskovne zadruge

Ljubljana, 26. avgusta.

Tiskovna zadruga v Ljubljani bo v prihodnjih mesecih izdala tri obsežne knjige, med njimi izvirni roman Toneta Seliskarja »Nasedli brodi« in dva preveda iz svetovne književnosti (Stevenson, Zola). Vrh tega bod v zbirki »Slovenske poti« objavljeni eseji dr. Stanka Lebnja in proza Juša Kozaka z naslovom »Celica«.

Te knjige so v letošnjem založniškem programu in jih bodo naročniki imeli v rokah najpozneje decembra.

Med tem pa se Tiskovna zadruga že pripravlja za novo založniško leto. Zvesta svoji petnajstletni tradiciji bo tudi prihodnje leto zastavila vsa svoja sredstva za prosep slovenske knjige. Vzlic gospodarsko težkim časom bo ta naša založba obogatila slovensko književnost z nekaterimi vprav dragoceniimi književnimi novostmi.

Izvedli smo, da je literarni odsek Tiskovne zadruge pravkar izdelal načrt za prihodnje leto. Po tem načrtu bodo v zbirki »Moštri in sodobniki« izšle zopet štiri knjige odličnih prevodov prvostvornih leposlovnih spisov iz svetovne literature.

Louis Adamič

Prva knjiga bo roman našega rojaka, ameriškega pisatelja Louisa Adamiča »Smeh v džungli«, knjiga, ki ima letos v Zedinjenih državah ogromen uspeh. Dalje bo šel v tej zbirki roman največjega sodobnega poljskega pripovednika J. Kadena - Bandrowskega »General Barez« in v dveh za-jetnih knjigah celoten prevod Stendhalovega romana »Rouge et Noir«, ki je eden največjih stebrov evropskega romana v 19. stoletju.

Tiskovna zadruga je stopila v zvezo s Nobelovim laureatom, ameriškim pisateljem Sinclairjem Lewisom in bo izdala njegov novi roman »Ann Wickers«, ki ga ta znameniti pisatelj pravkar piše. Sinclair Lewis bo napisal za slovensko izdajo svojega romana poseben predgovor. Ta vest je tem večja pomena, ker bo slavni avtor »Dr. Arowsmilha« v »Babita« in drugih romanov morda še letos obiskal Jugoslavijo in posetil tudi Ljubljano.

Med slovenskimi pisatelji bo Tiskovna zadruga izdala zbrano delo Josipa Murina Aleksandrova v novi, kritični redakciji prof. Silve Trdinove in izbor iz slovenskih protestantskih pisateljev, ki smo ga vedno pogrešali.

V zbirki Zupančičevih prevodov Shakespearea bo izšel »Hamlet«, pač eno najpomembnejših del, ki smo ga Slovenci doslej imeli samo v nepopolnem Cankarjevem prevodu.

Zbirka »Slovenske poti« se bo nadaljevala z vso vmeno tudi v prihodnjem letu, saj je ta biblioteka izvirnih spisov domačih pisateljev že v prvem letu sijajno dokazala svojo pravico do obstoja. Podroben program

Kakšne načrte ima naša opera? Operni ravnatelj M. Polič o sezoni 1932/33 in o naših gledaliških problemih

Tudi v operi vidiš kar na prvi pogled, da so gledališki ljudje že končali počitnice. Z odra prihajajo neki glasovi in zvoki klavirja; to imajo vaje. Na tesnih hodnikih tega našega štiridesetletnega poslopja (saj že veste, da ima letos jubilej) se tarejo zboristke, ki so pravkar dobile malo odmor. Ah, kako dobro de nekoliko zlate prostosti! Resnobno stopam mimo teh siren-skih bitij v zgornje prostore, kjer ima pisarno operni ravnatelj g. Mirko Polič.

To se ume samo ob sebi, da preideva takoj in medias res.

Omenim Dimitrijevičev članek v beograjskem »Životu i radue«.

Idejno ste torej na vodilnem mestu jugoslovenske opernega življenja. Ali nameravate tudi v novi sezoni v repertoarjem in izvedbami poudariti svoja stremiljenja po sodobnem opernem izrazu?

— Dosedanja načelna linija se bo kaj-pak nadaljevala. Toda sodobna glasba in posebej še operna produkcija se doslej še ni mogla dovolj uveljaviti. To pa zaradi tega, ker se nima končne forme. Dokler nimamo res sodobnih opernih del v močnejši, učinkovitejši obliki nego so današnji, moramo segati v preteklost. Če torej skušam pospeševati sodobne smeri, ne pomeni to, da bi popolnoma opustil klasike in romantike, ki so povprečnemu občinstvu iz umantivih razlogov še vedno bližji in ki imajo res močna, strnjena dela. Občinstva pa operni ravnatelj ne more in ne sme pozabiti niti tedaj, ko preudarja načela svojega delovanja. Zvočni film je morda res že presegel svojo najvišjo točko, vendar je še vedno nevaren operni tekmeč. Potem pa se to: kriza opere! Odkar je opera izgubila svoje mecene in prešla v maso, tako rekoč v demokracijo, je stalno v krizi. Dimenzije so s tem sila narasle, sredstva pa ne. V Ameriki (n. pr. v Chicago) pomagajo operi mecene, drugod mesta in država. Umiljivo je, da se v času težke gospodarske stiske ta podpora čedalje bolj krči, v revščini pa opera, ta izrazito aristokratska, salonska umetnostna panoga, samo životari.

Tudi ljubljansko gledališče bo v novi sezoni občutilo štednjo v državnem gospodarstvu, kaj ne?

— Da, to je letos važno vprašanje za vse, ki delujemo pri gledališču in v širšem smislu tudi za našo kulturno javnost. Za novo sezono bomo dobili samo polovico dotacije. Treba bo razmisljati o novih načrtih, ki bi nam pripomogli, da vzdržimo slovensko opero na sedanjih višini. Vzlic finančnemu poslabšanju položaja bomo v operi storili vse, kar je mogoče, da ne bomo nazadovali ne po številu niti po kvaliteti. Dosedanja linija mora ostati, a suče naj se v okviru realnih možnosti, brez velikih eksperimentov.

Kako torej nameravate konkretno nadaljevati svojo repertoarno politiko?

— Z nekaterimi modernimi deli, ki bodo za našo občinstvo več kot zanimiva novost, v tem ali onem primeru morda celo senzacija. Naš repertoar pa bo vrhu tega v znaku slovanstva in celo jugoslovanstva. Ali opazate, da v naši operi stalno raste slovenski repertoar? — Sedaj pa konkretno:

Svojevrsen dogodek bo uprizoritev opere letos umnega mladega skladatelja Machowskega »Hlapec Jernej«. O tej skladbi nemškega komponista iz Moravske, ki je Cankarjevo novelo v nemškem prevodu g. Jirku večje izbral za operni libreto, je »Jutro« že pisalo in jo torej javnost že nekoliko pozna. Verjemite mi, da je delo začudo močno; pri skušnjah smo ga šele do dobrega spoznali. Machowskega je res škoda. Zdi se mi, da bo imel »Hlapec Jernej« tudi na drugih odrih uspeh.

Drugi modernisti, ki ga imamo v novem repertoarnem načrtu, je čeh Jaroslav Křička. Studiram njegovo delo »Strah v gradu« (izvirnik: »Bílý pan«), ki je tip sodobne burleske opere. Delo je dokaj pretenciozno in ga uspešno uprizarjajo na Českoslovaškem in v zadnjem času posebno v Nemčiji.

Tretja »modernistična« novost utegne postati ljubljanska gledališka senzacija. Namreč Kurta Weilla »Dreigroschenoper«, ki bo v slovenščini dobila naziv: »Beraška opera«. Libreto je spisal Bert Brecht. Tri leta smo že ugibali, kako bi uprizorili to opero, a vedno so bile neke ovire. Sedaj je že »delus«.

In jugoslovenska operna glasba, g. ravnatelj?

— Ta se bo sukala okoli Konjovičeve »Kostane«, ki jo bomo zopet igrali. Izmed novosti prihajajo v postev Baranovičeva opera »Strizeno — košenor«, Gotovčeva »Morana« in Hatzejeva »Odel in Maras«.

Slovenske operne novosti?

— Jih ni, kar mi je prav žal, lahko pa Vam povem, da bomo imeli v operi dve, morda celo tri domače premijere. Uprizorili bomo »Eriko«, jazz-opere to Janka Gregorja na Simončičev libreto. To vam je opereta nekako v stilu »Viktorije«. Pride na vrsto že v začetku sezone. Druga slovenska operetna novost je »Blejski zvone«. Skladatelj je naš znan glasbenik in slikar Saša Santel, libreto pa je prirejen po osnutku neke domače aristokratije, ki se skriva pod psevdonomim Nelly Garden. Tretja novost je šele na vidiku; o nji bi bilo pregodaj govoriti. Kakor vidite, so se naši skladatelji zatekli k lažjemu žanru. Verjemite mi, da bi imel večje veselje

bomo še objavili. Za sedaj omenjam samo to, da bodo v novem letniku izšli novi eseji Otona Zupančiča, knjiga ki bo nedvomno pomenila dogodek. Dalje bodo tu izšli gledališki fragmenti režiserja Cirila Debeveca, eseji B. Borka i. dr.

S takim programom v času, ki je slovenskemu založništvu trda preizkušnja, dokumentira »Tiskovna zadruga« z novimi pripravevalnimi dokazi svojo skrb in požrtvovalnost za slovensko knjigo. Vsi oni, ki jim je res do napredka naše kulture in posebej še naše književnosti, jo morajo podpirati v tem stremiljenju!

Proslava 100-letnice pesnika Gjura Jakšiča. Matica Srbska bo proslavila dne 25. septembra v Velikem Bečkereku stoletnico rojstva slavne nacionalnega pesnika Vojvodine, Gjura Jakšiča. Slavnostni govor bo imel predsednik Matice Srpske Radovije Vrhovac.

O poljsko - jugoslovenskem znanstvenem sodelovanju je priobčil krakovski »Nustrowani Kurjer Codziennic« doljši članek iz

z operami, četudi zahtevajo več truda in stroškov!

Preostanovi še slovenska in ostala dela.

— Iz ruskega repertoarja bomo letos ponovili Prokofjeva »Zaljubljen v tri oranje«, mislimo pa tudi na novo uprizoritev »Jenufe« v novem prevodu Nika Stritofa. Iz francoske literature smo sprejeli v načrt Sain Saëna »Samsona in Dalila«, ki je tipična repertoarna opera s sijajnimi partijami, zatem Auberovega »Fra Diavola« in v novi inscenaciji (režija prof. Šest) Offenbachove »Hoffmanove pripovedke«. Vrh tega bo imela reprizo Massenetaova opera »Manon«. Iz nemške literature pride na vrsto Wagnerjev »Parsifal« in sicer v počast 50letnice mojstrove smrti. V operi ne dajemo na leto več kot tri novosti; ker bosta dve slovenski, bo tretja tuja, in sicer znani slager »Pri belem konjiku« (Benatzki) v izvrstnem lokaliziranem prevodu Nika Stritofa. — Tako bomo tudi v novi sezoni pomnožili naš stalni repertoar, kar mora biti smoter vsake opere, ki noče biti »stagnacijska«. Temu smotru smo se že močno približali: 30 do 40 oper našega stalnega repertoarja bo nudilo za vsako sezono lepo in pestro izbiro. Napredek vidim tudi v tem, da se v zadnjem času znova prevajajo libreto, tako da bo operni jezik na dostojni višini. Dosedanji prevodi so bili pretežno nezadovoljivi.

Ali bo letos kaj sprememb v osebju?

— V glavnem bo osebje ostalo kakor lani. Citati ste že, da so nekatere upokojili. Betteto se bo po zelo uspešnem dvoltnem delovanju v monakovski operi vrnil v Ljubljano. Zapustila sta nas solista Ivič in Ivelja. Na novo je angažiran Marijan Rus, ki je prejšnjo sezono srečno debutiral v »Seviljskem brivcu«.

Kako ste uredili režisersko vprašanje?

— Morda je sploh prvič v zgodovini slovenske opere, da se skuša rešiti režisersko vprašanje v operi. Ze v prejšnjih sezonah so kdaj pa kdaj sodelovali v operi dramski režiserji, z novo sezono pa bo to sodelovanje sistematično in načelno. Režija oper je poverjena režiserjem prof. Šestu, Kreftu, Debevcu in Delaku.

Ali smatrate, da je tako sodelovanje dramskih režiserjev koristno operi?

Dramski režiser se lahko udeležuje v operi v toliko, v kolikor je dozvolet za glasbo, muzikalno ali celo glasbeno naobrazen. Ugotavljam, da ima n. pr. prof. Šest izrazit smisel za dekorativno plat, zato je s svojimi opernimi režijami dosegel tako sijajne uspehe na pr. pri »Turandot« in pri predstavah na prostem. Je absolutno močan režiser, ki smo ga lahko veselili. Kreft in Delak sta kot novostarja posebno uporabna pri moderni literaturi in pa tam, kjer je treba najti starejšim delom sodobnejši izraz. Posebna pridobitev za opero je Ciril Debevec, ki je zelo muzikalen in trden v notranji režiji; le-ta se baš v operi zelo zanemarija. Sodelovanja dramskih režiserjev v operi ni smatrati za nekaj izjemnega; pri nas je tako, da se morajo sposobne moči udeleževati v tej in oni panogi, ne pa se specializirati in omejiti zgolj na eno.

Kako pa predstave pod milim nebom, g. ravnatelj? Kaj je s stalnim letnim gledališčem v Ljubljani?

— Prostor v »Tivoliju« je za sedaj pripraven, mislimo pa na zgraditev definitivnega letnega gledališča, ki bo v bližini sedanjega prostora in bo v dveh letih dovršeno. Nov prostor je vprav idealen, treba pa ga bo izgraditi in zasidati. Za predstave pod milim nebom pa prihajata v postev junij in julij, ki sta v našem podnebnju primernejša od septembra. Letno gledališče v Ljubljani utegne postati mikavna tujskoprometna atrakcija.

Kako bo z orkestrom in s simfoničnim koncerti?

— Orkester bo v teku 3 — 4 let povsem reorganiziran; spremembe se izvršujejo stopnjama. Letos bodo stopili vanj nekateri novi instrumentalisti, ki pomenijo pridobitev. Tudi v novi sezoni bomo prirejali simfonične koncerte pretežno z jugoslovenskim in slovenskim programom. Novost bo to, da bomo prirejali tudi ljudske koncerte ob znanih cenah. Ti koncerti bodo imeli tipičen program (n. pr. koncert ouvertur, plesne godbe in pod.).

Govorili ste o finančnem položaju opere in potrebi novih sredstev, da obvarujemo slovensko opero pred posledicami sedanje gospodarske krize. Kakšne načrte imate o tem?

— Moja stara srčna želja je, da bi se tudi v Ljubljani organizirale gledališke občine, ki so se drugod obnesle vprav imenito. Skupine, ki so si intelektualno in socialno bližje, si določijo eksekutivno, ki sporazumno z gledališko upravo organizira gledališke predstave za člane teh skupin. Take predstave daje gledališče ob znanih cenah. V Zagrebu »Društvo bankovnih činovnikov« že več let uspešno vodi gledališko občino, ki ima vsak teden svojo predstavo. Pri nas bi bilo posebno želeli, da bi se po tej poti omogočili zlasti delavstvu užitek z gledališko umetnostjo. Gledališka uprava se trudi, da bi kar moč ustregla željam občinstva. V novi sezoni bo izvesten abonement v drami in operi fiksan na določen dan v tednu, s čemer bo abonementom samo ustrezno. Vsekakor — gledališče išče kar najširši stik z občinstvom. Pomagajte mu tudi vi pri tisku!

Tako sva razgovor zaključila. —o.

peresa zaslužnega organizatorja jugoslov. »poljskih kulturnih stikov, univ. prof. dr. Fr. Ilesiča. Iz članka izvem marsikaj zanimivega o stikih obeh narodov zlasti na področju lingvistike in narodne zgodovine, o revijski zamenjavi i. dr. Tu čitamo med drugim, da prof. dr. Ilesič pripravila že dalje časa Zgodovino poljske književnosti (v srbohrvaščini?).

Nemška knjižna produkcija v prvi polovici letošnjega leta. »Börsenblatt für den deutschen Buchhandel« objavlja zanimive številke o »nemški knjižni produkciji« v prvih šestih mesecih l. 1932. V tem času je izšlo v Nemčiji skupno 10.636 knjig. 8882 publikacij je izšlo prvič, 1754 je bilo ponatisov. Od celokupnega števila publikacij je bilo 389 prevodov, 447 knjig pa je izšlo v tujih jezikih. V prevodnem slostvu prevladujejo dela iz ameriške književnosti.

Marionete pripravljajo kongres. Mednarodna zveza marionetnih gledališč, ki se je ustanovila l. 1929., bo prihodnje leto imela v Kölnu svoj kongres.

nad pol stoletja po vsem svetu znane kot neškodljivo in učinkovito sredstvo

proti odebelenju.

Delujejo brez bolečin in so lahko zaužitne. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Odobreno po Min. a. p. in n. z. št. 623 od 27. III. 1932.

ŠAH

Priloga št. 199. Milan Vidmar

V bernskem turnirju so se dogodile čudne stvari. Svetovnemu prvaku, dr. Aljehinu namreč. Prva nagrada, ki jo je dobil, je ne samo piščo pridobila. Ogromna sreča je je vrhu tega spremljala. Aljehin je bil kar v treh partijah poražen zelo blizu, četrti, proti Bogoljubovu, pa je izgubil.

To so sumljiva znamenja. Kaj bi bilo, če bi dr. Naegeli dal mat, ki ga je preželi? Flohr, mladi Flohr, bi bil dohvil prvaka. Pa če bi ostala dva mojstra, ki bi bila lahko zmaga, zares zmaga?

Že po zadnjem londonskem turnirju sem opozoril na to, da je Aljehin očitno prekoratil svoj vrh. Sedaj pa že vidno pada. Saj je mogoče, da se bo pobral. Toda bernska zmaga je Pyrhova zmaga.

Prepričajte se sami, da ne pretiravam in študirajte naslednjo partijo!

Beli: dr. A. Aljehin	Črni: Dr. O. Naegeli
1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3. Sg1—f3	d7—d5
Prehod v stari damski gambit.	
4. Lc1—g5	Lf8—e7
5. e2—e3	Sb8—d7
6. Sb1—c3	0—0
7. Ta1—c1	—
Do tu smo partijo že videli šestkrat v modernih turnirjih.	
7. —	d5×c4
To najbrže ni najboljša poteza. Navadno igramo 7. — c7—c6.	
8. Lf1×c4	a7—a6
9. Lc4—d3	b7—b6
10. 0—0	Lc8—b7
11. Dd1—e2	c7—c5
12. Tf1—d1	—

Bel pritiska na kmeta a6. Dr. Naegeli pa zamenjava odslej zelo spretno figure. Naposled se mu posreči zamenjati tudi neprijetnega lovca na d3.

12. —	Sf6—d5
13. Sc3—e4	c5×d4
14. Lg5×e7	Dd8×e7
15. Sf3×d4	Sd7—e5!
Ta poteza osvobodilo končno trdnjavo na a8, ki sedaj brani kmeta na a6.	
16. Se4—c3	Se5×d3
17. Dd2—d3	Sd5—b4
18. Dd3—e2	Tf8—d8
19. a2—a3	Sb4—d5
20. Sc3×d5	Td8×d5
21. Sd4—e5	Lb7×c6
22. Te1×c6	—

Beli je udri v sovražni tabor in ogroža slabotne damine kmete. Dr. Naegeli ima pa presenetljivo obrambo:

22. —	De7—d7!
23. Td1—c1	Ta8—d8!

Črni igra na napad in se ne briga za kmete.

24. Te6×b6	Td5—d1+
25. Te1×d1	Dd7×d1+
26. Dd2—f1	Dd1—c2

Črni seveda še ne grozi Td8—d1, ker njegov kralj nima ventila. Toda tudi beli kralj ga nima. Zato je napad nanj vendarle zelo nevaren.

27. Df1—h3	g7—g6
28. Dd2×a5	—

Beli nima boljše poteze.

28. —	Td8—d1+
29. Kg1—h2	De2×f2
30. Da6—c8+	Kg8—g7
31. De8—c3+	Kg7—h6
32. De3—e5	—

Mogoče je tu vendarle 32. Tb6—b4 boljše.

32. —	Df2—g1+
33. Kh2—h3	Dg1—e1+
34. Kg3—h2	De1—g1+
35. Kh2—g3	Td1—d5

Naegeli ne mara remija!

36. De5—f4+	Td5—g5+
37. Kg3—h4	Dg1×g2

Aljehin je nabraž videl, da bo začel v to pozicijo. Tolažil pa se je gotovo z naslednjo potezo:

33. Tb6×e6	—
------------	---

Te trdnjave črni seveda vzeti ne sme. Takoj bi mu dama na f8 dala mat. Toda saj ne potrebuje takih stvari. Na razpolago ima potezo, ki takoj odloči, namreč f7—f5. Kmet jemlje belemu kralju polje g4, zato grozi črni Dg2—g3+, Df4×g3, Tg5—h5+ in mat. Proti tej grožnji ni obrambe.

39. — — — — — Dg2—g1? Škoda! Tako lepo bi bilo. Najbrže je Naegeli mislil, da igrana poteza zadostuje. Saj je imel prav, toda f7—f5 je bilo vendarle boljše in izdatnejše.

39. Te6—f6 — — — — —
Aljehin je seveda videl kaj nudi pozicija, zato preprečuje f7—f5.
39. — — — — — Dg1—e1+
40. Df4—f2 — — — — — Tg5—h5+?
Tu bi bil črni s 40. — — — — — Del—d1 še lahko zmagal, na pr. 41. Df2—f3, Tg5—h5+, 42. Kh4—g3, Dd1—g1+, 43. Kg3—f4, Dg1—g5+, 44. Kf4—e4, Dg5—d5+, 45. Ke4—f4, Dd5—e5+, 46. Kf4—g4, De5—g5+ in mat. Na 41. Tf6—f3 sledi 41. — — — — — f7—f5 z grožnjo Dd1—d8.

41. Kh4—g3	De1—h1
42. Df2—f4+	Th5—g5+
43. Kg3—f2	—
Aljehin ne gre več pod nož (Kg3—h4?).	
43. — — — — —	Dh1×h3
44. b2—b4	Dh3—g2+
45. Kf2—e1	Dg2—b2
46. Tf6—f7	Db2—c1+

Začetek večnega šaha, ki ga črna dama daje na poljih c1 in c2. Na f3 beli kralj ne

sme, ker mu dama na g2 dá mat. Torej remi.

V knjigi, ki jo pišem za začetnik in ki izide s približno 20 leti pred božičem, prinašam zelo preprosto, pa vendar eksaktno utemeljitev moderne teorije o središču in o slabotnih točkah.

Od Steinitz preko dr. Tarrascha do Njemenoviča se vleče ta osnovna teorija v empirični obliki. Zato je do sedaj začetnik ni mogel razumeti. Logična, torej znanstvena razlaga v silno lahko razumljivi obliki je v šahovski literaturi nova. Vesel sem, da jo priobčujem v slovenski knjigi.

Za uspeh knjige, ki stane za vse naročnike, ki se javijo do 1. novembra 1900 Din, je zelo važno zanimanje naših šahistov za njo. Od pravočasnega zanimanja, pred 1. novembrom, zavisi mnogo. Zato pričakujem obilo obveznih prijav na naslov: dr. Milan Vidmar, Ljubljana, Askerčeva 11. Kasneje bo knjiga dražja.

S P O R T

Nedeljske utehe

Srečanje med Primorjem in Ilirijo pada sicer v zelo neugodno dobo, ima pa vendar dobro stran, da naj podpira trditve, ki se mora postaviti, ne da bi se mislilo na vprašanje zadnjih neuspehov.

Naporno lokalno prvenstvo v pomladi je zahtevalo od naših klubov mnogo napa in energije, ki so za določen čas popolnoma izprale zlasti mlajše igralce ljubljanskih klubov. — Medtem ko so n. pr. zagrebški klubi prepustili medsebojno por. forfeit tekme, smo se mi od nedelje do nedelje izpricali do onemoglosti. Da je to točno, bo najbolj dokazala forma naših igralcev, ki se bo zboljšala, ko bo popustila sedanj dnevna temperatura.

Vročina namreč letos, ki ni niti najmanj prikladna za važne tekme v državnem prvenstvu, je n. pr. silila naše igralce, da so morali potovati isti dan, ko so morali nastopiti ob nezonski vročini ter na ta način izgubili še ono trohico energije, ki so jo že imeli.

Nedeljska tekma bo s te strani najboljši dokaz, da je rešitev našega nogometa v razumevanju pogreš in v delu, nikakor pa ne v obupanju in pesimizmu.

Glavna tekma se bo pričela ob 17. uri na igrišču Primorja. Predtekmo ob 15.15 bosta igrali moštvi Primorje rez. in Grafika. Prvenstveno tekmo bo sodil zagrebški sodnik g. Fabris.

K državnemu prvenstvu v skokih v Karlovcu (Konec)

Pred pričetkom tekmovanja je že atmosfera težka, duševala. Prvi skok izvajal Kordelič: navaden skok naprej z zaletom z 10 m. Na suhi preprogi mu pri odskoku izpodrsne: posledica ocena nekako 5—6 točk. Glasno izraža publika svoje škodolno zadovoljstvo nad tem neuspehom ljubljanskega favorita!

Pri vsakem skoku se ponavlja isto: Grlic je pri svojem nastopu sprejel s frenetičnim aplavzom, ljubljanski skakači, zlasti Kordelič pa so deležni vedno večjih, intenzivnejših in podrenejših nenaklonjenosti publike; vedno se najde nekdo, ki na ta ali oni način moti tišino pred skokom prepotrebno vsakemu skakaču za absolutno koncentracijo.

K vsemu se pridružijo še sodniki, na katere skuša publika vplivati z vsemi sredstvi.

Program obveznih skokov je končan, prične se poljubni skoki. Kordelič in Grlic sta v ljubi borbi na prvih dveh mestih. Zopet je na vrsti Kordelič: izvajati ima Auerbachov skok iz stoji na rokah. Stokrat je morda že Srečko stisnil stoji na robu desetmeterske platforme — bila je to vedno najefektniša in najsirovejša točka njegovega skakanja. — Počas dviguje točno stoji, skoro bo prišle v pasu izravnani, skoro bo v stoji. Tu pa se zasliši od nekod »Fuj Kordelič!« — Za trenutek so mu popustili živci, popustile so mišice in iz skoro postavljene stoji mora Kordelič na tla. Tu pa zori publika v mogočen val »fuj!« kljuje, žvižganja, roganja in psovanja. Kordelič čaka trenutek, dva, tri na robu platforme, da bi se publika »viriila« — zastoj. Skrajno razburjen stoji k ograji stolpa in z nepremišljeno besedo reagira na izpade publike, ki postane zato še glasnejša. V prihodnjem trenutku se je Kordelič že zavedel svojega nepremišljenega dejanja in že stopa po lestvi s stolpa do vrhovnega sodnika in se mu opraviči. Živci pa so mu že odpovedali; ko se je posrežilo publiko nekoliko pomiriti, mu je šele pri drugem poizkusu stoji uspela, uspel pa ni skok in ocena je bila zopet 6—7 točk!

Tako gre vse do konca. Grlic ima kot zadnji skok 2½ salto naprej, ki so ga imeli v programu tudi vsi ljubljanski skakači, le da ga Grlic izvajal v lažji skrceni držali telesa. Ta skok ima odločilo, čn — Grlic ga izvede preveč ter pade skoro plosko na hrbet. Poleg ene same pravilne ocene 2½ je od ostalih sodnikov dobil Grlica za ta skok tudi kar po 8 točk, kar mu je zadostovalo za prvo mesto.

Zanimivo placiranj prvih pet skakačev s stolpa: Grlic (KSU), Kordelič, Starnad Trost (Ilirija) in Karba (Jadran) so sami Slovenci!

V nedeljo popoldne — prva točka so senlorke s stolpa. Skake samo Pretnarjeva (Ilirija) in Hanzalekova (Jadran). — Če se Hanzalekova plasira na prvo mesto je Jadran sigurno drugi pred KSU. — Po prvih dveh skokih vodi Pretnarjeva z nekoliko nad 3 točkami klub vsemu združenju spletskih sodnikov. Tretji skok je navaden skok naprej z 10 m z zaletom. Kot »zalet« napravi Hanzalekova 2 počasna koraka, se na robu platforme popolnoma ustavi in odskoči. Spletski sodniki zopet vsi oboje oboje.

Zadnji skok. Pretnarjeva skake prva. Oglaševalec javi povratni skok s 5 m — skrcen! — Vedno se je bil povratni skok izvajal v prigrbu in takšnega je Pretnarjeva tudi trenirala. Nastane zmoevanje. V službenih objavah je predpisan skrcen, treba torej delati takšnega. — Prvič v življenju je Pretnarjeva skočila skrcen povratni skok in uspel je — za nekako 7 točk. Med Hanzalekova — izvede čisti povratni skok v prigrbu! Vse čaka kaj bo — skok je drugačen, kot je bil objavljen, zaslužen

ocena je 0. Na znak vrhovnega sodnika je pa samo ljubljanski sodnik dal 0, dočim je g. Imž. Roje dal oson 91 Primer neobjektivnosti, ki ga dosedaj v plavalnem sportu še nismo imeli.

In vse to se je stokrat stopnjevano ponavljalo še pri skokih seniorjev z deske. Čim se je pojavil ljubljanski skakač na deski, mu je publika na ta ali oni način skušala onemogočiti izvedbo. Psotka za psotka je padala in naši skakači so izgubljali živce, izgubljali voljo. Bodrila jih je le zavest, da skakejo za Petrinovičev pokal, sicer ne bi vzdržali do konca. Pridrži! In so se sodniki, ki so s skrajno brezobzirnostjo forsirali Jadranse in posledica je bila, da so ljubljanski skakači padli daleč pod običajno formo. Kordelič ni uspel 2½ salto, ni uspel vijak, ni uspel prigrb s polvijakom, Antosiewicz je svoje sigurne skoke kot vijak in polseder izvedel mizerno! Tudi Grlic je imel neuspele skoke. Toda, če si je sodnik upal oceniti ga z manj kot 9 točkami, je letelo nanj kamenje, dvigale so se pesti proti njemu in padale so grožnje. In ko Kordelič ni uspel njegov zadnji skok: polseder, ko je bil Grlic sigurni prvak, se je dvignilo grotno navdušenje, ki je nemalo vplivalo na zaključne skoke ostalih skakačev.

Ko je bil proglašeno rezultat, je marsikdo široko odprl ne le oči, tudi usta: prvi Grlic drugi Kordelič, šele tretji, četrti in peti Jadranas in šele šestji Ilirjan Antosiewicz! Po končanem tekmovanju so ljubljanski skakači sklenili soglasno, da v Karlovcu ne gredo več skakat.

In — prav imajo. Tam, kjer ni osnovnih oblik sportne vzgoje, tam, kjer ni nobene sledu sportne lojalnosti, objektivnosti in sportnega duha, tam, kjer »skakec, hoče« skakati publika in jury, tam skakači nimajo kaj iskati, tam za sportnika ni mesta!

In to naj bi komentiral in upošteval tudi Jugoslovanski plavalni savez!

Službene objave LNP (Iz seje u. o. dne 24. t. m.)

Prisotni gg.: Rybaf, Stanko, Kuret, Novak, Berdajs, ravn. Setina, Dorčec, Malovrh, Buljevič, Drufkova, Logar, Vošpernik, Seunig, Pevalok in Fridl.

Na znanje se vzemata zahvalna dopisa maršala dvora in g. ministra za telesno vzgojo o vdanostnih odnosno pozdravnih brzojavkah, poslanih s skupščine LNP. — Opozarja se po naročilu JNS v dopisu št. 1393 od 16. t. m. klube Ilirijo, Primorje, in Maribor, da JNS ne bo priznaval obračunov drž. prv. tekem, če se pri teh ne bodo uporabljale tudi savezne vstopnice. — SK Disku se na dopis št. 147-32 od 10. t. m. sporoča, da bo LNP naprtil vlogo na bansko upravo. — Sporoča se SK Elanu na dopis od 21. t. m., da se mu prizna v dobro na njegovem tek. računu 108 Din (reklama in prijave). Ostale zneske, ki so neupravičeni se ni moglo priznati. — Na znanje se vzame dopis SK Sloge, Zagorje ter se potrjuje prejem dveh primerkov klubskih pravil. Opozarjajo se klubi, ki so prosili za sprejem v članstvo JNS, da slede službenim objavam vseh odborov LNP v službenem glasilu, t. j. v dnevniku »Jutro«. Glede odigravanja poiskusnih tekem prepušča LNP tem klubom proste roke, vendar je te tekme vsaj 8 dni prej prijaviti LNP. Nadalje naj klubi predčasno pripravijo po dve sliki za vsakega igralca, ki sta predpisani pri verificiranju igralcev. — Vzame se na znanje dopis JNS št. 1413 od 17. t. m., s katerim javlja, da se bo vršilo zbranje parov za finalne drž. prv. tekme dne 29. t. m. v Beogradu, v prostorih JNS. Zbranju smejo prisostvovati delegati zainteresiranih klubov, seveda na lastne stroške. — Na znanje se vzame dopis SK Korotana, Ljubljana št. 26 od 22. t. m. v zadevi spremembe tajnika (sedaj g. Fr. Skuhala, Rakovniška ul. 6). — Slike igralcev ASK Primorje se dostavijo JNS.

Mo Maribor na zahtevo JNS in poziv LNP v službenih objavah LNP v »Jutru« od 13. VIII. t. l. ni vpisal zapisnika o zašiljanju igr. Najzarja (ISSK Maribor), zato se Mo izreče ugov. Zašiljanje imenovanja izvrši sav. delegat v nedeljo 28. t. m. v Mariboru, kateremu naj se predstavi gospod Najzar po odigrani tekmi Maribor v Gradjaniki.

Opozarjajo se klubi na določbe čl. 14. Spl. pravilnika JNS, po katerih se mora podsavezu prijaviti vsaka tekma 8 dni pred odigranjem — z izjemo mednarodnih, ki se jih mora prijaviti vsaj 14 dni prej JNS preko podsaveza. Kadar klubom ni mogoče se tega roka držati, morajo v naknadni prijavi navesti vzrok, v nasprotnem bo LNP postopal proti klubom, ki bi vsaj do vsake srede vnaprej ne prijavili tekme. Prijavo postopke igr. Gričar M. (SK Retje) po Mo Trbovlje v dopisu od 16. 8. se odstopi skupno z zdravniškim izvidom P. f.

Doloci se pričetek prv. tekmovanja v I. razredu (v podsavezni ligi) za 25. septembra 1932. Razpored tekem — terminov in parov — se bo objavil, čim bo določen 8. udeleženec v tem razredu. Na znanje se vzame, da je p. o. isti dan tudi določil kot pričetek prv. tekmovanja vseh II. razredov. Ob tej priliki opozarjamo klube z željo, da bi se prv. tekmovanje vršilo v redu, da izpolnjujejo predpise, pozive odborov podsaveza, da pazijo na red na igri-

ščih in slično. Predvsem naj klubi postavljajo za stranske sodnike starejše osebe, enako reditelje, ki naj nosijo viden rediteljski znak.

Ugodi se ustmeni prošnji g. Sevniga M., u. o. LNP, da se ga iz zdravstvenih vzrokov razreši odb. dolžnosti v LNP. Kooptirala se na njegovo mesto v upr. odbor LNP g. Schell Hugo.

Odreja se občne zbornice Mo: v nedeljo 4. septembra ob 10. dopoldne v Mariboru, v soboto 10. septembra ob 19. v Trbovljah in v nedeljo 11. septembra ob 10. dopoldne v Celju. Dnevni red: poročila funkcionarjev, razrešnica, spopolnitev odbora, predlogi in slučajnosti. Mo naj preskrbe za lokale ter o tem obvesti svoje klube predčasno. ČSK (Čakovački SK) in PSSK (Pustakovečki Seljački SK) se predhodno uvrstila v Mo Maribor. — Tajnik I.

Propozicije za društveni desetboj Ilirije. SK Ilirija priredi danes 27. avgusta s pričetkom ob 16. uri in v nedeljo 28. avgusta s pričetkom ob 9. uri društveni desetboj na svojem igrišču ob Celovški cesti. Tekalščice meri 385.20 m, je iz ugaškov in ima dva nedvigljena zavoja. Pravico starta imajo vsi verificirani člani največ dveh klubov. Prvi v desetboju prejme kolajno z diplomom, drugi in tretji diplomom. Prijavnino za osebo 5 Din s prijavi in poslani najkasneje do 27. avgusta opoldne na naslov: Drago Karba, kavarna Evropa, Ljubljana. Na startu se sprejemajo prijave le proti dvojni prijavnini. Tekmuje se po pravilih JLSK-a.

Juniorske tekme za pokal SK Ilirije. (Službene objave Mo.) V sporazumu s SK Ilirijo se spremeni razpored tekem IV. kola sledeče: Tekma Ilirija I. : Ilirija II. (sodnik g. Končan) se bo odigrala danes, v soboto ob 17.45, tekma Svoboda : Jadran jutri ob 8. na igrišču Ilirije in tekma Morava : Hermes prav tako jutri ob 8. na prostoru Hermes. Mo opozarja sodelujoče klube v ostalem na večerjanje objave.

Savinski sport. SK Mozirje : SK Polzele 4 : 0 (2 : 0). Preteklo nedeljo se je vršila ta tekma na igrišču SK Polzele na Polzeli. Z velikim zanimanjem pričakovan srečanje je prineslo zaslužen zmagi SK Mozirju. Da ni rezultat še večji, se mora moštvo Polzele zahvaliti samo izvršni obrambi, ki je nedvomno tudi najboljši del moštva. V drugem polčasu je Polzele predvedla mnogo boljše igr. to da obramba, predvsem vratar Mozirja, je držala vsako še tako težko žogo. Mozirje se je proti koncu igre zopet znašlo in zabilo še dva gola. V moziški enajstori je bil najboljši igrač Majerhold kot srednji krilec in Tine Pustoslavski v голу; tudi ostali igralci so zaigrali prav dobro.

Tenjski dvojni meč SK Kamnikom in SK Elanom se bo vršil jutri v nedeljo v Novem mestu. Vsak klub bosta zastopala

Sokolstvo

Sokolski dnevi v Šiški

od 5. do 11. septembra

Šiška se pripravljala na velik sokolski praznik. Priprave kažejo, da bodo slovesnosti res prava sokolska in narodna manifestacija. Sokol Ljubljana-Šiška, ki je leta 1927 prejel od Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški prijazno letno telovadišče, prejme od istega društva prihodnji mesec svoj dom, ki bo pomos Sokola in vse Šiške. Velikostna zgradba je sedaj gotova in čaka le še slovesne otvoritve. V novi zgradbi bo Sokol še bolj intenzivneje deloval in širil sokolsko misel v svojem okolju.

Slovesni trenotek otvoritve Sokolskega doma mora naša Šiška na dostojen način proslaviti. Ker vemo, da Sokol Ljubljana-Šiška n. drž. krizom rok smo trdno prepričani, da bo to lepa svečanost.

Sokolski teden bo imel teke prireditve: nočni tek z baklami, štafeti tek, telovadno akademijo, 11. septembra otvoritev doma in na prejšnji večer bakladi po šišenskih ulicah. Za štafeti tek je razpisal prehodni pokal, ki ga je daroval br. mr. ph. Hočvar Slavko, lekarnar v Šiški.

Prosimo le, da občinstvo pridno poseđa prireditve sokolskega tedna. Podrobna navodila, lepaki in vabilo bodo v kratkem sledila.

Plavalne tekme v župi Kranj

Letos se vrše prvič po sokolskih župah tudi tekme v plavanju. Tako je priredila 21. avgusta župa v Kranju svoje plavalne tekme v grajskem kopališču na Bledu, kjer je tekmovalo 15 članov, 4 članice, 13 naraščajntkov in 5 naraščajntek iz raznih društev. Tekma je z ozirom na precej kratko pripravljeno dobo obsegala plavalne na 50 m prsno, člani in naraščajntki pa so tekmovali na 100 prosto. Rezultati so naslednji:

Člani 50 m prsno: Gerikman Stane, Bled 0:0:34; Košnik Milan, Kranj, 0:0:38; Pivčič Rado, Škofja Loka 0:0:39.3; Pehar Jože, Škofja Loka 0:0:40.3; Članice 50 m prsno: Lebarjeva Mara, Bled 0:0:50.3;

Naraščajntki 50 m prsno: Černe Janez in Verner Andrej, Bled 0:0:41.4; Dollnar Milan, Javornik in Ferjan Ivan, Bled 0:0:42. Naraščajntke 50 m prsno: Babinkova Mara, Bled, 0:0:41; Plamljeva Ivanka, Bled 0:0:42.

Člani 100 m prosto: Košnik Milan, Kranj 0:1:20.4; Pivčič Rado, Škofja Loka 0:1:24 Mandelc Fran, Bled 0:1:40.

Naraščajntki 100 m prosto: Svetina Blaž 0:1:34; Černe Janez 0:1:38.3; Verner Andrej, 0:1:45; vsi iz Bleda.

Tekme so razmeroma prav dobro uspeli in obstojijo upanje, da se bodo prihodnjih tekem drugo leto udeležila tudi ostala župna društva v čim večem številu. Po izvršenih tekmah so izvedli nekateri člani krasne skoke s skalnega stolpa. Za uspeh tekme ima zaslužno nesporno tudi br. Kenda, ki je dal na razpolago graško kopališče na Bledu. Vodil jih je br. Stare in Buh, sodniki so bili br. Horvat, Smerdu, Majnik, Černe in Rakar.

Zlet jeseniškega okrožja v Mojstrani Sokol v Mojstrani je v nedeljo otvoril svoje lastno telovadišče ter se je ob tej priliki vršil istotam tudi leno uspel okrožni zlet jeseniškega okrožja župe Kranj. Da še ni zamisljivo orke delstvo, kako požrtvovalno so člani Sokola v Mojstrani s skromnimi sredstvi, v klub veliki brezposelnosti uredili svoje letno telovadišče, ki jim ga je dala občinska gospodar-

dva gospoda in ena dama. To bo že drugo srečanje med teniskimi igralci obeh provincialnih klubov. Prvo je bilo lani v jeseni in je končalo z 2:2 neodločeno. Nedeljsko srečanje bo med Novomeščani gotovo zbudilo precejšnje zanimanje, saj bosta oba kluba postavila v boj svoje najboljše igrice.

JLAS. (Službeno) Popoldne ob 16. in jutri dopoldne ob 9. priredi Ilirija na svojem igrišču desetboj. Vodja tekmovanja g. Grünfeld, vrhovni sodnik g. geom. Černe, starter g. Luini; vsi savezni sodniki morajo biti obakrat pol ure pred tekmovanjem na igrišču. — Predsednik.

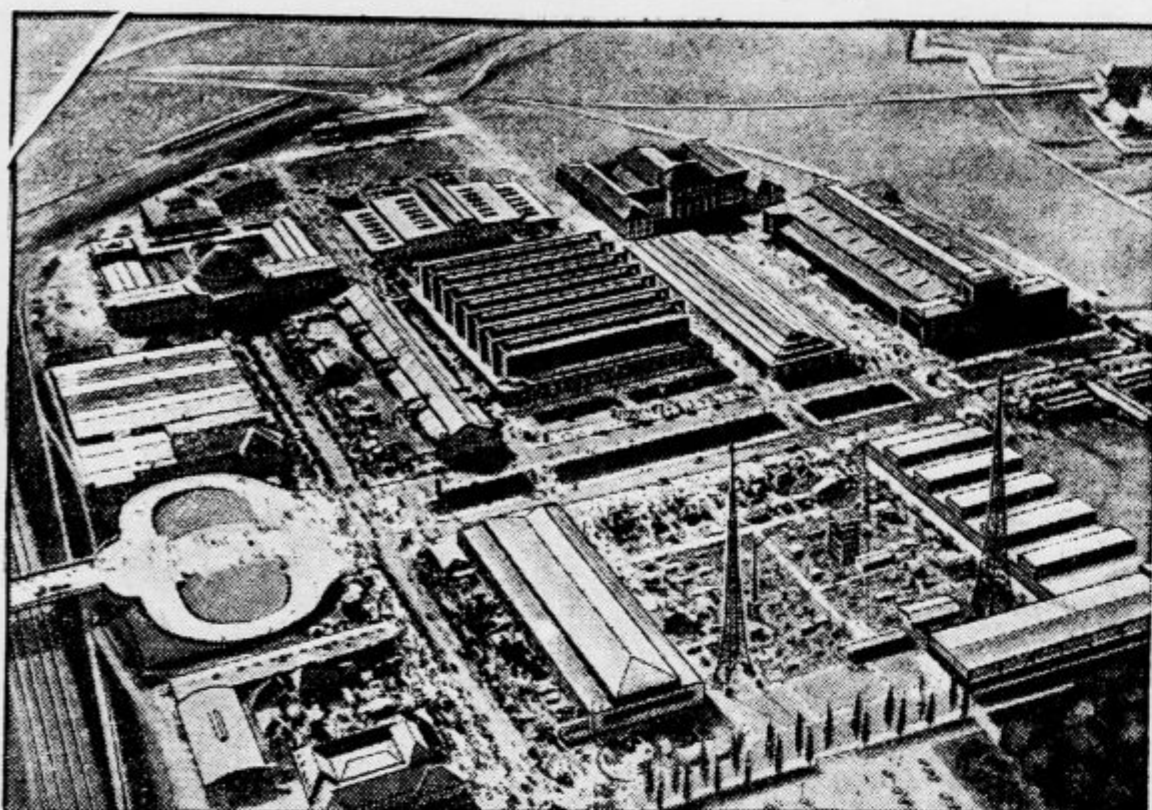
Službene objave LHP. Podsavezni sodnik g. Urančič se zaradi dogodkov pri tekmi SK Bratstvo : SK Svoboda, odigrani 14. t. m., do nadaljnjega suspendira.

Šišenska nogometna reprezentanca! Podpisniki prošnje na LNP naj se sigurno udeležijo sestanka danes ob 20. na vrtu restavracije »Keršiče, Celovška cesta.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi ob 17. dalje strogo obvezni trening za vse juniorje. Trener.

Iz življenja in sveta

Velesejsko razstavišče v Lipskem

Na letošnjem jesenskem velesejmu v Lipskem, čigar razstavišče prikazuje naša slika, bodo razstavljeni posebno predmeti iz stavbe ter gospodarske stroke in material za obrate

Največji magnet

Največji magnet na svetu je last elektrotehničnega laboratorija Francoske akademije. Ta velikan tehta 130 ton in danški fizik Oersted, slučajni odkritelj elektromagnetizma, bi se mu zelo začudil, če bi ga mogel videti.

Anglež Faraday je napravil prvi elektromagnet in s tem je otvoril novo dobo v zgodovini tehnike. Telegraf in telefon in neštete druge stvari bi bile brez elektromagneta nemogoče.

Pri tem pa še vedno ne poznamo mnogo skrivnosti, ki so z elektromagnetizmom v zvezi. Nekatere morejo pojasniti le poskusi z ogromnimi elektromagnetskimi polji. Zato je prof. Appel, vodja neravnotežnega oddelka Francoske akademije pred vojno, že tedaj predlagal, da bi si akademija dala zgraditi takšen elektro-

magnet. Pierre Weiss, najodličnejši strokovnjak za te stvari v Franciji, je prevzel vodstvo komiteja, ki naj bi izdelal načrt princ Roland Bonaparte pa je dal potrebna denarna sredstva. Toda razvednotenje franka je za več let preprečilo izvedbo. Šele pred šestimi leti so v zvezi s Pasteurjevo proslavo zbrali z javno zbirko zadosti denarja, okroglo milijon frankov.

Za primerjavo naj povemo, da so največji dotedanji magneti tehtali komaj pol drugo tono. Kovinasto jedro akademijskega magneta vsebuje na 105 ton železa, 9 ton bakra in 6 ton drugega materiala. Železa okoli jedra je dolga 5,5 km in tehta skoraj 9 ton. Magnet je že tri leta v službi znanosti in je odprl marsikatero pot do novih spoznanj.

Otroci nad Oceanom

V sredo je v New Yorku startala k prekomorskemu poletu v Evropo družina Hutchinson. Z letalom se vozijo oče, mati in dve hčerki. Poleg njih potujejo pilot, mehanik, radiotelegrafist in fotograf, torej osem ljudi.

Letalu, s katerim se peljejo, je ime »Flying Family« in je namenjeno v Edinburg. Hutchinsonovi se bodo medpotoma ustavili na Labradorju, Grönlandu in Islandu. Zaradi vmesnega pristanka na Grönlandu je Hutchinson prosil za danski vizum, ki ga je pa kodanjska vlada odklonila zategadelj, ker smatra, da je pristatek letala z osemimi osebami na Grönlandu zelo tvegan. Na Grönlandu so takšne razmere, da bi ondodni prebivalci ne mogli nuditi pomoči, če bi pri pristajanju nastala kakšna nesreča. Danska vlada bo tudi protestirala v Washingtonu za primer, da bi Hutchinson kljub njeni odločitvi pristal na Grönlandu.

Hutchinsonova družina s pilotom

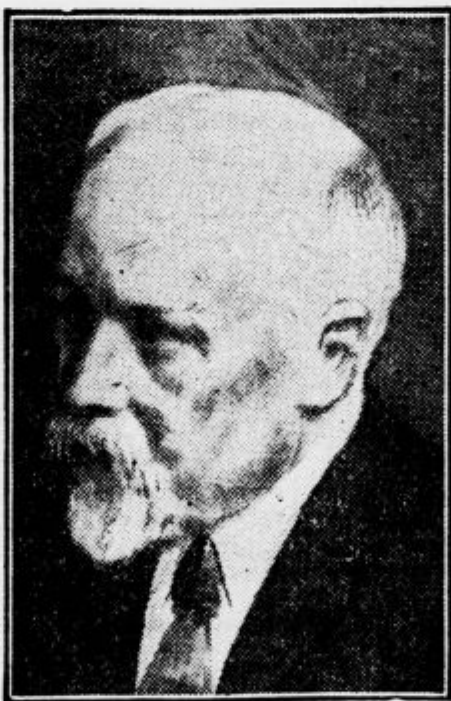
Hutchinsonovi hčerki sta še otroka. Starjši je osem, mlajši pa šest let. Na prekomorsko vožnjo sta vzeli s seboj tudi igrače in punčke, da se bosta z njimi igrali, če jima bo dolgčas nad Atlantikom.

Kemija proti sanjam

Trajne slabe sanje utegnejo s časom spodkopati zdravje, bodisi s tem, da prekinjajo spanje, bodisi s tem, da ostavljajo razdraženo razpoloženje še preko dneva. Tem važnejše bi bilo onemogočenje težkih sanj z umetnimi sredstvi.

Iz Monakova poročajo, da je takšno metodo iznašel zdravnik dr. Kalter. Opi se je na dejstvo, da je mogoče duševno bolne, ki se jim zdi, da slišijo vsakovrstne glasove, takoj pomiriti z določenim lečilom. To lečilo, heksosanilij, je poskusil tudi proti težkim sanjam in je v vseh primerih dosegel očiten uspeh. Še boljše se je obnesel pipercin. Najtežje primere zbitosti in bolehnosti radi kroničnega slabega sanjanja je s tem izlečil, pacientom je vrnil globoko spanje brez sanj. Vsekakor je zanimivo, kako je sanjsko življenje odvisno od kemizma telesnih sokov in produktov izmenjave snovi.

Zasluzni državnik

G. Raymond Polcaré ob 72letnici rojstva, ki je bila pred nekaj dnevi

Iščejo se dediči pol milijarde frankov

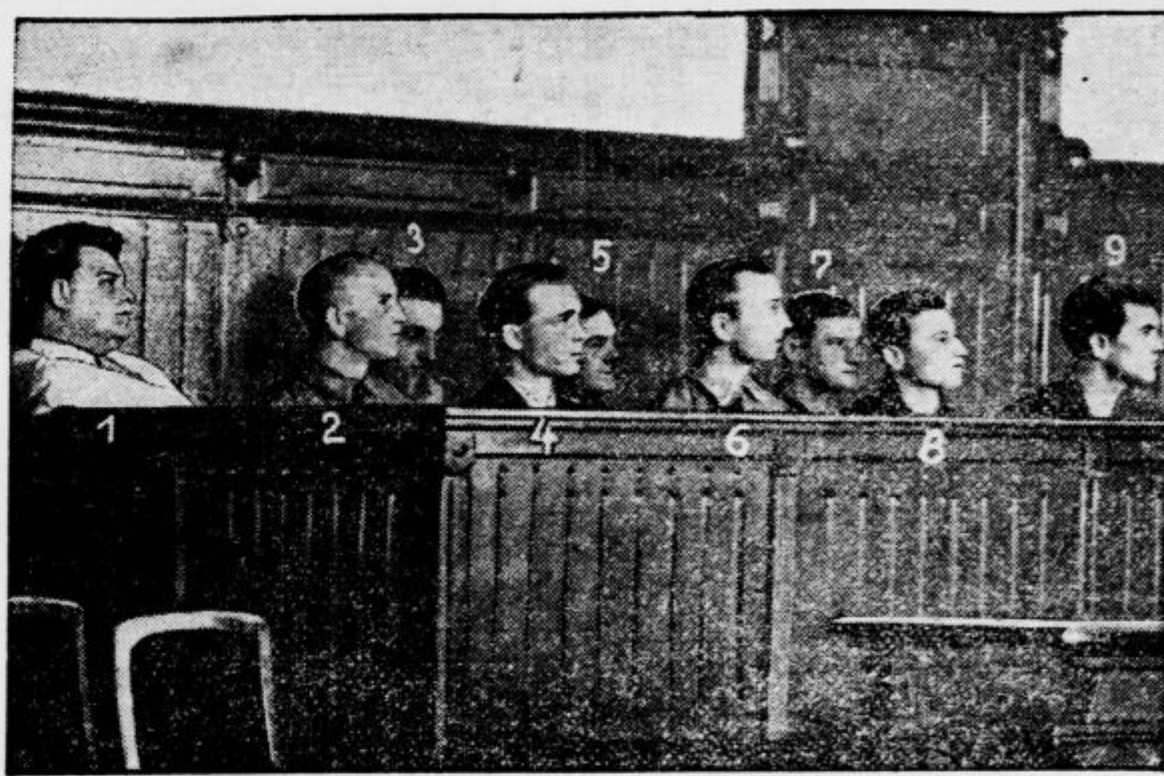
V Strassbourgu se je pred dvorci pripeljal neki advokat iz Filadelfije. Prišel je lakat dediče ogromne zapuščine skoraj pol milijarde frankov. Lani v novembru je umrla v Filadelfiji vdova Garrett, roj. Henrietta Schäffer, hči nekakega alžaskega tkalca in je zapustila to vsoto svojim sorodnikom, o katerih ni vedela, kdo jo bo podedoval.

Kaj je učinkovitejše

Ameriški zdravnik dr. Delgrado je nedavno naslovil na čitatelje nekakega lista vprašanje, kaj je na ženski privlačnejše, ali usta? 68 odst. odgovorov se je glasilo, da napravijo oči večji vtis kakor usta, to pa zaradi nežnosti. Izmed ostalih odgovorov jih je bilo 24 odst. v prilogi ustom. Njih pisi se zadrževali, da so usta ljubkejša od oči in da prav za prav ona dajejo izraz obrazu. Ostanek čitateljev se je izjavil deloma za čelo, za ušesa, za nos in tudi za brado.

Čitajte tedensko revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Na smrt obsojeni hitlerjevci v Bytomu

Obtoženci v razpravni dvorani. Na smrt so bili obsojeni: gostilničar Lachmann (1), kontrolor Müller (4), dninar Gräupner (6), rudar Wollnitz (8) in elektrotehnik Kottich (9)

Moderna arhitektura in higiena

Freiburški higienik dr. Goering zavrača v neki razpravi nekatera načela, ki vodijo moderne arhitekta pri gradnji stanovanj, ter pri paroli povratek h gradbenemu načinu srednjega in celo starega veka.

Hiša je pred vsem zaščitna naprava. Že pračlovek si je iskal jame, da bi se v njej izognil mrazu, mokroti, hrupu in tudi preobilnici sonca in zraka. V jami je našel mir in dobrodejni premor pred bombardmentom zunanjih energij.

Tem bolj potrebuje vsega tega moderni mešan. Hiš bi tedaj ne smeli graditi tako, da pripuščajo kolikor mogoče več sonca, zraka, svetlobe itd., temveč vse le do neke mere. Zdrav človek vendar to lahko takoj dobi, če hišo ostavi.

Moderne zgradbe postavljajo to načelo na glavo. Moderna hiša ne varuje, temveč izpostavlja, pa ni čudno, da postajajo ljudje bolni. V modernih zgradbah so ste-

ne in stropi tako tanko in slabo zgrajeni, da se strese vsa hiša, če pridrvi mimo najnavadnejše vozilo. Graditi hiše, ki se ne tresejo, je naravnost temeljna zahteva naših dni. Če se vse v hiši neprestano trese, tedaj zagrabijo to tresenje tudi človeško telo in to vpliva dozdnevno degenerativno na drobne in njegovo življenje. Trdnih tal pod nogami potrebuje človek tudi tam, kjer stanuje. Najmanj, kar mora storiti, pa je to, da spi v čisto stabilnih, trdnih posteljah. Svetlobe, zraka, sonca naj si poišče zunaj. Dr. Goering ne more razumeti, zakaj imajo pročelja toliko oken in zakaj ni rajši notranja stran poslopja glavna stran.

Nemški higienik ima morda deloma prav, samo njegov boj proti moderni arhitekturi je le boj proti slabi arhitekturi, ta pa ni ne starinska ne moderna, temveč brezčasna kakor vsako šušmarstvo.

Demanti v očesu

Tihotapci, ki delujejo ob belgijsko-nemški meji, nudijo s svojimi novimi trki trd oreh carinskim oblastim na obeh straneh. Tobak v avtomobilskih blazinah in rezervnih gumah spada tako rekoč med klasične metode tihotapske zvitoreposti in se ne posrečuje vedno. Težko obloženi konji, ki jih z bičem poženejo same preko meje, kjer jih na varnih krajih pričakujejo obveščene osebe, pa imajo več sreče. Nekd zelenjadar, ki je z vozičkom prevažal vsak dan svojo robo preko meje, je postal tihotapec najverjetneje stila, ne da bi sam vedel za to. Preden je pasiral mejo, so ga povabili v malo gostilnico na brezplačno čašo piva. Na oni strani so bili spet ljudje, ki so ga sprejemali z okrepčili. Mož se ni branil, dasi se mu je ta gostoljubnost zdela malo nenavadna. Med tem ko je pil, pa so mu pod zelenjavo vtikali tihotapsko blago, ki so mu ga spet odjemali, med tem ko se je krepčal na oni strani.

Nemški cariniki so pazili že dalj časa na elegantno oblečeno damo, ki je prihajala čisto čez mejo. Večkrat so jo natanko preiskali, a niso odkrili ničesar. Končno je anonimno pismo pojasnilo uganko: dama je imela sklenjeno oko in v njem skrite demante. Tega trika menda še ni bilo na svetu.

V prvih treh mesecih letošnjega leta so nemške oblasti zaplenile 2 milijona cigaret, 40 ton kave in ogromne množice druge tihotapske robe. Koliko je pa pride neopažno čez mejo, je težko uganiti.

Smrt polarnega raziskovalca

Angleški polarni raziskovalec Watkins, ki je prošli mesec odpoštoval iz Londona z neko ameriško-angleško odpravo ter je hotel raziskati možnost arktične zveze med Kanado in Anglijo, je po poročilih iz Kodanija utonil pri lovu na tjunlje v Kajaklyki.

Čebele usmrtilo otroka

V Erpfendorfu pri Inomestu so čebele napadle podrgoletnega otroka, ki je stal pred panjem. Pčilo ga je kakšnih osem zvalic, ena celo v desno uho. Še isto noč je otrok umrl zaradi hude vročine.

Trebitsch-Lincoln zopet straši

Trebitsch-Lincoln, kralj sodobnih pustolovcev, se zopet vrača iz Kitajske v Evropo. Mož, ki je rodom Madžar ter je bil član angleškega parlamenta, ki so ga pa v Angliji zaradi vohunstva obsodili na smrt, se je na Kitajskem dal posvetiti v budističnega meniha. Bajne kaže v Anversu osnovati budistični samostan.

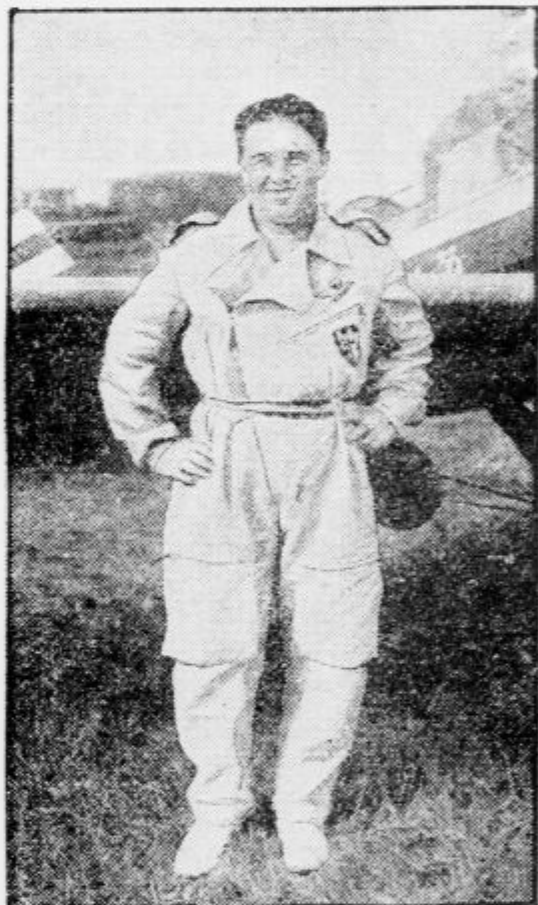
Angležinja se bori za Indijo

Madeline Slade,

hči angleškega admirala in Gandhijeva tajnica, je bila zaradi sodelovanja pri osvobodilni akciji za Indijo obsojena na leto dni zapora

Ni imel sreče

Italijanski letalec Suster, čigar aeroplan se je v tekmi za evropski krožni polet zrušil med Turinom in Cannom. Njegov mehanik se je pri tem ubil, Suster je bil hudo ranjen

150 gradov naprodaj

Neka praška korespondenca javlja, da je v češkoslovaški republiki naprodaj približno 150 gradov. Praška vlada je namreč z agrarno reformo odvzela gradovom velike komplekse gozdov, njiv in travnikov, ki so donosali graščakom toliko obresti, da so lahko vzdrževali graščinske zgradbe. Večina lastnikov graščin je ostala izpodrežana glede pritekanja gmočnih dobrin in zato ponujajo gradove v prodajo.

ANEKDOTA

Ko je nekoč Clemenceau prišel na fronto, mu je general Z. odkril pristop v strelske jarko. V generalovi navzočnosti je stari »tigere« polskal telefonsko zvezo z glavnim stanom in zavpil v aparat: »Če general Z. nikoli ne pride v strelske jarko, to vendar še ne more biti vzrok, da tudi jaz ne smem vanje.

Vsak dan ena

»Koliko zahtevate za prenos prtljage?«
»Za večji kovček kovača, za mala dva po 2 Dinc.
»Nu dobro, vzemite mala dva, večjega gonesem same.

50letnica zaslužnega fizika

Prof. James Franck iz Göttingena je 26. avgusta obhajal svojo petdesetletnico. Znameniti fizik, ki je prejel l. 1925 Nobelovo nagrado za fiziko, ima zasluge za proučevanje atomov in ionizacijo molekulov. Od kril je zvezo med katodnimi žarki in spektralnimi programi

Cepljenje s Calmetteovim cepivom

Pariški Pasteurjev zavod je objavil poročilo o dosedanjih uspešnih cepjenjih s Calmetteovim serumom zoper tuberkulozo. Serum so preizkusili v 46 deželah in nikjer ni bilo žalostnih posledic, kakršne so nam še vsem v spominu po aferi v Lübecku. V Franciji so cepili 454.000 otrok, v inozemstvu 444.000. Po desetletni izkušnji je možno reči, da je cepivo povsem neškodljivo in da zelo očitno povečuje odpornost napram jetiki.

Ognjavarna obleka

V Lilleu je demonstrirala 30 letna ga. Biget pred predstavitelji znanosti nevarnosti zanimiv eksperiment. Preizkušala je na lastnem telesu ognjavarno obleko, ki naj bi rešila letalce pred zgorenjem. Izumiteljica se je oblekla od glave do nog, se nato zavila v bombaž, namočila istega v bencinu in ga zažgala. Ko je očeni ugasnil, so prestrašeni gledalci pristopili k eksperimentatorici, da vidijo učinek poskusa. Morali so ugotoviti, da se je eksperimentirateljica ob tla preden se je ustavila in je bilo v obliki Pizzollego na meji med provincama Mantova in Brescia, dočim se je Piccard izkrcal pri Monzambanu, noče nobena teh občin odstopiti slave in prednosti drugi. Debatata je navzgor takšno obliko, da je morala vmes poseči italijanska zveza za tujski promet, ki bo spor skušala spraviti s sveta.

Snor zaradi Piccardovega pristanka

Kakor so se v starih časih pripravljali grška mesta o tem, kje je bil prav za prav rojen pevec Homer, se zdaj ključeta dve italijanski občini, kjer je prav za prav pristal prof. Piccard. V italijanskih in švicarskih listih se vrši o tem predmetu velika debata. Po običaju se smatra, da je balon pristal tam, kjer se je prvi dotaknil zemlje. Ker pa je Piccardova gondola parkrat udarila ob tla preden se je ustavila in je to bilo v občini Pizzollego na meji med provincama Mantova in Brescia, dočim se je Piccard izkrcal pri Monzambanu, noče nobena teh občin odstopiti slave in prednosti drugi. Debatata je navzgor takšno obliko, da je morala vmes poseči italijanska zveza za tujski promet, ki bo spor skušala spraviti s sveta.

Hujšanje je ozdravljivo

Hujšanje, ki se konča v težkih primerih s smrtjo, je postalo ozdravljivo. Že prej so dognali, da izvira od obolenja središča za izmenjavo snovi v možganih in v žlezi možganskega podaljška, ko so pa v najnovšem času začeli pridobivati hormon iz omenjene žleze, so našli tudi uspešno pot do zdravljenja te bolezni. Prof. dr. Zondek in dr. Köhler sta to preizkusila. Dosegla sta povečanje telesne teže do 20 kg, celo v primerih, v katerih je odpovedal drugače tako učinkoviti inzulin. Isto tako so izginile druge nadloge, ki spremljajo hujšanje, n. p. glavobol, migrena, duševna pobitost, splošna šibkost itd. Ker je šibkost možganskega podaljška zlasti v lažji obliki silno razširjena in povzroča vse mogoče motnje, ki stoje v znamenju nevrastenije, je novi postopek silne važnosti za terapijo.

Napoleonov slon

V budimpeštanskem zoološkem vrtu imajo 150 let starega slona Siam, o katerem se po dolgem času zopet mnogo govori in piše. Pripeljal ga je Napoleon z vojnega pohoda v Afriko. Parižani so dolgo molčali o tem slonu, zdaj pa so se nenadoma domislili, da bi bilo dobro imeti žival, ki je bila v takšni zvezi z nekdanjim cesarjem. Siam je bil namreč zelo hcen slon. Parižani so ga radi hodili gledat, njegova divjost v Parizu pa je zahtevala več človeških žrtv. Ubil je več strelčev in zato ga je Napoleon poklonil svojem tistemu avstrijskemu cesarju Francu. Tako je prišel Siam v dunajski Schönbrunn. Ko pa je tudi tam ubil dva strelčaja, ga je cesar Franc odslavlil in poslal v Budimpešto, kjer so ga izročili zoološkemu vrtu. Tam so ga baje udomačili in ukrotili, da je celo predvajal neke umetnije. In zdaj ga hočejo imeti nazaj v Pariz. V tem pogledu je ravnateljstvo pariškega zoološkega vrta že pisalo v Budimpešto in upati je, da se bo reč uredila, če bodo Francozi voljni plačati primerno vsoto.

Angleški prestolonaslednik se ženi?

Kakor poroča švedska informativna agentura iz dobro poučenega vira, bosta Waleski princ in njegov brat Jurij v kratkem obiskala Stockholm. Ta obisk se spravlja v zvezo s prestolonaslednikovo ženitvijo.

Nova gasilska čelada

V Berlinu preizkušajo novo gasilsko čelado iz vulkanizirane fibre, neke vrste stisnjene vlakna. Prednost pokrivala je v tem, da je čelada zelo lahka, je pa mnogo varnejša od dosedanjih čelad iz umja ter ima zadaj nastavek, ki čuva tilnik

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Tisti dan je bil ob znožju griča Sv. Roka, na katerem sta stala dva mlina, konjski semenj. Grič Sv. Roka je bil nedaleč od vrat, na desni, če si prišel iz mesta. Kraj je bil torej zelo obljuden. Jehan, še vedno ves zamišljen, se je potopil v množico.

Ob jarku, med Montmartrskimi vrati in vrati Sv. Honorija, je ležal pas ozemlja, ki so ga bili na obeh koncih obsadili z drevjem. Ta ravnica je bila »žogališče«, podobno tistemu pri orožarni, kjer se je bil ustavil Pardaillan.

Jehan Hrabri je obstal in je gledati igralce. V resnici jih ni videl. Bolestna sanjarija ga je odnašala preko mej resničnosti. Bil je kakor slep in gluhi. Trudnost mu je zadržala korak, ne da bi se bil zavedel.

Prav tedaj je prišel po sejmšču Concini, spremljan po svojih štirih plemičih. Zagledal je Jehana, ki mu je obračal hrbet. Oči so se mu zalesketale, ustnice skrivile v spačen režaj, roka se mu je skrcila na držaju meča, in pripognil se je kakor zver, ki hoče skočiti.

Planiti na razbojnika, ga zgrabiti in odnesti, preden bi se zavedel, kaj delajo z njim — taka je bila njegova prva misel. A že je krvavo pogledal okoli sebe in besno zmajal z glavo. Sredi te gneče je bil zaskok nemogoč. Skrtal je z zobmi, ves blede od togote in tresoč se ob misli, da mu je treba samo iztegniti roko, pa bi bilo vse končano, a da tega ne more storiti: sovražnik mu bo vzlic temu ušel!

Za trenutek ga je pograbilo, da bi skočil na razbojnika, mu za-

128

sadil bodalo med pleča in nato utonil med množico. To je bilo močje. A kako klavirno bi bilo tako masčevanje — po tem, kar je nameraval! Obotavljaj se je. In zdajci mu je zaigral na ustnicah mračen smehljaj. Kar vesel je bil, da se je mogel premagati. Opazil je bil Jehanovo razmišljenost, in v tem ga je obšla nova misel.

Dal je kratko povelje, se zavil v plašč in stopil ob stran, da ga ni bilo tako lahko opaziti. Eden njegovih ljudi je naglo nekam odhitel. Ostali trije so se postavili nekaj korakov od Jehana, tako, da ni mogel neopažen izginiti. Skrivati se jim ni bilo treba, ker jih ni poznal. Niti slutiti ni, da so Concinijevi spremljevalci.

Jehan se je zganil in nadaljeval svojo zamišljeno pot. Trojica, ki ga je opazovala, mu je ostala za petami. Concini, zavil v plašč in s klobukom potisnjenim na oči, je od daleč stopal za svojimi opričniki.

»Pozdravljeni, gospod Jehan Hrabri, Bog vam da vse dobro,« je zdajci rekel resen glas.

Jehan se je zdrnil. Preplašeno, kakor človek, ki se vrača iz nadzemeljske daljave, je pogledal tistega, ki ga je bil pozdravil. In že se je zavedel; preko ustnic mu je zletelo kakor senčica nasmeška.

»O, vi ste, Ravallac!« je rahlo odvrnil. »Vse dobro, pravite? Bogme, radoveden sem, ali se bo vaša želja uresničila! Ko ste me ogovorili, sem pravkar premišljeval, kako lepo bi bilo z bodalom končati to malo pridra življenje... Kakor vidite, mi Bog res daje dobro. In v posvetnih rečeh je takisto: trije srebrnjaki so vse moje imetje.«

Tako govorec se je zagrohotal, da se je rezko razleglo med množico.

Ravallac ga je sočutno pogledal in njegove črte so se spafile, kakor da bi bil z njim vred nesrečen. Žalostno je zmajal z glavo. »Zelo blede ste videti,« je dejal. »Shujšali ste. Vaše oči se vro-

čeno leskečejo. Pa ne da bi bili bolni?«

»Jaz? Se nikoli se nisem tako dobro počutil, duša draga! Sama tole je bolno!«

Srdito se je udaril po srcu.

Ravallac je prebledel. Izraz obupa se je razgmil po njegovem obličju. Neizmerna tesnoba se je zrcalila v njegovih očeh. Očividno se je boril sam s seboj. Odprl je usta, da bi govoril, a slišati ni bilo ničesar razen zamolklega jeka.

Jehan ga je takisto opazoval. In tudi njegovo lice je dobilo sočuten izraz.

»Tudi vi ste se zelo izpremenili! Kaj ne, da imate še vedno svoje mračne privide, siromak? Revščina vam ne zadošča; nalagete si kaj vem kakšno strahovito pokoro, kakor da bi hoteli postati svojemu lastnemu telesu krvnik! In vendar ste mladi, ne napadni na pogled, pameten in učen človek... Vaše življenje bi bilo lahko enako lepo kakor življenje mnogih ljudi, ki ne zaslužijo sreče. Lahko bi imeli zdravo telo, miren dom in ljubeče svoje. Vse to se vam ponuja, kakor vsakomur. In vsemu temu se odreka zaradi utvar, ki vas bodo zavedle sam Bog si ga vedi kam! Oh, gorje nama obema!«

Nato je segel Ravallacu pod pazduho in z dobrodušnim nasmehom dodal:

»Vidite, bogat sem — saj vam pravim, da imam še tri srebrnjake. Dajte, da vas pogostim. Dobra večerja in steklenica dobrega vina sta najboljši sredstvo, da človek neha mračno gledati na svet. Pojdva.«

Ravallac ni rekel ničesar. Le njegov pogled je bil mahoma poln neizreklije ganjenosti. Solza se mu je zaskrila na trepalnicah, zdrknila po upadlem licu in izgnila v razmršeni rusi bradi. Prijel je Jehana za roko in jo poljubil.

Prosta vožnja na lipski velesejem
Jesenski velesejem 1932 na Lipskem

Podrobnejša pojasnila pri glavnih potovalnih pisarnah in pri uradnem zastopniku:
ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Dvofakova ulica 57L.
Poštini predal 128.
Vzorčni sejem od 28. avgusta do vključno 1. septembra. Sejem za tkanine (textilije) do 31. avgusta. Sejem za stavbarstvo, gospodinjstvo in promet od 28. avgusta do vključno 1. septembra

MOŠKE IN DEČJE
BLEKE

J. LAH
MARIBOR

Pri stalinem zagatjenju, trdi stolici in dobro jemanj oca zdravila in daje, ki naglo šlapijo, ker to ustvarja potem navado, da potem tudi najmočnejša sredstva ne učinkujejo.

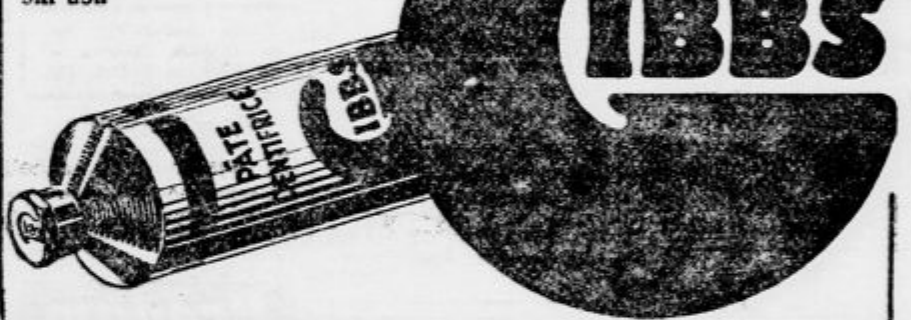
ALPINAC-ČAJ

Čisto mlo, ne netvarja navade in preprečava nastop zaprtosti. Osebam, ki so se navadile, da jemljejo močnejša sredstva za ščedenje, pomaga, da se jih odvadijo. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Originalni zavojčki 10 in 20 Din. Depoti: Trifolium drogerija, Beograd (Slavija)

PERITE
ZUBE
tako kot perete roke
čisti zobje — zdravi zobje

Čistite zobe tako kot umivate roke — z vodo in milom. Samo mlo lahko raztopi masčobo, ki zaostane s hrano na Vaših zobeh.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug, Zagreb.

Iz življenja na deželi

Iz Prekmurja

pm. Veliko manifestacijsko zborovanje JRKD bo v nedeljo 4. septembra v Beltincih. Zborovanje bo ob 10. na trgu pri cerkvi. Na zadnji odbor seji sresnega odbora JRKD je bil izvoljen poseben pripravljalski odbor, ki vodi priprave, da bo zborovanje res nekaj veličastnega. Na zborovanje pridejo tudi ministri g. dr. Kramer in oba prekmurska in drugi poslanci. Računa se, da bo na zborovanju nad 700 ljudi iz vseh vasi dolinjedavškega sreza.

pm. Prvi gasilski dom v dolinjedavskem srezu. V nedeljo so v Kobilju blagoslovili Gasilski dom. Po osvoboditvi je to prvi gasilski dom, ki je bil postavljen v lendavskem srezu. Dom je skler skromen, vendar je našemu Kobilju v ponos. Delavcem gasilnemu društvu v Kobilju moramo čestitati, da je v današnjih časih postavil svoj dom. Na dan blagoslovljenosti in otvoritve je bila v Kobilju lepa slavnost. V podružnični cerkvi se je vršila božja služba, ki ji prisostvovala mnogo gasilcev. Med raznimi govori, zlasti med govorom župnega načelnika g. Györkősa so gasilci in ostalo občinstvo navdušeno vzdikali. Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Lepa svečanost je napravila na narod najlepši vtis.

pm. Strelske družine. Zadnje čase se povsod pri nas ustanovljajo strelske družine. Tako sta ustanovljeni družini v Dolnji Lendavi in Beltincih. V Crensovcih pa ee je sestavljen pripravljalski odbor, ki bo uredil potrebo za ustanovitev družine. V Beltincih bo otvoritev strelšča 4. septembra. Strelšče je že lepo urejeno; dala ga je na razpolago grofica Zichyeva. Otvoritev bo popoldne ob 15. Vabljeni!

pm. Pri dolinjedavski Kolektivni obrtniški zadrugi se je nedavno ustanovil odsek mlatinilničarjev. V nedeljo se pa ustanovi odsek mlinarjev. Zbor je sklican za 10. uro v dvorano hotela Krone.

KOROSKA BELA-JAVORNIK. Marljiva podružnica »Svobode« na Javorniku je v nedeljo slovesno praznovala 10-letnico svojega obstoja z istočasno otvoritvijo novih društvenih prostorov zadruge »Delavski dom« pri Konjuhu. Zjutraj ob 5. je igrala kovinarska godba budnico skazi Jesenice in Javornik. Ob 7. je bil sprejem gostov na postaji, na kar se je vršilo zborovanje v salonu pri Konjuhu. Ob 10. uri se je vršil velik pevski koncert v dvorani kina Radio na Savi, na katerem so nastopili zbori »Svobode« z Jesenice, Javornika in Kranja. Pred koncertom je vse pevec in zbrano občinstvo pozdravilo v imenu javor-niške »Svobode« g. Edvard Giogionci, ki je v lepih besedah povedal, da je bila in bo slovenska pesem vedno zvesta in draga spremljevalka delavskega kulturnega pokreta. Zdrženi pevski zbori so mogočno zapeli Heinrichovo »Mi smo mlada garda«, nakar so začeli posamezni zbori izvajati svoj spored. Opazilo se je, da stoji delavski pevski zbori na zelo lepi črtni, predvsem pa je bil zanimavov velik napredek pri zboru javor-niške »Svobode«, ki ga je vodil ašilni dirigent Franc Mencinger. Pri zboru kranjske »Svobode« se je opazila mala nesigurnost, kar je vzrok prvega javnega nastopa, pač pa ee je tudi tu opazilo, da ima zbor dobre posamezne moči in lepo bodočnost. Med posameznimi pevskimi točkami pa je godalni kvartet (Bokelj, Bertoncelj, Čelenski in Zupan) zaklatal tri težke glasbene kompozicije. Predvajanje je bilo glade na kratki obstoju kvarteta presenetljivo dobro. Popoldne se je vršil vrtni koncert pri Konjuhu in so sodelovali vsi trije omenjeni zbori in kovinarska godba z Jesenice. Ves spored je bil izveden zelo dobro. Občinstva se je pri koncertu kar trlo, kar je dokaz, da ima delavsko kulturno delo zelo veliko prijateljev. Zvečer se je vršila v vseh prostorih animirana zabava s plesom, katero je posetilo mnogobrojno občinstvo.

OSELICA NAD SKOFJO LOKO. V letu 1926. je novovodni porušila kilometer ceste Trebnje-Savodnja, tako da so bile vasi Fužine, Hobovci, Stara Oselica, Koprivnik, Podjelovo brdo, Lanišče, Savodnja in Nova Oselica popolnoma odrezani od sveta. Da se omogoči zasilni promet, je občina zgradila v Fužini most ter uredila zasilno zvezo s cesto Trebnje-Ziri. Ker cestni odbor ni razpolagal z zadostnimi sredstvi, so posposlovali iz navedenih vasi obljubili prostovoljne prispevke, samo da ee je začela

gradba porušene ceste Trebnje-Fužine, ki je bila naposled odprta za promet ob koncu leta 1931. Na progi Trebnje-Savodnja državna meja ni bilo rednega prometnega sredstva, zato je zaprosil g. Eržen Matevž iz Gorenje vasi za podaljšanje avtobusne proge Gorenja vas-Trebnje-Savodnja, kar mu je banska uprava dovolila. Ker pa sta šli iz Gorenje vasi do Trebnje (4 km) vsopredno dve avtobusni progi, se je lastnik podjetja Ziri-Ljubiana prižlil na ministristvo trgovine in industrije, ki je njegovi pritožbi ugodilo. Tako je bila avtobusna proga Gorenja vas-Savodnja ukinjena. Z ukinjenjem te proge je predvsem močno prizadeto obmejno prebivalstvo, ki si je vedno želelo čim boljših zvez z Gorenjo vasio in sploh s Poljskima dolino. Prizade-tih je s tem nad 1300 prebivalcev. Prosim pristojno oblastvo, da zadevo premo-tri iz vseh vidikov ter zopet uveljavi razveljavljeni odlok banske uprave. Zadeva je toliko nujnejša, ker so v teh krajih vse bolj razvijata tujski promet, ki v veliki meri lajša gospodarske težave.

POLJCANE. V nedeljo je bil v Baumannovem hotelu ustanovni občni zbor strelske družine. Zbora sta se udeležila tudi predsednik družine iz St. Bistrice major g. Poje in znani organizator upravnih mariborskega »Večernika« g. Slavko Reja. Po pozdravu začasnega predsednika učitelja g. Zivka in nagovorih obeh delegatov, ki sta objasnila pomen tega društva, so se izvršile volitve ter so bili izvoljeni: za predsednika učitelj Zivko Alojz, za podpredsednika hotelir Baumann Josip, za tajnika Žen, za blagajnika Sima in za odbornike ter preglednike Medved, Fišinger, Haupmann, Knez, Sebenik, Lovrec in Prešern. Po idejnim govoru g. Reje, ki je s tem ustanovil 30. društvo, so si ogledali v poštev prihajajoča strelšča. Želimu družini čim večjega razuma. — Umrl je nepričakovano v starosti 49 let tukajšnji posestnik g. Gorjup, zadet od srčne kapi. Sele pred kratkim se je iz Trbovelj sem preselil kot upokojenec. Naj mu bo lahka tukajšnja zemlja!

SELSKA DOLINA. V nedeljo so priredili gasilci iz Zelenkovec gasilski dan. Vršil se je odhod iz Češnjice, kjer se je priredil-ter vršila, skozi Zelenkovo in zopet nazaj. Na čelu sprejeda so jedli gasilci s državnim trobojcem, za njimi so se vozili gasilci — kolesarji, nato skupine narodnih noš, sledila jim je godba gasilskega društva iz Škofje Loke in ostali gasilci z načelnikom iz Zelenkovec Poldeom Košmelom. Po obhodu se je vršila tekma z ročnimi črpal-kami brez vprega iz Zelenkovec na Češnjico. Kot prvi so bili v teku z brzagalno Selčani, a prvi v daljani vode Bukovčani. Vršil se je tudi vztrajnostni tek na približno 3600 metrov, kjer je kot prvi prišel ia črh Dermota Milan iz Zelenkovec. Bila so se razna druža tekmovalja. Ob zaključku je bil dobro uspel nastop gasilcev z vajami s sekiricami. Nato se je vršila v vseh prostorih Stare zadruge prijetna zabava.

SMARTNO PRI LITIJI. Razveseljiv je pokret, ki se je posebno v zadnjem času razmahnil med kmečkimi mladino. Vseposod se ustanovljajo društva kmečkih fan-tov in deklet, ki imajo v svojem delovnem programu namen naš mladi kmečki rod vzgajati v nacionalnem duhu ter ga dvigniti k večji samozavesti, v njegovem delokrogu ga pa z raznimi poučnimi predavanji izobraziti do čim večje popolnosti. To se bo doseglo le z dobro organizacijo. Tudi v Smartnem se je na pobudo delav-nega Jožeta Strmmana ustanovilo tako društvo, h kateremu je takoj pristopilo nad 60 fantov in deklet. Nedeljski ustanovni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan, je pokazal, da ee članstvo dobro zaveda smernic pokreta. Pazio je sledilo izvajanje delegata iz Ljubljane in jih z odobravanjem sprejelo Jaso je bilo videti, da bo novo društvo delovalo in disciplinarno korakalo k smotrom kmečkega preporoda. To nedeljo popoldne se bo na trav-niku gospe Zoretov v Črnem potoku vršila tekma kmečev. Ob tej priliki ee bo vršilo tudi kmečko zborovanje, na katerem bodo govorili g. narodni poslanci Mravljje, Komar in Prekornek. Po zborovanju in tekmi bo pa veselica na lepem senčnatem vrtu gospe Zoretove in vsakemu udeležencu bo nudena dobra jedaja in pičica in neprilipna prosta zabava. Prireditel bo ob vsakem vremenu. Prijatelji kmečke mladine, udeležite ee prireditve polnošte-vilno!

K-ž

Zahvala

Nabavljalni zadrugi državnih usluž-bencev v Kranju se najlepše zahvaljujem za prejeto posmrtno po pokojnem so-progu.

Kranj, dne 27. avgusta 1932.

POTRATO AL.

11151
SADIKE ananas jagod

z najdebelejšim sadežem, bujnim korenina-mi, po 20.— Din 100 komadov, z navodilom za gojenje, kakor tudi

čebulice dvocvetnega hijacinta

v divni barvi, po 20.— Din 10 komadov, z navodilom za gojenje, dobite lahko po po-zvetju pri trvdki 10.884

HIRŠL LADISLAV

diplomiran umetniški vrtnar, Subotica, Park kralja Petra 5; telefon 10. Odpošilja od 15. avgusta dalje. Sedaj zasa-jene jagode donajajo sadež že pomladi.

Šolstvo

Opozorilo staršem

Prejeli smo: Ker se bližajo vpisovanja v šolske zavode in da bo staršem nekoliko lažja odločitev usmeriti svojim sinovom pravo pot, čuti podpisana organizacija dolžnost, opozoriti jih, naj v preveliki meri ne silijo svojih otrok na strojni in elek-trotehniški oddelek tehniške srednje šole, ker po končanem študiju ne bodo imeli iz-gledov za nameščenje. — Iz statistike, ki jo organizacija vodi, je razvidno, da abiturijenti zadnjih dveh letnikov v veliki meri še danes zaman čakajo nameščenja. Temu tihi vzrok v dejstvu, da zavzemajo večino tehniških mest v naših industrijskih podjetjih — tuje, in dokler ne bodo podjetja uvidela velike narodne napake, ne bo izboljšanja obstoječega stanja. — Vsak zavod, tembolj strokovni, mora nuditi jamstvo za življenjski obsto svojih abiturijentov. Imenovani zavod tega ne nudi in tudi ne more nuditi v teh okolnostih. Zaradi navedenega pozivamo cenjene star-še, naj ne povzročajo letos zopet navala na imenovana oddelka, tehniške srednje šole, in to vsaj tako dolgo ne, dokler ne bodo jugoslovnska podjetja znala ceniti in upo-števati jugoslovnskih tehnikov, ki so vsaj toliko tehniško izobraženi kakor tuji. Glede stavnega oddelka moramo pripom-niti, da položaj abiturijentov ni sicer rož-nat, vendar pa nekoliko ugodnejši. V splošnem ne beležimo med temi brezposelnih. Toliko v vednost in opozorilo. — Organi-zacija diplomiranih tehnikov.

Na ljubljanskih osnovnih šolah se vr-ši naknadno vpisovanje v jesenskem ter-minu dne 5. septembra od 8. do 12. ure za vse razrede. Istega dne bo vpisovanje tudi na mamjanski šoli in sicer od 11. do 12. ure. — V torek 6. septembra t. l. je šolska maša s proslavo rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Pričetek rednega pouka bo v sredo 7. septembra.

Združeno trgovcev v Ljubljani ob-vešča, da se vršijo na gremiljani trgovski šoli popravni izpiti v ponedeljek 29. av-gusta t. l. od 2. do 6. popoldne. Kdor se ne bo javil v določenem času, bo moral razred ponavljati. Vpisovanje v t. letnik gremiljane trgovske šole bo od 1. do 7. septembra t. l. v pisarni Združenja trgov-cov v Ljubljani od 8. do 12. ure in od 2. do 5. popoldne. Vpisovanje v II. in III. let-nik bo 5. septembra od 2. do 5. popoldne. Vpisovalo se bo le proti predložitvi zad-njega šolskega spričevala. Vsak učenec ali učenka vplača za I. letnik 500 Din bo-nine in 100 Din vplacine. Šolnina za II. in III. letnik znaša 500 Din. Brez plačane šolnina ne bo nihče sprejel. Redni šolski pouk se prične v ponedeljek 12. septembra t. l. ob 2. popoldne. Razredi, ki pridejo v poštev ta dan, bodo razvidni na šolski de-ski, kakor vsa ostala navodila.

Vpisovanje v francoski otroški vrtec pri frančiškankah, misijonarkah Marijinih v Ljubljani Gorjupova 17, bo 1. 2. in 3. septembra od 9. do 11. dopoldne.

Na državni mešani meštanski šoli v Škof-jji Loki bo vpisovanje v I. razred 1. sep-tembra od 9. do 12. K vpisovanju morajo priti ponovno tudi oni učenici(ke), ki so se provizorno že vpisali. Za vpis sta potreb-na šolsko izpričevalo ali izkaz in krstni list.

Državna tekstilna šola v Kranju. Po-pravni izpiti 31. t. m. ob 8. Prijave kandi-datov za I. letnik bo sprejemalo ravnatelj-stvo 31. t. m. in 1. septembra od 10. do 12. in od 14. do 16. Sprejemni izpiti za I. letnik se prične 2. septembra ob 8. Vpiso-vanje uencev bo za oba letnika 5. septem-bra od 8. do 12. S prijavo naj prinesejo kandidati s seboj rojstne in krstne liste, domovnice, zadnja šolska izpričevala (o završnem izpitu nižje srednje ali mešča-ne šole), izkaze o praksi in navstvenj iz-pričevala, ako kandidat ni bil v proštem letu učenec kakke javne šole. Pri vpisovanju mora vsak učenec izročiti prijavnico, kol-kovano s 50 Din (prijavnica se dobi pri ravnatelstvu), plačati 20 Din za zdravstve-ni fond in 100 Din kavcije za čuvanje šol-skega inventarja in učnega materijala, predložiti potrdilo o neposrednih davkih in plačati predpisano šolnino. Absolventi dobijo izpričevalo o završnem izpitu proti plačilu kolka 100 Din. Redni šolski pouk ee prične 5. septembra ob 14.

Na banovinski kmetijsko-gospodinj-ski šoli v Št. Juriju ob južni železnici se za-ključi prvo šolsko leto ob koncu avgusta. V prvi polovici oktobra se začne drugo šol-sko leto. Pouk bo trajal 10 mesecev (do 31. julija 1933). V šolo se sprejemajo kme-čka dekleta, ki se bodo v bodočem pokli-u udeleževale kot kmečke gospodinje. Učen-ke stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Celotna oskrbnina (za hrano, sta-novanje in razsvetljavo) znaša mesečno 400 Din. Revnejšim gojenkam podeljuje banska uprava primerne štipendije, ako se izkažejo kot res potrebne po predloženem potrdilu o premoženjskem stanju staršev. Razne stroške za šivanje, knjige, zvezke nosijo gojenke same. Dekleta, ki namera-vajo obiskovati to šolo, morajo dovršiti 16. leto starosti, morajo bit zdrave in ne-oporečne preteklosti. Pravilno kolkovano prošnjo za sprejem je treba poslati z vse-mi potrebnimi listinami vodstvu banovins-ke kmetijsko-gospodinske šole, Št. Jurij ob južni železnici.

Vpisovanje v vse 4 razrede meštanske šole v Vojujku bo 2. 3. in 4. septembra od 8. do 12. K vpisu je prineseti zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Ponavljal-ni izpiti bodo 3. septembra od 8. do 12. Začetek pouka 9. septembra ob 8. Vse osta-lo kakor preteklo šolsko leto.

Pričetek šolskega leta na deški meštan-ski šoli v Mariboru. Dne 29., 30. in 31. te-ga meseca so privatni izpiti z vsakokratnim pričetkom ob 8. Za izpiti potrebne pripo-metke naj prinesejo dotičniki seboj V čer-tek 1. septembra so popravni izpiti za

vse razrede s pričetkom ob 8. Učenol, ki imajo popravni izpit, naj prinesejo seboj letna izpričevala in dijaške knjižice. V pe-tek, soboto in nedeljo, dne 2., 3. in 4. sep-tembra je vpisovanje v vse razrede od 8. do 12. ure. Vsak vpisanec vplača za sedaj v zdravstveni fond znesek 20 Din. O vpla-čilu vpisnine in šolnine bo naknadno od-ložilo ministristvo prosvete. Vsak vpisane-c naj pazljivo prečita objavo na šolskih vr-tah.

Na meštanski šoli v Dolnji Lendavi so začnejo popravni izpiti za privatiste in red-ne učenice 30. t. m. Vpisovanje v vse raz-rede bo 1., 2. in 3. septembra. Revni učen-ci dobijo učne knjige v šoli brezplačno.

Radio

Izvilleček iz programov

Sobota, 27. avgusta

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče. — 18: Salonski kvintet. — 19: Gimnastične vaje. — 19.30: Zabav. kollekt. — 20: Pevski kon-cert ge. Negro - Hraslove. — 20.30: Prenos plesne glasbe z Bleda. — 21.30: Salonski kvintet. Vmes čas in poročila.

Nedelja, 28. avgusta

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glas-be. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Šah. — 11: Salonski kvintet. — 12: Cas, poročila, plošče. — 15.15: Igra. — 16.45: Salonski kvintet. — 20: Pevski koncert ge. Škerlj - Medvedove. — 20.30: Prenos plesne glasbe z Bleda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Salonski kvintet.

BEograd 12.30: Prenos pevskega kon-certa iz Zemuna. — 17: Jazz. — 19.30: Na-rodne pesmi. — 19.55: Lahka godba. — 20.50: Godba na ksilofon. — 21.45: Poročila. — 22.45: Ciganska godba. — ZAGREB 11.30: Francoska orkestralna glasba. — 17: Godba za ples. — 20.30: Večer lahke glabe. — 22.45: Godba za ples. — PRAGA 19: Prenos iz Brna. — 19.50: Vojaška godba. — 20.50: Pesmi. — 21.15: Godba na pihala. — 22.25: Plošče. — BRNO 19: Jazz. — 19.50: Koncert iz Prage. — 21.15: Ljubavne pes-mi. — 22.25: Plošče. — VARŠAVA 20: Koncert orkestra. — 21: Nadaljevanje kon-certa. — 22: Plesna glasba — DUNAJ 10.15: Orgle. — 10.45: Simfoničen koncert. — 12.20: Lahka glasba. — 13.30: Koncert na citre. — 15.30: Komorna glasba. — 17: Po-poldanski koncert. — 19.35: Arie in pe-smi. — 20.10: Literaren program. — 20.45: Dramski večer. — 22.15: Lahka glasba. — BERLIN 20: Koncert godbe na pihala. — 20.40: Glasba h Goethejevim spevoigram. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 19: Sere-nade. — 20.40: Prenos iz Berlina. — MÜH-LACKER 19.30: Koncert na citre. — 20.15: Goethe: »Ifigenja na Tauridi. — 22.50: Lah-ka glasba. — BUDIMPEŠTA 19.30: Klavir-ski koncert. — 20.20: Dramski večer. — Ciganska godba. — RIM 17: Vokalen in in-strumentalen koncert. — 20.45: Operetni večer.

